

vergadering **35**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 9 juni 2021

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	7
VERONTSCHULDIGINGEN	7
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Hannes Anaf, Freya Van den Bossche en Conner Rousseau over de urgente nood aan nieuwe zorgbudgetten voor personen met een niet-aangeboren hersenletsel – 841 (2020-2021) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	7
ACTUELE VRAAG van Katrien Schryvers aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het verlengen van het rouwverlof bij het overlijden van een partner of kind voor de personeelsleden van de diensten van de Vlaamse overheid en van de lokale en provinciale besturen	7
ACTUELE VRAAG van Filip Brusselmans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de mondmaskerplicht tijdens de examens	12
ACTUELE VRAAG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de taalscreening in de derde kleuterklas	
ACTUELE VRAAG van Annabel Tavernier aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de invoering van de gestandaardiseerde taalscreening in de derde kleuterklas vanaf het schooljaar 2021-2022	
ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nieuwe taalscreening voor kinderen in de derde kleuterklas	16
ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de kledingvoorschriften op school	23
ACTUELE VRAAG van Piet De Bruyn aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het project 'Boer zoekt natuur, natuur zoekt boer' van het Algemeen Boerensyndicaat en Natuurpunt	27
ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de initiatieven die de Vlaamse Regering onderneemt om de milieuvervuiling door 3M in Zwijndrecht en Oosterweel te saneren	31
ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het in elkaar opgaan van kinderopvang en kleuteronderwijs	36
ACTUELE VRAAG van Immanuel De Reuse aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de repatriëring van IS-terroristen en hun kinderen	40

ACTUELE VRAAG van Maurits Vande Reyde aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over het arrest van het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de dubbele erfbelasting op buitenlands roerend vermogen	43
ACTUELE VRAAG van Maxim Veys aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de houding van de Vlaamse Belastingdienst in het kader van de collectieve schuldenregeling	45
ACTUELE VRAAG van Rita Moors aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de aanpak van gevaarlijke punten op schoolroutes	49
ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het aanmoedigen van Belgisch-Nederlandse dubbing op streamingplatformen	53
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	58
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz over het federale wetsontwerp betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie – 843 (2020-2021) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	58
MOTIE van Mieke Schauvliege, Freya Van den Bossche, Björn Rzoska, Bruno Tobback, Imade Annouri en Hannes Anaf tot uitoefening van het recht van onderzoek naar de aanpak van de met PFOS vervuilde gronden op de Oosterweelwerf en de gevolgen voor de volksgezondheid – 844 (2020-2021) – Nr. 1 Voorstel tot aanvulling van de agenda	58
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, wat betreft zorgwonen – 754 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 4 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	59 68
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006, het Mestdecreet van 22 december 2006 en het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen, wat betreft het opheffen van administratieve beroepsmogelijkheden – 755 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	69 70
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	71
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz over het federale wetsontwerp betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie – 843 (2020-2021) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	71

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz over het federale wetsontwerp betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie – 843 (2020-2021) – Nr. 1	
MOTIE betreffende een belangenconflict van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Immanuel De Reuse en Suzy Wouters over het ongrondwettelijk usurperen van Vlaamse bevoegdheden door het federale wetsontwerp betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie – 821 (2020-2021) – Nr. 1	
Bespreking	72
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over de inkomensvoorwaarde voor het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood – 826 (2020-2021) – Nr. 1	
Verslag	77
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Hannes Anaf, Freya Van den Bossche en Conner Rousseau over de urgente nood aan nieuwe zorgbudgetten voor personen met een niet-aangeboren hersenletsel – 841 (2020-2021) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	79
Voorstel tot het verlenen van voorrang in commissie	80
MOTIE van Mieke Schauvliege, Freya Van den Bossche, Björn Rzoska, Bruno Tobback, Imade Annouri en Hannes Anaf tot uitoefening van het recht van onderzoek naar de aanpak van de met PFOS vervuilde gronden op de Oosterweelwerf en de gevolgen voor de volksgezondheid – 844 (2020-2021) – Nr. 1	
Voorstel tot aanvulling van de agenda	81
Bespreking	107
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, wat betreft zorgwonen – 754 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 4	
Artikelsgewijze stemmingen	107
Hoofdelijke stemming	108
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006, het Mestdecreet van 22 december 2006 en het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen, wat betreft het opheffen van administratieve beroepsmogelijkheden – 755 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3	
Artikelsgewijze stemming	109
Hoofdelijke stemming	109
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz over het federale wetsontwerp betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie – 843 (2020-2021) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	109

MOTIE betreffende een belangenconflict van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Immanuel De Reuse en Suzy Wouters over het ongrondwettelijk usurperen van Vlaamse bevoegdheden door het federale wetsontwerp betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie – 821 (2020-2021) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	110
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	110
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	112
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	112

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– *De vergadering wordt geopend om 13.59 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Zoals we al een hele tijd bezig zijn, zijn we hier niet met de 124 Vlaamse volksvertegenwoordigers aanwezig, maar slechts met 39, omdat ook wij ons aan de coronamaatregelen moeten houden.

Minister-president Jan Jambon en minister Hilde Crevits zijn verontschuldigd.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Hannes Anaf, Freya Van den Bossche en Conner Rousseau over de urgente nood aan nieuwe zorgbudgetten voor personen met een niet-aangeboren hersenletsel
– 841 (2020-2021) – Nr. 1**

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Voorzitter, bij motie van orde zou ik, op basis van artikel 50, punt 1, h), van het reglement de spoedagendering willen vragen van het voorstel van resolutie van mezelf, collega Van den Bossche en collega Rousseau over de urgente nood aan nieuwe zorgbudgetten voor personen met een niet-aangeboren hersenletsel.

De voorzitter: Is dat document al ingediend?

Hannes Anaf (Vooruit): Dat is ingediend.

De voorzitter: Is het goed dat we ons daar straks over uitspreken?

Hannes Anaf (Vooruit): Uiteraard.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Katrien Schryvers aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het verlengen van het rouwverlof bij het overlijden van een partner of kind voor de personeelsleden van de diensten van de Vlaamse overheid en van de lokale en provinciale besturen

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, als er iemand in je naaste omgeving overlijdt, dan heeft dat een heel grote impact. Als het je partner of je kind is dat overlijdt, denk ik dat de grond onder je voeten gewoon wegzakt. We kunnen het ons zelfs niet voorstellen, als je het niet hebt meegemaakt.

Als maatschappij moeten we zien dat we er zijn voor mensen die dat meemaken. En een van de elementen daarin is rouwverlof. Tot op vandaag is dat rouwverlof voor werknemers drie dagen, voor personeelsleden van de Vlaamse overheid en lokale besturen vier dagen. Dat is veel te kort, alleen al maar om de

administratieve formaliteiten te regelen, de begrafenis en zo verder. En dan heb je nog niet kunnen stilstaan bij je verlies, of de rouw op enige manier een plek kunnen geven. Daarom pleit CD&V al heel lang voor een verlenging van het rouwverlof. Collega Lanjri heeft daar al meermaals wetsvoorstellen voor ingediend in de federale Kamer. Ik heb daar zelf ook al meermaals vragen over gesteld, voor de medewerkers die onder de Vlaamse bevoegdheid vallen, in de administratie of in het onderwijs.

Minister, u hebt telkenmale geantwoord dat u er begrip voor hebt, maar dat we het moeten bekijken in een groter geheel en dat we ook moeten zien wat er op federaal niveau wordt beslist. Ik heb er ook een conceptnota over ingediend, minister, omdat ik vond dat we er als Vlaanderen ook echt werk van moesten maken. Ik ben heel tevreden dat in de Kamer vorige week en ook vanmorgen nog het wetsvoorstel van collega Lanjri unaniem is goedgekeurd, waarbij het rouwverlof bij overlijden van een partner of kind wordt verlengd van drie dagen naar tien dagen: drie dagen op te nemen tussen het overlijden en de begrafenis en de zeven resterende dagen gedurende het eerste jaar na het overlijden.

Welke initiatieven neemt u, minister, om het rouwverlof bij overlijden van een partner of een kind ook te verlengen voor de medewerkers van de Vlaamse overheid en de lokale besturen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Schryvers, eerst en vooral wil ik u bedanken voor de vraagstelling, omdat de problematiek die u aanhaalt, een heel diepmenselijke problematiek is. Ik heb het gelukkig zelf nog niet moeten meemaken, en ik hoop het ook nooit te moeten meemaken, maar een partner of een kind verliezen, is iets heel ingrijpends. En dan is het beperkte aantal dagen dat men nu verlof kan nemen om te rouwen en zichzelf te organiseren, in alle eerlijkheid menselijk te kort.

Daarom vind ik het initiatief dat uw en onze collega, mevrouw Lanjri, genomen heeft in het federale parlement, een zeer lovenswaardig initiatief. Ik heb haar daar ook onmiddellijk over gecontacteerd en heb haar daarmee gelukgewenst. Ik ben ook absolute voorstander om ditzelfde systeem door te voeren naar de ambtenaren van Vlaanderen en de lokale besturen.

U moet ook weten dat het niet alleen over kinderen gaat, maar ook over pleegkinderen. De twee groepen worden daarin beoogd.

Ik heb mijn diensten de opdracht gegeven om te kijken welke concrete regels er moeten worden aangepast. Uiteindelijk gaat het over twee statuten: het Vlaams personeelsstatuut van 13 januari 2006 voor de Vlaamse ambtenaren en het besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2007 voor de lokale besturen. Ik weet dat ook collega Ben Weyts, verantwoordelijk voor onderwijs, aan eenzelfde regeling wil werken voor het onderwijspersoneel. We gaan dat ook zoveel mogelijk op elkaar afstemmen.

U kent de procedures die we moeten doorlopen: advies van de Inspectie van Financiën, begrotingsakkoord, een eerste principiële goedkeuring in de regering, overleg met de vakorganisaties, tweede principiële goedkeuring, Raad van State en dan een definitieve goedkeuring. De doorlooptermijn is normaal zes tot negen maanden, maar ik wil me graag engageren om dat wat korter te proberen te krijgen. Uiteraard moeten we de wettelijke termijnen respecteren, maar ik zou toch graag voor het einde van dit jaar een effectieve regeling hebben op de twee niveaus.

U weet dat we aan het onderhandelen zijn over de rechtspositieregeling. Ik haal dit er bewust uit, als een voorafname, een beetje aansluitend bij datgene wat we ook al hebben gedaan met betrekking tot het geboorteverlof. U herinnert zich dat. We hebben daar ook al in een uitbreiding van de mogelijkheden voorzien.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Vooreerst, vanzelfsprekend vind ik het goed, en eigenlijk ook niet meer dan normaal, dat u stelt dat Vlaanderen dat ook voor zijn medewerkers gaat uitbreiden, ook voor de lokale besturen. Dat is wat ook minister Weyts donderdag heeft gezegd toen ik hem dezelfde vraag stelde over het onderwijspersoneel. U weet echter dat het wetsvoorstel volgende week in de Kamer plenair zal worden goedgekeurd. De inwerkingtreding is tien dagen na de publicatie. Ongeveer op 1 juli zal die verlenging van het rouwverlof daar dus een feit zijn, denk ik. Als ik nu uw uiteenzetting hoor over de termijnen die nog nodig zijn om dat in Vlaanderen van toepassing te maken, dan vraag ik me af of we ter zake geen kans hebben gemist. We zagen immers dat dit eraan kwam, dat er eigenlijk grote eensgezindheid was bij alle partijen. Ik heb u meermaals gevraagd of dit al niet kon worden voorbereid. Op welke manier zult u dat zo snel mogelijk doen? Kan er anders niet, zoals ook in andere gevallen al is gebeurd, ook aan de lokale besturen worden gevraagd om dit al vrijwillig toe te passen?

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Minister, als de N-VA zijn wij zeer tevreden met enerzijds de wetsaanpassing en anderzijds het engagement van uzelf en uw collega Weyts met betrekking tot deze problematiek. Normaal gezien is het collega Verheyen die dit dossier behartigt. In naam van onze fractie wil ik een lans breken voor wat onder andere collega Godderis-T'Jonck tijdens de vorige legislatuur in de conceptnota dienaangaande voorstelde. Ze haalde niet alleen het rouwverlof aan, dat heel belangrijk is, maar ook het zorg dragen voor een bepaalde begeleiding van mensen in het rouwproces nadien. Men moet ook oog en oor hebben voor de noden van mensen wanneer ze terugkeren naar het werk. Daar moet op de een of andere manier ook een begeleiding voor zijn. Kan de Vlaamse overheid dit aandachtspunt meenemen wat de eigen diensten betreft?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Collega's, ik denk dat alle fracties het erover eens zijn dat het rouwverlof veel te kort is. Voorzitter, ook onze fractie heeft hier in het parlement, in de commissie Welzijn, maar ook federaal diverse initiatieven genomen. Wij zijn dus ook wel blij dat het wetsvoorstel unaniem werd goedgekeurd in het federale parlement. Wij moeten inderdaad ook waken over de begeleiding, zoals collega Van Dijck zegt, maar ik denk dat dat veeleer iets is voor de commissie Welzijn. Minister, ik zou toch dezelfde oproep willen doen als collega Schryvers. We moeten ervoor opletten een onderscheid te maken tussen mensen. Gelet op het feit dat de federale wet waardoor het rouwverlof wordt verlengd inderdaad op 1 juli in werking treedt, zal er eigenlijk sprake zijn van twee groepen mensen: mensen wier rouwverlof wel al is verlengd en anderen bij wie dat niet zo is. Ik zou u dus willen vragen om er een beetje spoed achter te zetten.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, voor alle fracties, en dus ook voor de Groenfractie, was de verlenging van dat rouwverlof echt wel van belang. Ik denk dat collega Schryvers het ook heel goed heeft geschetst. U hebt er in uw antwoord ook heel terecht op gewezen: los van het praktische is er ook het emotionele. Die

drie dagen, dat was dus toch te kort. Ik denk echter dat u hier straks inderdaad een kamerbrede vraag zult krijgen om zo snel mogelijk die procedure ook op Vlaams niveau in te voeren, en ook voor de lokale besturen. Het zou immers inderdaad wat jammer zijn dat er gedurende een niet onaanzienlijke periode van een aantal maanden een dubbel systeem zou bestaan. Ik vraag u dus ook in naam van onze fractie om dat zo snel mogelijk te realiseren, zodat die ongelijkheid ook zo snel mogelijk wordt weggehaald.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Ook voor onze fractie spreekt het voor zich dat iedereen voldoende tijd zou moeten krijgen om afscheid te nemen van iemand uit de naaste omgeving. Er moeten allerlei administratieve en praktische zaken geregeld worden, maar daarnaast gaat er een emotioneel aspect mee gepaard. Ik ben dan ook blij om te horen dat daarover ook hier, evenals in het federale parlement, consensus over bestaat. Ik sluit me dus aan bij de vraag om daarvan zo spoedig mogelijk, zowel voor de Vlaamse overheid als voor de lokale besturen, werk van te maken.

Ik wil hieraan een bijkomende vraag koppelen. De impact is inderdaad heel groot voor mensen die een partner of een kind verliezen. Maar ook de impact van het verliezen van een ouder is heel groot, niet alleen voor alleenstaanden maar uiteraard ook voor anderen. Daarom hebben we in het federale parlement de vraag gesteld om die uitbreiding ook te voorzien bij het verlies van ouders. Ik vraag me af of dit iets is wat de Vlaamse Regering wil bekijken voor de Vlaamse ambtenaren en de lokale besturen.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Bedankt, mevrouw Schryvers, voor deze vraag. Ik ben blij dat we ons eens volmondig kunnen aansluiten bij iets wat u hier vraagt. Ik denk dat we het er inderdaad over eens zijn dat het een heel grote impact heeft als je iemand verliest uit je dichte omgeving en dat er de mogelijkheid moet zijn om daarover te rouwen. Ik wil geen wedstrijd houden om het langste lijstje, maar ik wil wel nog iets aanvullen bij de vraag van collega Anaf. Je hebt de ouders. Het federale wetsvoorstel gaat echter over inwonende kinderen en partners, als ik me niet vergis. Ik denk dat niet alleen inwonende en niet-inwonende kinderen, maar ook broers en zussen, zeker wanneer die van dezelfde leeftijd zijn, wanneer die kanker of een andere langdurige, aanslepende ziekte hebben meegemaakt, heel zware gevolgen kunnen ondervinden. Op dit moment kan men daarvoor een werkdag rouwverlof krijgen. We merken dat mensen op dit moment verlof moeten opnemen om dat te kunnen verwerken. Dus, naast de partner en de inwonende kinderen, maar misschien ontving ik daarover verkeerde informatie, zijn er ook de ouders en broers en zussen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, eerst en vooral wil ik zeggen dat ik heel blij ben dat er in dit parlement een kamerbrede consensus bestaat over de uitbreiding van het rouwverlof. Ik vind het belangrijk dat we dat eensgezind kunnen doen. Het is een diepmenselijke problematiek, die niet ideologisch gekleurd is. We brengen hierbij respect op voor mensen die een geliefde, iemand die nabij is, verliezen. We moeten bekijken hoe we dit aanpakken.

U weet dat we op dit moment bezig zijn, met de vakorganisaties – en ik denk dat een aantal fracties in dit parlement heel gevoelig zijn voor een goed overleg op het vlak van de statuten van ambtenaren – om op maar liefst vijf verschillende sporen aan de vernieuwing van dat statuut te werken. Ik wil dat overleg ook alle kansen geven. Ik denk dat een aantal extra vragen die hier gesteld werden, ook

de kans moeten krijgen om ter sprake te komen. Ik denk dan aan de ziekte-regeling, de pensioenregeling, aan de loopbaan en de verloning. Dat vormt een geheel, waarover we volgens mij heel goed moeten onderhandelen met de vak-organisaties. U weet dat we daarvoor een timing voor ogen hebben: we willen dat nog dit jaar doen. Die gesprekken lopen dus.

Wat de specifieke problematiek betreft die u aanhaalde, mevrouw Schryvers, hebben we ook niet stilgezeten. Het besluit van de Vlaams Regering is klaar om te worden voorgelegd aan de Inspectie van Financiën. Waartoe ik me uitdrukkelijk wil engageren, op basis van de interacties en interventies die hier naar voren gebracht zijn, is om te pleiten voor een dienstvrijstelling. In feite kunnen we dat de facto al doen, vanaf 1 juli, voor alle ambtenaren van de Vlaamse administratie, zodat de regeling de facto al op hetzelfde moment in werking treedt als op federaal vlak. Uiteraard moeten we onze procedures doorlopen.

De vraag van collega Sintobin is een terechte vraag. Kan ik dat versnellen? Ik kan dat natuurlijk binnen de decretale mogelijkheden. Ook het Vlaams Parlement heeft een aantal regels bepaald waarbinnen een procedure zich moet ontrollen. Daarbij moet onder meer een advies gevraagd worden aan de Inspectie van Financiën en moeten sociale partners geraadpleegd worden – ook heel belangrijk voor sommigen. Er moet een eerste principiële goedkeuring zijn. De Raad van State moet geraadpleegd worden. Dat zijn allemaal stappen die gezet moeten worden. Maar we kunnen, anticiperend daarop, door middel van een dienstvrijstelling, deze regeling vanaf 1 juli de facto doorvoeren.

Daarnaast zal ik ook een omzendbrief sturen naar onze lokale besturen. Ik ben ervan overtuigd dat een groot deel van onze lokale besturen, als ze weten dat er een definitieve regeling komt, ook bereid zullen zijn om een dienstvrijstelling te verlenen vanaf 1 juli.

Ik denk dat we op die manier een heel mooi samenspel krijgen tussen een goede vraag op basis van een goed initiatief in het federaal parlement en een kamerbrede meerderheid die dit aanneemt. Op die manier kan ik er met jullie gezag voor zorgen dat wij vanaf 1 juli diezelfde regeling zullen doorvoeren in Vlaanderen.

Wat uw verdere vragen betreft, stel ik voor dat we het sociaal overleg dat op dit moment loopt, gebruiken om die andere thema's tot een goed einde te laten komen. En dan denk ik dat we op een heel respectvolle manier, ook ten aanzien van onze Vlaamse en lokale ambtenaren, omgaan met diegenen die worden geconfronteerd met dat dramatisch verlies van een kind of een partner.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, als je een partner of kind verliest, dan zakt de grond onder je voeten weg. Dat heeft een enorme impact en we moeten er als maatschappij zijn voor mensen die dit meemaken. We moeten er ook zijn als werkgever en dus ook als Vlaamse werkgever. Dan gaat het over begeleiding maar ook over rouwverlof. Ik weet dat dit absoluut niet in dagen uit te drukken is, maar dat drie of vier dagen veel te weinig is, weten we allemaal. Het is dan ook goed dat de stap is gezet naar een verlenging tot tien dagen bij het overlijden van een partner of kind.

Minister, wanneer een actuele vraag ertoe kan leiden dat we gaan van 'Ja, we zullen dat doen in Vlaanderen, de procedure is bezig en het zal nog een aantal maanden duren' naar 'Nee, we doen het vanaf 1 juli in de vorm van een dienstvrijstelling', dan ben ik heel blij dat ik deze vraag hier vandaag heb gesteld en dan denk ik dat dit een juiste beslissing is voor iedereen die dit meemaakt.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Filip Brusselmans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de mondmaskerplicht tijdens de examens

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Minister, collega's, het is vandaag een heuglijke dag, niet alleen omdat de zon zo mooi schijnt – nu net niet – maar ook omdat de horeca volledig heropent, fitnesscentra de deuren opnieuw openen, cultuurcentra opnieuw Vlaamse cultuurliefhebbers kunnen verwelkomen enzovoort. We zetten vandaag stappen in de richting van het normale leven en laten we allemaal hopen dat de maatregelen die we hadden genomen nooit meer nodig zijn. Maar natuurlijk zijn er vandaag ook nog maatregelen aan de orde, zeker in de gesloten ruimtes van onder meer de horeca en de fitnesscentra. Zo moet men bijvoorbeeld een mondmasker dragen wanneer men zich verplaatst, maar niet meer wanneer men in de horeca aan tafel zit met vier personen of wanneer men in de fitness aan een toestel zit. Dan hoeft dat niet meer. Dat brengt me bij uw beleidsveld, minister, want het lijkt me toch dat de regels in het onderwijs een pak strenger zijn dan in de rest van de maatschappij.

Een van de meest frappante voorbeelden is het verplicht dragen van een mondmasker tijdens een examen. Ik herinner me nog goed uit mijn tijd – dat is nog niet zo lang geleden – dat ik tijdens een examen alleen aan een tafel zat en daar ook niet communiceerde met mijn medestudenten. In tegenstelling tot de horeca waar men geen mondmasker meer hoeft te dragen wanneer men met vier aan tafel zit, moet men in een examenlokaal waar men alleen zit wel een mondmasker dragen. Er wordt nochtans niet gecommuniceerd zodat er geen of minder verspreiding is van viruspartikeltjes. Dat zeggen niet enkel wij, dat zegt niet enkel de Vlaamse Scholierenkoepel, maar dat zeggen zelfs verschillende virologen.

Minister, mijn vraag is even belangrijk als ze eenvoudig is: bent u bereid om in te gaan op onze vraag en op die van de Vlaamse Scholierenkoepel om nu nog in te grijpen en de mondmaskerplicht voor scholieren tijdens de examens af te schaffen? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik denk dat eenieder met mij zal hebben vastgesteld dat de Vlaamse scholen het afgelopen jaar veel sneller en veel langer hebben kunnen openen dan onze buurlanden. Dat hebben we te danken aan een goed overleg waarbij we ervoor hebben gezorgd dat maatregelen die worden genomen vanuit het onderwijsveld altijd breed worden gedragen en aan het feit dat er vooraf telkens een brede consultatie heeft plaatsgevonden met de klassieke onderwijspartners maar ook met de Vlaamse Scholierenkoepel, de kinderartsen en de pediatrische taskforce. Daarnaast hebben strikte veiligheidsmaatregelen ertoe geleid dat we de scholen veel sneller en ruimer hebben kunnen openen dan in het buitenland, en dat we versoepelingen hebben kunnen doorvoeren.

We hebben ook recent nog versoepeld en beslist dat de mondmaskerplicht voor het vijfde en zesde leerjaar niet meer nodig is. Wanneer intense fysieke contacten kunnen worden vermeden, dan hoeft dat mondmasker ook niet.

Waarom dat mondmasker vervolgens niet afschaffen? Daar zijn ook heel veel mensen pleitbezorger voor. Opnieuw verwijs ik naar dat breed draagvlak binnen het onderwijsveld en de 'onderwijsclub', maar ook naar de cijfers. De meest recente cijfers van de CLB's tonen aan dat – in de evolutie van het vijfde en zesde leerjaar – de besmettingscijfers vroeger – voor de invoering van de mondmaskerplicht – veel hoger waren in het vijfde en zesde leerjaar dan in de eerste

graad van het secundair onderwijs. Het enige verschil was dat mondmasker, want de eerste graad secundair onderwijs had ook 100 procent contactonderwijs. We zien nu dat sinds de invoering daarvan de cijfers veel beter geworden zijn en op hetzelfde niveau – zelfs een beetje lager – zitten als het secundair onderwijs. Men kan dus minstens bevroeden dat daar enig oorzakelijk verband is.

Ik zou graag opnieuw versoepelen, maar – opnieuw – ik zal dat doen in overleg. Voor de examens een aparte regeling treffen, zal enkel aanleiding geven tot discussie. Dat is niet meer zoals vroeger bij ons, het is zeker een combinatie van. Het zou een beetje gek zijn dat men examen kan doen zonder mondmasker, en als men naar buiten gaat, moet het weer wel. Dat gaat leiden tot discussie en miserie. Daar hebben we nu geen boodschap aan.

Ik zou wel willen versoepelen, en ook voor het secundair onderwijs buiten, daar zou de mondmaskerplicht kunnen wegvallen. Opnieuw, dat zullen we bespreken binnen het onderwijsoverleg dat geagendeerd staat. We zullen proberen een gezamenlijk standpunt te bepalen.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Uiteraard zal er wel een causaal verband zijn. Er is wel een groot verschil tussen het deelnemen aan lessen en het maken van een examen. Dat is net wat ik probeerde te benadrukken. Het is toch bizar. U zegt dat het voor verwarring zal zorgen als het op het ene moment moet en op het andere niet moet. Dat kan men doortrekken naar de hele samenleving natuurlijk. Een scholier heeft een examen wiskunde van vier uur afgelegd en gaat nadien een pint drinken om te ontspannen. Op café moet hij geen mondmasker dragen, maar in de eerste situatie, waar hij of zij ongetwijfeld alle zuurstof nodig heeft voor zijn of haar hersenen, moet het masker op. Dat is toch op zijn minst bizar.

Deze voormiddag zei u dat u hoopt van start te gaan in code groen in het hoger onderwijs. Dat zegt natuurlijk niets over de mondmaskerplicht of het leerplicht-onderwijs, zeker het secundair onderwijs. Minister, kunt u ons – gezien de vaccinatiegraad die we normaal bereikt zullen hebben tegen september 2021 – nu al garanderen dat u uw uiterste best zult doen om het schooljaar in het secundair onderwijs te laten starten zonder enige verplichting van mondmasker?

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, ik begrijp die vraag. We hebben ook geluisterd naar de Vlaamse Scholierenkoepel. Inderdaad, als we vandaag – met de huidige epidemische situatie in staat zijn om op café of in een restaurant het mondmasker af te zetten, waarom zou dat dan niet kunnen in een klaslokaal waar men stilzit, op anderhalve meter van elkaar, en waar men in stilte een examen moet afleggen? Is het daar nog langer verantwoord om het mondmasker te verplichten? Jongeren hebben een heel moeilijk jaar achter de rug. We hebben hun vrijheid echt fel benomen. Ik deel de bezorgdheid van de Scholierenkoepel. Ik geef u vanuit mijn fractie de bezorgdheid mee, minister, om zo snel mogelijk, liefst nog voor de examens, de mogelijkheid te bieden om examen af te leggen zonder mondmasker.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Minister, ik begrijp niet zo goed waarom u zegt dat een regel die inhoudt dat wanneer studenten neerzitten en een examen afleggen, het mondmasker af mag, en wanneer ze dan rechtstaan om het examen af te geven en het lokaal te verlaten, het mondmasker opnieuw moeten dragen, voor 'discussie en miserie' zou zorgen. De studenten zullen daar niet

over discussiëren. Dat zorgt niet voor miserie. Ze zullen u dankbaar zijn. Dat lijkt mij een heel erg logische maatregel, die in deze situatie meer dan gerechtvaardigd is. Er zijn zoveel situaties waarin het op die manier gebeurt. Waarom denkt u dat studenten niet in staat zouden zijn om dit naar behoren te doen? Ik vind dat dit getuigt van veel wantrouwen. Vooruit wil u vragen om de protocollen voor onderwijs aan te passen in die zin en het mentaal welzijn van de leerlingen meer in rekening te brengen dan u nu doet. (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, ook wij krijgen veel berichtjes van jongeren die vandaag examens moeten afleggen, want die zijn al begonnen, collega Brouns. Dat is niet gemakkelijk na een moeilijk jaar. In een periode waarin ze eindelijk meer mogen en waarin de zon erdoor komt, moeten ze achter hun boeken zitten. Het is geen gemakkelijke tijd. Veel jongeren vragen dat ze op zijn minst tijdens het examen hun mondmasker mogen afzetten als ze achter hun examenbundel zitten. Ze zitten ver van elkaar en ze hoeven niet rond te lopen of te spreken. Dat moet toch mogelijk zijn. Ik denk dat we dat moeten kunnen toestaan. Dat is toch niet te veel gevraagd.

Als je na een examen op een terras mag gaan zitten, dan doe je het mondmasker af op het moment dat je gaat zitten aan je tafel. Waarom is het niet mogelijk om een heel heldere regel te hebben? Als je achter je vragenbundel van je examen gaat zitten, dan mag je het mondmasker afzetten. Als je opstaat om die af te geven en naar buiten te gaan, dan zet je het weer op. Dat hoeft toch niet te leiden tot discussie en miserie. Ik hoop dat we daar snel een oplossing voor kunnen vinden.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Ook Groen staat achter de vraag van de Vlaamse Scholierenkoepel. Het lijkt ons absurd dat je vandaag in restaurants met elkaar mag praten terwijl je samen aan een tafel zit als er ventilatie en CO₂-meting is – laten we dat er wel bij zeggen –, en dat dat niet mag als studenten stilzitten tijdens een examen.

Minister, we hebben een voorstel van resolutie over ventilatie en CO₂-metingen ingediend. De meerderheid heeft die niet goedgekeurd. Daarin stonden een aantal voorstellen die zouden kunnen garanderen dat dat veilig kan. We hopen alleszins dat u in september ervoor gezorgd zult hebben dat de klassen daarmee zijn uitgerust. We vragen nu wat er mogelijk is om tijdens de examens toe te laten dat studenten hun examen zonder mondmasker kunnen afleggen wanneer ze neerzitten.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, het belangrijkste is dat er duidelijkheid is. Die hebt u gegeven, namelijk het kan niet. Er is een volledige mondmaskerplicht over de gehele lijn. U hoort dat er in het parlement en ook daarbuiten bedenkingen zijn of dat nu wel zo goed is. Als we langzaam naar het rijk van de vrijheid gaan en de felbegeerde versoepelingen willen vinden waar u ook naar verwijst, dan moeten we stilaan durven om te vertrouwen op het gezond verstand van organisaties en sectoren.

Als je in een klas de ramen kunt openzetten in de zomer, het is lekker warm en er is voldoende ventilatie, dan is het evident dat het risico heel klein is, zeker wanneer je verspreid uit elkaar of met weinigen in een lokaal zit. Er zijn eindeloze mogelijkheden om veilig en zonder mondmasker examens af te nemen. Ik roep u zeker en vast op om opnieuw met het onderwijsveld samen te zitten en

te bekijken of nog voor de vakantie de mondmaskerplicht voor examens gelijkgesteld kan worden met die in de horeca en op andere plaatsen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, collega's, ook de N-VA heeft van de Vlaamse Scholierenkoepel, en ook van ouders en van leerlingen, de vraag gekregen of dat mondmasker niet afgezet mag worden. De minister heeft overlegd met alle partners in het onderwijs, ook met de leerkrachten. Die laten op hun beurt weten dat het helaas niet is toegestaan dat ze prioritair gevaccineerd werden en ze maken zich zorgen dat de mondmaskers plots wel af zouden worden gezet. Dat onderwijsoverleg is belangrijk voor dat evenwicht.

Collega's, als we hier nu zeggen dat de mondmaskers mogen worden afgezet, is het mogelijk dat de leerkrachten zeggen dat ze het niet zien zitten om de examens af te nemen in de klaslokalen. Er wordt hier gezegd dat de leerlingen ver van elkaar zitten. In sommige scholen zitten er een aantal jaren samen in de refter, maar in andere scholen worden er examens afgenomen in de klas en zitten de leerlingen dicht op elkaar. Minister, vanuit onze fractie vragen we om dat open en vrij te bespreken met alle partners in het onderwijsoverleg om tot een duidelijke consensus te komen als het mogelijk is.

Ik heb nog een bijkomende vraag, minister: hebt u al nieuwe recente cijfers van besmettingen in het onderwijs? We zijn veertien dagen verder, dan zouden we daar zicht op moeten hebben.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik zal zoals vanouds mijn uiterste best doen om ervoor te zorgen dat de scholen maximaal open kunnen zonder beperkende maatregelen. Dat blijft een constante. Ik neem daarin ook altijd mijn verantwoordelijkheid. Ik doe dat niet alleen, maar altijd in overleg met het onderwijsveld.

Je moet natuurlijk weten wat je wilt. Ik krijg soms de kritiek dat ik voor mijn beurt heb gesproken, ook al is dat meestal helemaal niet het geval. Nu vraagt en roept men mij op om voor mijn beurt te spreken. Ik zal dat niet doen. Ik zal altijd verantwoordelijke maatregelen nemen in overleg met het onderwijsveld. Dat is de sleutel tot ons succes geweest.

Ik ben trouwens niet bepaald de man die inspirator is van die beperkende veiligheidsmaatregelen. Daarvoor zijn er andere verantwoordelijken, die zich in andere bestuurlijke niveaus situeren. Ik voel mij daar nu niet bepaald door aangesproken.

Die verantwoordelijke houding heeft er inderdaad wel toe geleid dat we vandaag goede cijfers kunnen voorleggen. Door de combinatie van een breed draagvlak en uiteindelijk correcte veiligheidsmaatregelen, die ook goed worden toegepast, hebben we opnieuw vooruitgang geboekt. We hebben nu de CLB-cijfers, die opnieuw in de positieve zin evolueren. We maken de cijfers om de twee weken bekend. De laatste cijfers gaan over de periode van 24 mei tot 6 juni en zijn dus zeer actueel. Daaruit blijkt dat er een positieve covidtest is afgenomen bij 0,28 procent van de leerlingen en bij 0,25 procent van de onderwijspersoneelsleden. 1 procent van alle leerlingen en 0,09 procent van de onderwijspersoneelsleden werden in quarantaine geplaatst. Dat zijn heel goede cijfers, die te danken zijn aan een consequente lijn die we in dezen altijd hebben bewandeld. We hebben niet op elk moment geprobeerd om daarvan af te wijken. De daling zet zich door in alle provincies, bij alle leeftijdsgroepen. Maar, zoals ik daarnet zei, bij het vijfde en het zesde leerjaar zet die daling zich veel meer en veel beter door. Er is daar dus wel enig verband.

We houden in onze onderwijsclub altijd de vinger aan de pols. Ook het mond-masker komt daar altijd ter sprake. We hebben daarover de laatste keer een beslissing genomen samen met de pediaters en met de Vlaamse Scholierenkoepel. Vooralsnog zullen we die handhaven en trekken we een duidelijke, correcte en verantwoordelijke lijn.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Collega's, het wonder is geschied. Voor de eerste keer maak ik het mee dat dit parlement het kamerbreed eens is met het Vlaams Belang en dus ook met de studenten. Het enige wat mij niet gelukkig stemt, is dat u, minister, wel doof lijkt voor die kritiek. U zegt altijd dat u gesteund wordt door de hele sector, maar ik zie toch iets anders. Dit parlement heeft kritiek op het beleid, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) heeft kritiek, de Vlaamse Scholierenkoepel heeft kritiek, het Kinderrechtencommissariaat heeft kritiek. En dan zwijg ik nog over de kritiek van scholieren en studenten zelf op het coronabeleid in het onderwijs. De enige die hier geen kritiek heeft op uw beleid, dat bent u zelf. En ik zal u een tip meegeven – zie het als een zomertaak of een herexamenopdracht tijdens de zomervakantie – : deblokkeer eens enkele van die honderden zo niet duizenden studenten die u wekelijks blokkeert op Twitter en op andere sociale media. Misschien zult u dan ook zien dat er een andere realiteit bestaat buiten die van de Weyts-bubbel. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de taalscreening in de derde kleuterklas

ACTUELE VRAAG van Annabel Tavernier aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de invoering van de gestandaardiseerde taalscreening in de derde kleuterklas vanaf het schooljaar 2021-2022

ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nieuwe taalscreening voor kinderen in de derde kleuterklas

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, de taalscreening die vanaf volgend schooljaar tussen 10 oktober en 30 november in de derde kleuterklas wordt afgenomen, is een mooi begin. Maar u weet dat wij liever echte taaltesten hadden gezien waardoor die kinderen die absoluut nog niet genoeg Nederlands kennen om mee te draaien in het eerste leerjaar, worden tegengehouden. Nu moeten ze weliswaar een remediëringstraject volgen wanneer hun taalkennis volgens de screening te zwak is, maar er is geen minimale opvolgtest aan verbonden. Jullie laten dan op papier de beslissing volledig vrij aan de klassenraad, maar in feite kunnen de ouders op het einde dat advies te gemakkelijk naast zich neerleggen en de kleuter laten doorstromen naar het eerste leerjaar. Dat maakt het geheel voor ons toch te vrijblijvend.

Een tweede zaak die ons stoort, is de laattijdige voorbereiding van dit alles. Want pas in juli zal er een taalscreeningstool publiek worden, zodat de kleuterleidsters en directies momenteel op hun honger blijven zitten. Zij vragen zich intussen

natuurlijk af wie die taalscreening zal moeten afnemen. Het Centrum voor Taal en Onderwijs geeft aan dat het aangewezen is dat zo'n toets wordt afgenomen door iemand met wie de kleuter vertrouwd is, bijvoorbeeld de kleuterjuf. Maar als de kleuterleidster een half uurtje bezig is met zo'n luistertest, dan moet haar klas van pakweg 23 andere kinderen intussen toch worden opgevangen? Komt dat dan op de nek van haar collega's terecht? Of zijn er externen die dat komen doen?

In uw antwoord op een vraag van collega Tavernier was er voor de proefperiode sprake van toetsassistenten. Maar ik betwijfel of dat nu ook het geval zal zijn. Ik vraag me ook af wanneer de kleuterjuffen op die testafname zullen worden voorbereid. Dat had nu toch moeten gebeuren? De maand september is sowieso al druk bezet. En de inspiratiegids was trouwens al beloofd voor eind april.

Minister, kunt u hier en nu de ongerustheid van de kleuterleidsters in de derde kleuterklas wegnemen?

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, Nederlands, Nederlands, Nederlands: dat is nu al bijna twee jaar dé mantra van uw onderwijsbeleid. Daar heeft u goede redenen voor. De kennis van het Nederlands, de kennis van onze onderwijstaal, is dé fundering waarop alle andere vormen van leren steunen. Het is dé sleutel tot een succesvolle schoolloopbaan. Collega's, taalachterstand leidt al snel tot leerachterstand. Dat moeten wij vermijden.

Minister, een van de belangrijkste initiatieven die u in dit kader neemt, is de invoering van een gestandaardiseerde taalscreening bij het begin van de derde kleuterklas. Vorige vrijdag heeft de Vlaamse Regering beslist dat deze taalscreening vanaf volgend jaar ieder jaar van 10 oktober tot 30 november bij alle kleuters zal worden afgenomen. Op die manier is er nog voldoende tijd om de leerlingen met taalachterstand gedurende de rest van het schooljaar bij te spijkeren. Wanneer op het eind van het schooljaar blijkt dat de taalachterstand toch nog te groot is, kan de klassenraad adviseren om de overstap naar het eerste leerjaar van de lagere school uit te stellen. Ouders zijn niet verplicht om het advies te volgen, maar dan krijgt het kind in het eerste leerjaar wel een taalintegratietraject opgelegd. Dat kan gaan van een taalbadklas tot een volwaardig alternatief dat tot dezelfde resultaten leidt. Volgens de berichtgeving wordt momenteel de laatste hand gelegd aan het instrument. Het zal in het begin van de zomer kant-en-klaar samen met de handleiding aan de scholen worden bezorgd.

Minister, ik vernam graag van u op welke manier scholen zullen worden ondersteund bij het afnemen van deze taalscreening en de daaropvolgende remediëring tijdens de rest van het schooljaar.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Onze fractie heeft altijd gepleit om die test, die screening, te laten afnemen bij het begin van de leerplicht, vanaf 5 jaar, bij het begin van de derde kleuterklas. Dat had een reden. Het was namelijk de bedoeling dat we de kleuters met een taalachterstand op die manier zouden detecteren en hun gedurende de rest van het schooljaar een extra ondersteuning konden bieden. Want taal is inderdaad een heel goede basis voor het verdere verloop van de schoolloopbaan.

Zo'n screening is op zich een goed instrument om op een objectieve basis informatie te verkrijgen over een leerling. Belangrijker is echter wat er na die screening gebeurt. Hoe gaan leerkrachten aan de slag met de resultaten? De

leerkrachten zijn volgens onze fractie ook altijd de experts. Zij weten al heel goed welk vlees ze in de kuip hebben.

Minister, u had beloofd dat er een handleiding zou komen. Op een vraag in de commissie hebt u geantwoord dat ze klaar zou zijn eind april. Voor leerlingen die het Nederlands niet zo goed beheersen, zal de school een taalintegratietraject kunnen organiseren. De autonomie van de school is daarbij heel belangrijk. De school kan kiezen hoe dit concreet zal worden ingevuld. Voor onze fractie is het belangrijk dat we niet alleen aandacht hebben voor die heel specifieke kleuters, maar dat we een heel taalrijke leeromgeving creëren. Minister, ik vroeg u al om duidelijkheid over de middelen die beschikbaar zullen zijn voor de scholen voor het komende schooljaar. Wanneer zult u laten weten aan de scholen, aan de leerkrachten die aan de slag moeten gaan, hoe ze inhoudelijk en financieel ondersteund zullen worden om die screening af te nemen, om de resultaten te interpreteren en er de nodige gevolgen aan te koppelen, niet alleen voor de leerlingen die wat minder goed scoren op die screening, maar ook voor een taalbeleid dat de hele school omvat?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het doel van de taalscreening is heel eenvoudig: ervoor zorgen dat kinderen met gelijke kansen aan de startlijn komen. Anders zullen ze nooit gelijke kansen hebben om succesvol de eindstreep te bereiken. Daarom focussen we op het Nederlands, eenvoudigweg omdat dat de sleutel is tot het verwerven van alle andere kennis. Als je start met een achterstand op het vlak van Nederlands, zal die achterstand zich ook manifesteren op alle andere vakken.

Daarom introduceren we een taalscreening in de derde kleuterklas. Dat is inderdaad heel vroeg. We doen dat in het begin van het schooljaar. De periode die we daarvoor hebben vastgelegd loopt van 10 oktober tot eind november. Daarna zorgen we, op grond van de resultaten, indien nodig voor het bijspijkeren van die kinderen in de loop van de derde kleuterklas.

Welke ondersteuning geven we op dat vlak aan de scholen? Ik beperk mij tot drie:

Eén: een kant-en-klare screening die we aanbieden. We noemen het de Koala-toets. Als je de minister van Dierenwelzijn loslaat in het onderwijs dan krijg je dat: de 'ko' staat voor kleuteronderwijs, en de 'l' voor luistervaardigheid. Dat is een tool met doe-opdrachten op papier, met meerkeuze-opdrachten, met instructiefilmpjes. Er zijn algemene en concrete filmpjes voor het afnemen van die test, allemaal goed in detail uitgewerkt.

Twee: we zorgen er ook voor dat er extra handen in de klas komen, en wel al vanaf 1 september. Daarvoor trekken we maar liefst 12 miljoen euro uit, om ervoor te zorgen dat er extra handen in de klas komen nog voor de afname van die test, maar evengoed om werk te maken van de remediëring, van het stimuleren van het Nederlands in het taalgebruik.

Tot slot is er ook nog de steun en bijstand van het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB). Dat is geen nieuwe opdracht, die hebben ze nu ook al. Ook daar kan men terecht.

Dat zijn dus drie concrete maatregelen waarmee we ondersteuning bieden aan de scholen voor de invoering van die taalscreening. Ik denk dat dat een succesvol instrument moet zijn. Op grond van het kalibratieonderzoek, waarbij we naar ik meen 1800 kleuters aan de test hebben onderworpen – met verschillende vragen, waaruit uiteindelijk een selectie werd gemaakt –, kan ik zeggen dat er

heel veel enthousiasme bij de kleuters en bij de kleuteronderwijzers was. Ik denk dat dit een goede, kordate stap is.

We zorgen ervoor dat die niet vrijblijvend is, mijnheer Laeremans. Wanneer aan het einde van de derde kleuterklas wordt vastgesteld dat er toch nog tekorten zijn, en dat die kinderen niet met gelijke kansen op het vlak van kennis van het Nederlands kunnen starten aan het eerste leerjaar, dan zullen zij advies krijgen van de klassenraad van het kleuteronderwijs dat het beter is dat die kleuter nog een jaartje langer blijft. Dan kan men dat kind nog bijspijkeren. Als de ouders dat advies naast zich neerleggen, dan kan dat kind enkel starten in het eerste leerjaar wanneer er een taalintegratie- en/of taalbadjaar aan te pas komt. Er is dus absoluut geen vrijblijvendheid. We gaan ervoor zorgen dat alle kinderen gelijk aan de start komen, en met voldoende kennis van het Nederlands.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Dank u voor uw toelichting, minister. Op die manier weten we al iets meer, met die 12 miljoen voor extra handen in de klas. De vraag is natuurlijk hoe dat er allemaal concreet zal uitzien, in aantal uren per school en per klas. We weten dat de scholen inderdaad financiële middelen krijgen, en de inspiratiegids. Ze kunnen dat dan uitbesteden aan externen, of misschien de handen in de klas die er al zijn, maar als het er niet genoeg zijn, en ze overal tegelijk aan de slag moeten, dan vrezen we dat de scholen vooral zullen moeten rekenen op hun eigen onderwijspersoneel. En die moeten daar toch ook goed op voorbereid worden. De vraag is wanneer dat gaat gebeuren. Is het in september-oktober dat er begeleiders naar de klassen zullen gaan om het onderwijspersoneel verder op te leiden? En als de kleuterleidsters meer dan 20 kinderen in hun klas hebben, dan moet u hen toch ook nog kunnen overtuigen of ze 'tussendoor' nog even individuele taaltrainingen kunnen gaan doen. Is dat haalbaar?

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Dank u wel. De taalscreening is een belangrijk instrument om te garanderen dat ons Vlaams onderwijs een echte kansenmotor is en blijft. Hiermee zorgen we ervoor dat elke leerling, of die nu uit een kansarm of een kansrijk gezin komt, met voldoende bagage het eerste leerjaar kan aanvatten. Beste collega's, die taalachterstand is geen hypothetische uitdaging. Het is een prangende realiteit. Steeds meer kleuters en leerlingen van onze Vlaamse basisscholen spreken thuis geen Nederlands. In Brussel is dat zelfs driekwart! Gezien deze evolutie, collega's, zou het gewoonweg schandelijk zijn om geen vroegtijdige actie te ondernemen om een mogelijke taalachterstand op te sporen en aan te pakken.

Minister, ik heb nog een bijkomende vraag:

Het taalscreeningsinstrument werd dit schooljaar al uitgetest bij duizenden kleuters. Op welke manier zullen de resultaten van dit kalibratieonderzoek worden meegenomen in de ontwikkeling van het finale taalscreeningsinstrument?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Taalontwikkeling is niet statisch maar evolueert op het tempo van het kind. We willen ook aandacht vragen voor die leerlingen die wat later in het jaar geboren zijn en dus minder in contact kwamen met taal. Wij vinden het belangrijk dat daar ook rekening mee wordt gehouden.

Minister, u geeft aan dat er 12 miljoen euro is voor extra handen in de klas. Dat is heel goed. Maar ik hoor de vragen al binnenkomen. 'Wanneer weten we voor

mijn school wat dat betekent?' 'Ik moet mijn puzzel maken. Ik heb een aantal leerkrachten. Hoe kan ik ervoor zorgen dat de juiste begeleiding wordt opgezet voor mijn leerlingen?' 'Hoe kan ik die taalrijke omgeving creëren?' Minister, wanneer zal daar duidelijkheid over komen?

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, het is geweten dat ik een heel grote voorstander ben van deze screening. Er waren in het begin wel wat ongerustheden wat betreft de jonge leeftijd, terwijl ik denk dat we de juiste keuze maken om dat zo jong mogelijk te doen. Die screening geeft ook de mogelijkheid om te objectiveren. Dat is heel belangrijk om ervoor te zorgen dat elk kind evenveel kansen krijgt.

Het is al door collega Vandromme aangehaald dat het nodig zal zijn om de scholen hierin maximaal te ondersteunen. Als men het heeft over de manier waarop men daar echt werk van kan maken, denk ik dat het ook nodig zal zijn om zeker in de scholen waar er heel veel kinderen met taalachterstand zijn, de opleiding van de kleuterjuffen daar nog beter op af te stemmen om ervoor te zorgen dat zij heel goed ondersteund worden en weten welke tools zij kunnen gebruiken om die kinderen in de juiste richting te duwen en uit te dagen op vlak van taal. Daar ligt een belangrijke boodschap en een belangrijke uitdaging voor u, minister.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Voorzitter, collega's, minister, het is bekend dat naast heel wat andere vaardigheden, het goed spreken van het Nederlands belangrijk is voor de verdere schoolse loopbaan. In dat kader moet er inderdaad heel wat gebeuren. Maar de vraag is: wat? Er zijn dingen die werken en er zijn veel dingen die niet werken. Voor alle duidelijkheid: een taalscreening kan een instrument zijn in het stappen naar een betere taalvaardigheid van jonge kinderen. Maar dat is niet voldoende. Collega Laeremans zei dat we moeten kijken wat daarna gebeurt. Ik zou ook willen kijken wat daarvoor gebeurt, voor de leeftijd van 5 jaar. We weten wat werkt. Het onderdompelen van kinderen in een taalrijke omgeving werkt zeker. Daar moeten we alles aan doen, eigenlijk al vanaf de geboorte. Daar bestaat ook heel wat onderzoek over. Wat we dus ook moeten doen, is leerkrachten, kleuterleiders en -leidsters professionaliseren om die taalrijke omgeving beter te kunnen organiseren in de klas. De vraag is: wat gaat u daarvoor doen?

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Minister, zoals collega Goeman in de commissie al heel vaak heeft aangegeven, zijn wij ook voorstander van een taalscreening en van een taalintegratietraject. Het is effectief belangrijk voor de schoolcarrière van kinderen maar ook voor hun latere professionele carrière dat ze voldoende Nederlands leren. Men kan daar niet vroeg genoeg mee beginnen. Maar dan moet het wel goed gebeuren. Daarover verschillen we van mening. Klassen splitsen en het feit dat er geen kleuters mogen blijven zitten, werkt contraproductief.

Minister, op 25 februari stelde mijn collega Goeman u de vraag hoe u de communicatie daaromtrent zou willen opstarten zodat scholen voldoende tijd zouden krijgen om de screening en de trajecten effectief te organiseren. We zijn nu 9 juni. Binnen een dikke twee weken start de vakantie. Heel veel scholen zitten met de handen in het haar door die laattijdige beslissing. Minister, bent u bereid om volgend jaar een overgangsjaar in te stellen om scholen voldoende tijd te geven om dat op een goede manier te organiseren?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, ondanks de vele tegenstand, voert u toch taaltests, taalbaden en taalbadjaren in. Het is een ingangsexamen voor kleuters, een momentopname. Kleutertjes die onvoldoende halen, worden dan gebuisd of tot een jaar in een taalbad afgezonderd, samen met andere kleutertjes die ook niet goed Nederlands spreken.

Het beheersen van het Nederlands is uiteraard enorm belangrijk, anders kun je uiteraard geen wiskunde of wetenschappen leren. De vraag is hoe je dat op de beste manier doet. Daar is het heel duidelijk dat kleuters een jaar tegenhouden of afzonderen in een taalwoestijn, waar weinig Nederlands gesproken wordt in de groep, meer kwaad dan goed doet. Alle internationale wetenschappelijke studies bevestigen dat dat niet werkt. De heer Daniëls heeft hier geprobeerd om het tegendeel te bewijzen, wat redelijk pijnlijk afgelopen is. Als we daar kritiek op leveren, dan zeggen jullie dat wij alles bij het oude willen laten en dat er niets mag veranderen. Maar dat is helemaal niet zo. Nederlands is belangrijk.

Wat werkt er wel? Eén, investeren in professionalisering – zoals al gezegd is –, ondersteuning van leerkrachten en kleinere klassen. Twee, betaalbare en toegankelijke kinderopvang, want daar begint het Nederlands leren. Drie, een gezonde sociale mix van leerlingen, want leerlingen leren van elkaar. Gaat u daar ook iets aan doen, minister?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De problematiek van de kennis van het Nederlands is acuut en vereist doortastende en kordate maatregelen, geen zachte heelmeeesters en stinkende wonden. U zegt dat ik er wel iets aan moet doen, maar geen kinderen mag tegenhouden om in het eerste leerjaar te starten, maar er is niets sociaals aan kinderen toelaten om aan het eerste leerjaar met een taalachterstand te beginnen. Dat is niet sociaal, dat is asociaal, want dan weet je geheid dat de achterstand waarmee men begint, alleen maar groter dreigt te worden. Dat is verschrikkelijk asociaal. De invoering van de taalscreening is een sociale maatregel bij uitstek en is het meest in het voordeel van de sociaal-economisch zwakkere kinderen, die kinderen die een andere thuistaal hebben dan het Nederlands. Voor hen is dit de meeste gepaste en dus de beste aanpak.

Er werden goede dingen gezegd als het gaat over de onderwijzers. De professionaliteit van de kleuteronderwijzers is in dezen echt van tel. Ik erken dat ook. We zien ook dat de screeningsinstrumenten vaak bevestigen wat de kleuteronderwijzers zelf bevroeden, en dat is maar goed ook; het tegendeel zou meer verontrusten. Toch werd herhaaldelijk het tegendeel vastgesteld. De kleuteronderwijzers reageerden echt enthousiast en erkennen ook echt de meerwaarde. Ze zeggen dat het resultaat soms wat verrassend is en dat het soms een nieuw licht werpt op sommige kleuters: een minder spraakzame kleuter kan inzake luistervaardigheid soms lager ingeschat worden, en omgekeerd.

Over dat kalibratieonderzoek gesproken: daar hebben we inderdaad een 1800-tal kleuters aan onderworpen. Die hebben verschillende vragen gekregen, niet altijd dezelfde, om uiteindelijk de beste vragen te kunnen selecteren en de verwarende vragen eruit te filteren. Daarnaast hebben de onderzoekers een te verwachten correlatie vastgesteld tussen kinderen die aantekenen op de indicator 'thuistaal niet Nederlands' en een slechte score op de screening. Er werd ook vastgesteld dat de geboortemaand een rol speelde. Je mag niet vergeten dat kinderen geboren in december tot wel bijna een jaar jonger zijn dan kinderen geboren in januari. Dat vangen we op door een langere afnameperiode, en door de inzichten van kleuteronderwijzers.

Tot slot, hoe worden de middelen voor de taalintegratietrajecten verdeeld? Er is 12 miljoen euro extra voor extra handen in de klas en die middelen worden verdeeld via de punten zorg: zorgcoördinatoren die extra worden toebedeeld. Net vanwege de correlatie met kinderen die aantikken op 'thuis taal niet Nederlands', gaan we ervoor zorgen dat er een coëfficiënt is. We werken niet met alle SES-kenmerken, maar door te werken met de indicator 'thuis taal niet Nederlands' zorgen we ervoor dat er extra middelen gaan naar die scholen. Dat is evident.

Volgende week worden de dienstbrieven ter zake verstuurd naar de scholen, zodat ze perfect weten wat ze op 1 september zullen krijgen aan extra uren om hen te ondersteunen en om mee te verhinderen dat kinderen nog starten in het eerste leerjaar met een achterstand op het vlak van Nederlands.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, bedankt voor uw bijkomende uitleg.

Ik neem aan dat kleuterleidsters bij een aantal van die proefprojecten best wel tevreden zijn, maar het is niet omdat die kleine doelgroep die daar al van op de hoogte is, tevreden is, dat de andere kleuterleidsters op dit ogenblik gerustgesteld zijn. Zij vinden uw plannen op dit moment nog niet duidelijk genoeg.

En dus is mijn suggestie: zou u deze maand geen webinar kunnen opzetten waar u toch de uitleg kunt geven over wat zij concreet kunnen verwachten in september? Hoeveel betekent dan die 12 miljoen euro voor een gemiddelde kleuterklas? Op dit ogenblik lijkt het nog alsof de Vlaamse Regering in oktober trots een nieuwe wandelroute gaat openen, waarbij de gidsen – dat zijn dan de kleuterleidsters – nog helemaal niet opgeleid zijn. Pas na de vakantie zullen ze een gevulde rugzak vinden, waarmee ze dan hun plan zullen moeten trekken. Daarom: minister, schep nu duidelijkheid, nog voor de vakantie en laat de kleuterleidsters hier zeker niet de dupe van worden, want dat zou jammer zijn. *(Applaus van Chris Janssens)*

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, dank u wel voor de bijkomende toelichting. Met de invoering van de taalscreening wordt nu een heel concrete stap gezet om kleuters zonder taalachterstand, dus met gelijke leerkansen aan de lagere school te laten beginnen. We doen er niemand een plezier mee om de situatie blauwblauw te laten zoals collega D'Haese hier in de koepelzaal verdedigt. Concrete uitdagingen vragen om een concrete en doortastende aanpak. Die is er nu met deze taalscreening die volop focust op de kennis van het Nederlands, die volop focust op dat meest essentiële. Minister, u hebt dan ook onze volle steun en we kijken als fractie enorm uit naar de verdere uitrol.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Collega's, zoals ik al zei, hebben we er vanuit onze fractie altijd voor gepleit dat de screening zou plaatsvinden bij het begin van de derde kleuterklas. Net omdat we op die manier de kleuters nog maximaal op maat het beste kunnen aanbieden wat ze nodig hebben. Voor onze fractie is het dan ook heel belangrijk dat we uitgaan van de expertise van de kleuteronderwijzers, want dat zijn de mensen die dag in, dag uit bij de kleuters staan en het beste kunnen inschatten wat voor de kleuter nodig is. We hopen dan ook dat het oordeel van de experts altijd meegenomen kan worden om te bepalen welk traject er op maat gekozen wordt voor elke kleuter. Collega's, vandaag hadden we het over taalintegratietrajecten van kleuters, maar ook in het lager onderwijs zijn er leerlingen die instappen die toch wel problemen hebben, die onvoldoende

het Nederlands machtig zijn. We kijken met onze fractie ook uit naar de maatregelen die genomen kunnen worden om ook die leerlingen te ondersteunen, om ook leerkrachten te ondersteunen die voor de klas staan met leerlingen die het wat moeilijker hebben op het vlak van het Nederlands. Graag verwijs ik ook naar de vraag die straks gesteld wordt over een betere afstemming van de kinderopvang op het kleuteronderwijs inzake taalrijke omgeving.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de kledingvoorschriften op school

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, u hebt ongetwijfeld ook gezien dat er de laatste tijd in heel wat scholen in Vlaanderen veel commotie is rond heel strenge kledingvoorschriften. Als ik die reglementen lees, als ik zie wat mensen mij daarover doorsturen, dan moet ik zeggen dat ik er soms ook wel wat van schrik. 'De rok is minimaal een verticale hand boven de knie lang. Ter bescherming van de vrijheid en de veiligheid van jezelf, mag je geen trainingspak dragen. De schouders blijven bedekt.' Collega's, mevrouw Tavernier zou al een T-shirt van lichamelijke opvoeding (lo) mogen gaan halen om binnen te mogen in school.

Beste minister, beste collega's, ik heb een oproep voor iedereen die het nodig vindt om meisjes of jongeren te vertellen wat ze moeten dragen: stop daar gewoon mee. Of jongeren nu met spaghettibandjes, een rokje, een muts, een hoofddoek of voor mijn part in een driedelig maatpak van de heer Daniëls naar school willen gaan, wat maakt het uit? Laat hen toch gewoon zelf beslissen wat ze willen dragen. Is dat nu echt zo moeilijk? Volgens mij hebben dus alle jongeren die deze week actie voeren groot gelijk om zich te verzetten tegen die bekrompen, gedateerde, conservatieve dresscodes. De jaren 50 bellen: ze willen hun schoolreglement terug. Wat echt problematisch is, is de visie die achter die voorschriften zit. Deze week kregen we veel berichten van meisjes die op school horen dat ze respect moeten hebben voor zichzelf als vrouw of dat ze jongens geen mogelijkheid moeten geven om te kijken. Of 'met dit soort kleren kan je beter in Gent achter een ruit gaan zitten'. Ik verzin dit niet, dat is wat meisjes vandaag in scholen te horen krijgen. Terwijl diezelfde meisjes zeggen dat het helemaal niet uitmaakt of zij nu een korte rok of een lange broek dragen als ze over straat lopen, ze worden toch elke week nageroepen. Daar zit het probleem, niet bij de kleren die ze dragen.

En dus is mijn vraag: kunnen we stoppen met dit paternalisme? We moeten meisjes niet zeggen wat ze moeten dragen. We moeten duidelijk maken dat kleding nooit een excuus kan zijn om lastiggevallen te worden, om nageroepen te worden, om betast te worden. Dus is mijn vraag, minister: wat vindt u van die lawine aan strenge voorschriften?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik vind dat het wél uitmaakt wat je draagt of wat je niet draagt. Ik vind het goed dat er regels zijn, dat er lijnen worden getrokken – duidelijke lijnen. Een school is een locatie om te leren, en dat moet ook duidelijk zijn. Dat moet ook zichtbaar zijn. Dat moet ook tastbaar zijn. Een school is geen strandbar, is geen vrijetijdslocatie. Daar moet dus wel een onderscheid zijn.

Maar ik ga die regels niet bepalen. Scholen verschillen, lokale situaties verschillen, leerlingenpopulaties verschillen. En dat zal altijd leiden tot aangepaste regels. Ik zal niet de minister zijn die vanuit Brussel voor alle scholen in Vlaanderen

regels uitvaardigt over piercings, over petten en over pantoffels, of over spaghetti-tibandjes, naveltopjes en joggingbroeken.

Elke school moet dat zelf bepalen in het schoolreglement. Dat is een bindende overeenkomst tussen de onderwijsgebruiker en de onderwijsverstrekkers. En ouders en leerlingen moeten dat reglement ook onderschrijven bij hun inschrijving. Dat is evident. Indien daar wijzigingen aan te pas komen, dan vind ik dat de school natuurlijk de verantwoordelijkheid moet opnemen om de dialoog aan te gaan. Want je hebt enerzijds een contract gesloten in het begin, en als je dat dan tijdens het schooljaar zou wijzigen – ik weet niet of dat in dezen het geval is –, dan lijkt het me ook evident dat je als school uitlegt aan de scholieren waarom je dat doet, met welke verantwoording, en dat je de dialoog aangaat.

Ik vind het dus wel goed dat er regels zijn, maar – om te besluiten – ik ga wel niet die regels gaan decreteren, eenvoudigweg omdat elke lokale situatie en elke school verschilt.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, ik heb niet gevraagd om de regels in elke school te bepalen. Ik heb gevraagd of u een mening hebt. En u kunt toch een mening hebben over of het een goed idee is dat meisjes wordt verboden om een schouder te laten zien. Of dat er regels zijn over hoeveel vingers een rok boven de knie mag komen, of dat u ook vindt dat dat eigenlijk iets is dat uit een vorige eeuw stamt.

U zegt dat een school geen strandbar is, maar er is niemand die vraagt om in bikini naar school te mogen komen. Dat is helemaal het punt niet. Het punt is dat er wordt gevraagd om te stoppen met die verschillende behandeling van meisjes en van jongens in hoe er met kleding wordt omgegaan. En wie dat heel goed heeft verwoord, dat is Beatrix Yavuz, 14 jaar, die een brief schreef naar haar directie en die zei: "Leven wij nog in de middeleeuwen of zo, waar mannen nog steeds boven vrouwen staan en meer rechten hebben?"

Minister, mijn vraag is dus of u die leerlingen steunt die vandaag opkomen voor een wijziging van het schoolreglement, voor een actualisering van het schoolreglement en voor een vrijheid om te dragen wat je wilt? Uiteraard, binnen de normen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister en collega's, het is natuurlijk geen discussie van alles of niets. Ik denk dat we de discussie op een genuanceerde manier moeten voeren, zoals de meeste discussies. En het is ook zo dat enkele jaren geleden, toen wij nog naar school gingen – of wat langer geleden –, onze leerkrachten, de docenten, allemaal een kostuum en een kravat droegen. Die hadden waarschijnlijk ook voorschriften dat ze dat moesten dragen, anders kwamen ze er niet in. Er waren toen trouwens ook heel weinig vrouwen die lesgaven in het hoger onderwijs. Gelukkig is die situatie ondertussen veranderd, maar er is nog veel verbetering op dat vlak mogelijk.

Minister, niemand vraagt van u dat u gaat opleggen van bovenaf wat jongeren wel of niet mogen dragen. Maar wij als fractie vinden het wel belangrijk dat er genderneutrale schoolreglementen zijn, maar ook dat schoolreglementen tot stand komen op basis van een participatief proces. Schoolraad, ouderraad: allemaal mee in bad om zo'n reglement op te maken en goed te keuren. Want nu stel ik vast dat ouders en jongeren die reglementen gewoon tekenen en nog niet eens weten wat erin staat. Ik zou dat ook op die manier doen. Mijn vraag is dus

wat u wilt doen om die participatie in de scholen ten volle te ondersteunen? Want dan gaan we veel betere reglementen krijgen op dit vlak.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, dat de scholen een schoolreglement opmaken waarin bepaalde regels, normen en afspraken staan over hoe we naar school gaan, dat kunnen we alleen maar toejuichen, want dat creëert duidelijkheid. En die schoolreglementen zullen nu zeker, naar aanleiding van alles wat er nu gebeurt, op dat vlak nog eens bekeken worden.

Maar mag ik er wel op wijzen dat alle ouders die schoolreglementen ondertekenen, en dus zeggen dat ze ermee akkoord gaan? Mijnheer D'Haese, ik heb zelf les gegeven in een tso- en bso-school. Als je in dat schoolreglement zet dat iedereen gepaste kledij draagt, kan ik u zeggen: geweldige debatten. Of als erin staat dat de rokken en de shorts of broeken niet te kort mogen zijn: geweldige debatten. Dat leidt dan tot een gestrekte hand, en dan kunnen we nog beginnen te discussiëren of dat de hand van de directeur of van de directrice is, want die is groter dan iemand anders zijn hand. Ja, dat geeft dergelijke wat bizarre debatten.

Ik ben er in elk geval voor dat er rekening wordt gehouden met kledingnormen. Ik wijs er ook nog op, collega's, dat het Transbaso-onderzoek erop heeft gewezen dat discipline een van de belangrijkste criteria is voor ouders om hun school te kiezen, en daar houd ik ook aan vast.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Voorzitter, het is warm, ook hier in de koepelzaal. Vorige week was het nog warmer. Maar dat maakt dat het natuurlijk belangrijk is dat vrouwen kunnen dragen wat ze willen, bij hoge temperaturen. (*Opmerkingen*)

De voorzitter: En mannen niet?

Maxim Veys (Vooruit): En mannen ook, uiteraard. Maar dat er vandaag, in 2021, in schoolreglementen nog staat hoeveel schouder je mag tonen of hoe lang een rok moet zijn, vind ik toch niet echt meer van deze tijd, collega's. Ik vind dat een beetje gênant, eerlijk gezegd.

Wat verwachten de scholen met die dresscodes? Welke boodschap geven ze daarmee aan jonge vrouwen? Dat ze zich moeten aanpassen om jongens niet af te leiden? Dat ze zich moeten aanpassen omdat die mannen zich niet kunnen inhouden? Dat is toch niet de boodschap die we hen willen geven?

De heer Daniëls zegt dat de regels het duidelijk maken, maar die zijn voor het ene gender precies wat strenger dan voor het andere. En daar kan mijn fractie zich niet in vinden, want het is door die schoolreglementen, door die dresscodes, dat vrouwen ook op zo'n jonge leeftijd wat geseksualiseerd en geobjectiveerd worden, en wij vinden dat geen goede zaak. Die maken de strijd voor gendergelijkheid en tegen seksisme reëel, minister. U had het daarnet over die dialoog. Hoe gaat u de strijd tegen seksisme in onze Vlaamse scholen mee ondersteunen? Hoe gaat u de dialoog promoten in de scholen?

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Collega's, kledingdracht op school, daar maken we afspraken over, maar dat moet uiteraard uitgaan van gendergelijkheid, geen onderscheid tussen jongens en meisjes, maar ik denk dat dat perfect hand in hand kan

gaan met een zekere vrijheid die je aan jongeren geeft. Als ik vandaag naar mijn eigen zoon en dochter kijk, dan zie ik daar een stukje die jongerencultuur in terug. En die vrijheid gaat hand in hand met afspraken. Dat is voor ons meteen ook de essentie, collega's. Afspraken over kledingdracht, dat is een onderdeel van samen school maken. Binnen je onderwijs ga je met leerlingen, leerkrachten en heel het schoolteam rond de tafel zitten. Dat is die participatieve schoolcultuur waar wij voor staan.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Collega's, ik heb in mijn onderwijscarrière al best wat discussies zien passeren over de kledij van onze leerlingen, maar de grootste last viel altijd op de schouders van het secretariaatpersoneel, dat uiteindelijk moest uitmaken of een rokje te kort, een broek te gescheurd of een T-shirt te bloot was. Zij hebben absoluut belang bij duidelijke, hanteerbare, ondubbelzinnige regels, die de ouders, zoals collega's hier hebben aangegeven, natuurlijk ook ondertekenen bij de inschrijving.

Uit alle artikels in de media haal ik een citaatje aan van Johan Sanctorum in Doorbraak. Hij zegt: "Ik zou vandaag niet graag directeur van een middelbare school zijn, en uitgescholden worden voor ouderwetse zak omdat je kledijnormen oplegt." Hij pleit voor sereniteit in het debat en wijst terloops ook op de voordelen van een schooluniform: "Geen gedoe meer over bloot, geen schoonheidswedstrijden, geen merkenfetisjisme, maar gewoon de boodschap dat identiteit van binnen ontstaat. Langzaam, door studie en inzicht, in volledige vrijheid."

Wij willen dat uniform niet opleggen, maar we zien dat er toch veel voordelen aan vasthangen.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Ik vond de zomer persoonlijk altijd een interessante periode in mijn humaniora, maar buiten dat gegeven stoor ik mij eigenlijk mateloos aan het feit dat er verschillende voorschriften zijn voor jongens en meisjes. Ik denk dat dat het belangrijkste is dat we moeten onthouden in heel dat debat: het feit dat er een verschil wordt gemaakt.

Minister, u moet dat inderdaad niet decreteren, maar u moet wel duidelijk maken aan scholen dat ze geen verschil mogen maken in kledingvoorschriften tussen jongens en meisjes, en vooral dat ze niet de boodschap mogen geven aan die meisjes dat zij iets zouden uitlokken. Dat is de reden waarom ik ook tegen hoofddoeken ben. Dat is juist dezelfde redenering die men hier hanteert, waarbij men zegt dat je je als vrouw een beetje terughoudend moet opstellen, omdat dat anders uitlokt dat mensen bepaalde acties ondernemen. Dat stoort mij mateloos.

Daarnaast moet ik u zeggen dat het debat een beetje aan mij voorbijgaat. Ik vind het veel belangrijker dat kinderen winter en zomer op een gepaste manier gekleed naar school kunnen gaan. Dat is eigenlijk een veel belangrijker debat: op welke manier zorg je ervoor dat kinderen met een volle brooddoos en gepaste kledij in de winter naar school kunnen gaan? *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat ik positief vind aan het debat, is dat jongeren hun stem laten horen, dat jongeren met kritische zin naar die regels kijken, ook al hebben ze die inderdaad in het begin van het schooljaar ondertekend. "Pacta sunt servanda." Dat belet niet dat men altijd alles in vraag mag stellen. Jongeren zijn burgers en hebben rechten. Scholen zijn ook net die locaties waar men met elkaar leert samenleven, waar men zich bewust wordt van zijn rechten én van

zijn plichten, van verantwoordelijkheden. Het is eigenlijk ook een beetje de lokale democratie die daar speelt, maar ook waarden, afspraken, culturele codes spelen expliciet of impliciet, naargelang de context. Ik vind het evident dat er kledij-normen zijn. Dat die verschillen van school tot school, lijkt mij ook evident, niet dat er verschillen zijn tussen meisjes en jongens. Ik weet ook niet of dat in dezen daadwerkelijk het geval is. Ik vind het echter evident dat het zichtbaar en tastbaar wordt gemaakt dat er een verschil is tussen een school, zijnde een locatie om te leren, en een vrijetijdslocatie. Dat lijkt me evident, maar het is goed dat daarover op tijd en stond het debat wordt gevoerd, ongetwijfeld steeds in dezelfde periode van het jaar, en dan zijn we weer wat vooruit geraakt. Dit kan ook de kritische zin van eenieder op onze schoolbanken maar wat aanscherpen.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Beste collega's, toen ik sommige tussenkomsten hoorde, had ik de indruk dat we een teletijdmachine van de jaren 50 naar vandaag hebben. We horen zaken die komen uit ik weet niet welk verleden: discipline aanleren op school door meisjes hun rok te meten, door te meten of de schouder niet te bloot is. *(Opmerkingen van Koen Daniëls en Stefaan Sintobin)*

Ik denk dat we misschien beter de discipline aanleren dat een te korte rok nooit een excuus kan zijn om je hand op een been te leggen. *(Opmerkingen)*

Die jongeren voeren vandaag actie. Die gaan zich niet neerleggen bij die jaren 50-mentaliteit, en ze hebben gelijk. Er zijn trouwens ook heel wat scholen en heel wat leerkrachten die hen daarin ondersteunen, scholen die hun reglementen aan het aanpassen zijn, leerkrachten die vinden dat ze eigenlijk wel gelijk hebben.

Voorzitter, ik vind het ten slotte best komisch hoe het Vlaams Belang vandaag eerst tussenkomt vóór de vrijheid om te kiezen of je al dan niet een mondkmasker opzet, en daarna tegen de vrijheid om 's ochtends te kiezen welke kleren je aandoet. Dat zegt veel over hun visie op de jeugd.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Piet De Bruyn aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het project 'Boer zoekt natuur, natuur zoekt boer' van het Algemeen Boerensyndicaat en Natuurpunt

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Voorzitter, collega's, minister, na het gewaardeerde programma Boer zkt Vrouw en het even gewaardeerde initiatief 'Boer zoekt klant' zijn we ondertussen toe aan een derde initiatief, namelijk 'Boer zoekt natuur, natuur zoekt boer'. Dit project is echter toch wel van een heel andere orde. Het initiatief werd genomen door een sterke landbouworganisatie, het Algemeen Boerensyndicaat (ABS), en door een even sterke natuurorganisatie, Natuurpunt. Zij zoeken zo naar manieren om tegenstrijdige belangen te overstijgen. Waarom? Omdat men weet dat er niet alleen tegenstrijdige belangen zijn, maar ook veel gelijklopende belangen, maar dat men soms het inzicht mist over wat de andere drijft om de stelling in te nemen die hij inneemt, om de actie te voeren die hij voert.

Minister, dat initiatief kunnen wij alleen maar toejuichen. We kunnen alleen maar hopen dat er op die manier meer toenadering is, dat er meer begrip groeit en ze op die manier ook beseffen dat wat hen scheidt kleiner is dan wat hen bindt. Ik ben dan ook tevreden dat u het project ondersteunt, maar ik zou toch nog even

willen weten wat voor u precies de bepalende, doorslaggevende argumenten zijn geweest om met uw volle gewicht en ook met een niet onaanzienlijke financiële steun dit project mee te ondersteunen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega De Bruyn, dank u wel. Wat is de reden waarom Vlaanderen dit project ook mee ondersteunt? Projecten van natuurbeschermers enerzijds en landbouwers anderzijds slagen vaak omdat ze op het terrein goed en op de juiste manier samenwerken, en ook heel open en eerlijk tegen elkaar zeggen wat voor hen belangrijk is, wat ze daarmee beogen.

Vandaaruit vertrekkende, en gezien de uitdagingen die we hebben de komende maanden en jaren op het vlak van milieu, natuur, duurzame landbouw enzo-verder, vind ik het heel positief dat beide organisaties de handen in elkaar hebben geslagen om die win-wins op te zoeken bij hun eigen achterban. Zo is men tot het idee gekomen van 'boer zoekt natuur' en 'natuur zoekt buur'. Dat is een programma dat twee jaar zal lopen en verschillende elementen bevat, zoals wederzijds begrip, uiteraard. Er zijn ook zaken die men nog niet weet van elkaar maar nog gaat leren kennen, bijvoorbeeld via een jobswitch. Zo kan een natuurbeschermers een paar dagen boer zijn en een boer een paar dagen natuurbeschermers. Dat zou moeten resulteren in heel concrete projecten op het terrein die samen ontwikkeld worden, bijvoorbeeld op het vlak van droogte, erosie en biodiversiteit. Op die manier kwamen we tot deze mooie samenwerking. Vlaanderen is helaas niet groot genoeg. Ik kan Vlaanderen niet uitbreiden. We zullen dus moeten overeenkomen met elkaar. Daarom hebben we ook de nodige middelen vrijgemaakt, evenals trouwens ook de organisaties, voor alle duidelijkheid. Er zullen evaluaties gebeuren en beleidssuggesties geopperd worden naar aanleiding van de projecten.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Dank u wel, minister, voor deze duidelijke toelichting. Wat ik daaruit onthoud en wat ik ook lees in de persberichten, is dat dit eigenlijk gestoeld is op twee principes. Het was Hendrik Vandamme, voorzitter van het Algemeen Boerensyndicaat, die het woord 'respect' heel sterk naar voren schoof. Het was Freek Verdonckt van Natuurpunt die daarnaast het begrip 'inlevingsvermogen' introduceerde. Ik denk dat dit de twee sleutelbegrippen zijn die het succes van deze formule zullen bewijzen. Als men er inderdaad in slaagt om, vanuit respect voor elkaars houding en elkaars eigenheid en identiteit, te komen tot inlevingsvermogen voor wat de andere beroert, dan denk ik dat we hier stappen vooruit kunnen zetten. Dan ben ik ook heel blij dat u hier zelf aandringt op niet alleen een theoretische denkoefening – hoe fijn en belangrijk die ook is – maar ook op het realiseren van projecten en initiatieven op het terrein.

Er is een ding dat me toch nog wel bezighoudt. Ik meen dat heel oprecht. Dat is het ontbreken van die andere belangrijke landbouwactor, de Boerenbond. Hebt u daarover meer informatie over? Dan hoor ik dat heel graag.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Collega De Bruyn, dit was een prachtig een-tweetje, dat eigenlijk niet zou misstaan op het komende voetbalkampioenschap, het EK. Ik denk dat u deze vraag ook had kunnen stellen op de fractievergadering van de N-VA. In ieder geval, minister, geef ik toe dat ik verrast was door dit initiatief. Ik vind het natuurlijk wel een goed initiatief. We hebben de afgelopen weken kunnen vaststellen hoe de polarisering tussen natuur en landbouw steeds maar feller en feller werd. Ik steun dus dit initiatief.

Ik heb de afgelopen jaren in de commissie Landbouw gepleit voor een landbouw-programma. Zoals u misschien weet, bestond er vroeger iets als 'Voor boer en tuinder'. Dat is al een hele tijd geleden. Maar dit is een initiatief van u, als minister van Plattelandsbeleid. U bent ook minister van Toerisme. We kennen ook het tv-programma 'Vlaanderen Vakantieland'. Ik denk dat we ook daar dit initiatief van u en van het Algemeen Boerensyndicaat (ABS), dat ik toejuich, aan bod kunnen laten komen.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Voorzitter, ik wou zeggen: we hebben toch 'Boer zoekt vrouw', maar dat is blijkbaar wat anders.

Minister, ik sluit me aan bij collega De Bruyn. Ik denk ook dat dit een heel goed initiatief is, dat toe te juichen valt. Ik ben ook blij dat dit ondersteund wordt, omdat er volgens mij daadwerkelijk veel win-winsituaties zijn voor boeren die inderdaad proberen hun land correct te beheren en milieu-organisaties die eigenlijk in veel gevallen met hetzelfde bezig zijn, vaak zelfs op aanpalende terreinen. Die win-winsituaties zie je in de praktijk ook als beheersovereenkomsten wel correct nageleefd worden en vaak positief onthaald worden. Ik denk dat er nog veel ruimte is om vooruit te gaan op dat vlak.

Zoals collega De Bruyn al zei, ontbreekt er wel iets in dit hele verhaal. De hele agro-industrie heeft het vaak veel moeilijker met het extensief en milieuvriendelijker beheer van landbouwgrond. Kunt u garanderen dat zij niet alleen betrokken zullen worden maar ook dat er niet, aan de ene kant, hieraan van alles besteed en gestimuleerd wordt, terwijl aan de andere kant het gras weer voor de voeten weggemaaid wordt?

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, eerst en vooral proficiat, vooral aan de twee organisaties die dat traditionele conflict tussen natuur en landbouw proberen te overstijgen. Het is inderdaad opvallend, collega De Bruyn, dat we een heel belangrijke organisatie missen in dit verhaal. Hopelijk sluiten zij zich nog aan en kunnen we erop rekenen dat ze allebei die achterban trachten te overtuigen om wederzijds begrip te tonen in hun gedachtegangen.

U hebt dat aanzienlijk ondersteund en u hebt daarnet toegelicht dat het niet alleen boerenlandgames zijn. Het gaat ook over heel concrete acties op het terrein. Ik denk dat we nood hebben aan die best practices om met elkaar te delen.

Dat conflict overstijgen doen we in daad maar ook in woord. We moeten die polarisering allemaal samen durven te overstijgen. Minister, wat kunnen we doen om vanuit de Vlaamse overheid, vanuit onze departementen, die verzoenende taal te spreken richting natuur en landbouw?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Collega's, ik sluit me aan bij deze woorden en bij iedereen die stelt dat we elk initiatief dat u onderneemt of ondersteunt om de polarisering tegen te gaan en samenwerking te ondersteunen, moeten toejuichen. Ik kan alleen maar hopen dat het in elk dossier inderdaad de bedoeling is om samen te werken en tegenstellingen te overstijgen.

Ik vind het wel erg om te horen dat hier alleen al in de vraag opnieuw over wij/zij wordt gesproken. Collega's, doe dat alsjeblief niet en laat ons dit overstijgen.

Minister, ik zou graag heel erg enthousiast zijn maar ik ben ook wel bezorgd. Ik denk dat bij de start van een project twee elementen belangrijk zijn. Ten eerste moet er inderdaad een zo breed mogelijk draagvlak zijn. Ten tweede moeten de vooropgestelde doelstellingen heel scherp zijn. Ik mis in dezen wel een beetje een open, transparante oproep waarin de doelstellingen heel duidelijk zijn afgebakend. Ik heb dat in elk geval niet gemerkt of misschien heb ik het gemist. Ik wil u dan ook heel duidelijk vragen hoe de selectie van de partners is gebeurd en via welk financieringskanaal of welke begrotingspost dit aanzienlijk bedrag wordt toegekend.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Ook wij vinden het een goed idee om landbouw- en natuurorganisaties bij elkaar te brengen om de polarisatie te overstijgen. Wij kijken uit naar het resultaat en hopen dat dit een stapje in de goede richting is zodat we tot een goede oplossing komen.

Minister, u hebt daar 400.000 euro voor veil. Dat is veel geld op een moment dat we eigenlijk in een besparingsronde zitten. Er leeft bij het middenveld heel wat bezorgdheid over de structurele financiering die nodig is om langetermijndoelstellingen te halen op het vlak van natuur, biodiversiteit, ruimtelijke ordening. Vandaar mijn vraag, minister. Hoe zult u ervoor zorgen dat ook de structurele financiering gegarandeerd blijft op basis van heel duidelijke vooraf geformuleerde criteria die helder zijn voor iedereen en waar men op kan rekenen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik dank de collega's voor hun tussenkomsten. Het zijn natuurlijk in eerste instantie de mensen van Natuurpunt en het ABS die alle krediet verdienen in dit project. Zij hebben de handen in elkaar geslagen en zich voorgenomen te bekijken wat de win-winsituaties zijn. Als minister bevoegd voor platteland en Omgeving, waar de uitdagingen gewoon immens groot zijn, kan ik alleen maar zeggen dat ik dit project mee wil faciliteren. Alle credits gaan echter naar die mensen.

Er is gevraagd waarom bijvoorbeeld de Boerenbond niet meedoet. Ik kan onmogelijk allerlei samenwerkingen opdringen. Uiteraard is iedereen van harte welkom om mee 4000 hectare bossen aan te planten. Ik heb die vraag trouwens aan het begin van de legislatuur ook gesteld aan de organisaties. Het is geen kwestie van uitsluiten, iedereen mag meedoen, ik heb niets liever. Collega Tobback verwijst naar de agro-industrie en uiteraard moeten ook zij mee in het bad.

Dit is voor geen van beide organisaties eenvoudig. Zij komen immers beide uit een heel moeilijke situatie. Er zijn ook nog een aantal heel moeilijke dossiers zoals het definitieve stikstofkader dat nog voor het einde van dit jaar op de regeringstafel zal komen.

Voor dat dossier waar landbouw en natuur elkaar zullen tegenkomen in de klankbordgroepen, vind ik het heel goed dat men op het terrein al op een positieve manier aan de slag gaat en elkaar veel beter leert kennen. Dat is van groot belang. Onbekend is onbemind. Ik steun dit van harte.

Uiteraard zullen er heel duidelijke criteria worden vastgelegd, mevrouw Schauvliege. We hebben heel wat uitdagingen, denk maar aan de biodiversiteit die we samen met de landbouwers willen aanpakken. Denk maar aan de droogte, we zullen de middelen van de Blue Deal samen met de natuur- en landbouworganisaties op een nuttige manier inzetten. De landbouwers klagen vandaag terecht dat de droogteproblematiek hen ook aangaat. Als die twee organisaties –

hopelijk zijn het er drie of vier – daarmee samen aan de slag willen gaan, is dat super.

Het voorbeeld moet wel gesteld worden. Ik hoop dat dat nu met dit project vertrokken is. Ik besef heel goed, collega's, dat er nog werk aan de winkel is, zowel inzake de toekomst van de duurzame landbouw als inzake milieu en natuur. Het heeft geen zin, ik ben het met u eens, om te polariseren. Ik denk niet dat iemand dat doet, het is goed om te vertrekken van wetenschappelijke cijfers. Soms noemt men dat al polariseren. Ik kan de cijfers rond stikstofneerslag en dergelijke niet uitgommen, mijnheer Sintobin. Dat gaat niet. Ik zou ook willen dat ze niet bestonden, maar ze zijn er.

We moeten dat met z'n allen aanpakken, niet alleen natuur en landbouw maar ook industrie. Ik hoop dat er op het terrein met dit dossier heel wat vertrouwen groeit. Hopelijk sluiten de andere organisaties zich daar bij aan.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): We hebben hier twee organisaties, het Algemeen Boerensyndicaat en Natuurpunt, die uit hun spreekwoordelijke loopgraven durven te komen, en – om binnen het thema te blijven – hun kop boven het maaiveld durven uit te steken. Ik hoop – als ik de steun van de collega's hoor, denk ik dat ik erop mag rekenen – dat dat kopke er dan niet afgemaaid wordt, maar dat men er respect voor krijgt en dat we realisaties op het terrein gaan zien die aantonen dat dit de juiste aanpak is.

Ik ben heel blij dat die twee organisaties in hun zoektocht naar elkaar daar bovenop nog een minister vinden die ook duidelijk een groen spoor durft te trekken. Ik verwijs naar de 4000 hectare bijkomend bos voor Vlaanderen, naar de Groene Delle waar eindelijk een akkoord gevonden is, naar het 'bijenbestuiversplan' dat eraan komt, naar de kordate aanpak van Defensie als er een waardevol heidelandschap in vuur opgaat. Dat is voor ons de groene lijn die verder geëxploreerd mag worden en waar wij samen met de minister stappen vooruitzetten.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de initiatieven die de Vlaamse Regering onderneemt om de milieuvervuiling door 3M in Zwijndrecht en Oosterweel te saneren

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, u hebt het ongetwijfeld gemerkt, al weken staan de kranten er vol van. Collega's en ikzelf hebben er al verschillende vragen over gesteld, de vervuiling met perfluorooctaansulfonaat (PFOS), veroorzaakt door 3M, in Zwijndrecht is zeer ernstig. De rol die de vervuiling gespeeld heeft voor de plannen voor de Oosterweelwerken, de impact op de volksgezondheid in Zwijndrecht en omgeving, de manier waarop de Vlaamse Regering deze problematiek heeft aangepakt, roept heel wat vragen op.

Elke dag, echt elke dag, komt er iets nieuws op tafel. Pas vorige week toen de gemeente Zwijndrecht besliste om stalen te nemen, en de resultaten heel slecht waren, en u daarvan op de hoogte stelde, schoot de Vlaamse Regering echt in actie. Het is te zeggen, u kondigde vrijdag de aanstelling van een opdrachthouder aan om de administraties met elkaar te doen praten en alles op elkaar af te stemmen, iets waarvan u woensdag nog zei dat het niet nodig was.

Het aantal zorgwekkende meldingen blijft maar komen. Gisteren verklaarde Lantis dat 3M nog geen euro schadevergoeding betaald heeft en dat Lantis helemaal geen juridische stappen overweegt om 3M te laten betalen voor de vervuiling. Men wil de goede samenwerking bij de Oosterweelwerken niet in het gedrang brengen. Er is met 3M een deal gesloten waarbij een deel van de vervuilde gronden op de site van 3M kan blijven liggen zonder sanering.

Ik heb de volgende vraag voor u, minister. U kondigt aan dat u wilt dat de vervuiler betaalt, maar uit alles wat we nu horen, blijkt dat de afspraken al zijn gemaakt en dat al is bepaald wat de vervuiler zal betalen, namelijk heel weinig.

Welke concrete afspraken zijn er gemaakt tussen Lantis, 3M en de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM)? Zal 3M instaan voor de sanering van die vervuilde gronden? Welke concrete en kortetermijninitiatieven zult u met de Vlaamse Regering nemen om ervoor te zorgen dat 3M de volledige sanering en alle geleden schade betaalt?

De voorzitter: U bent goed begonnen met uw vraagstelling, maar u bent opnieuw volledig over uw tijd gegaan.

Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Schauvliege, ik heb net als u de berichten gelezen over de dading tussen 3M en Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel (BAM). Voor alle duidelijkheid: ik beschik niet over de dading. De OVAM is ook geen partij in deze dading. Het gaat over het verplaatsen van gronden, niet over het saneren. Ik wil nog eens heel duidelijk zeggen dat 3M hoofdaansprakelijk is als het gaat over saneren. Die dading bindt de OVAM niet en wijzigt op geen enkele manier het bodemdecreet. Dat is heel duidelijk op de punt: de plicht en aansprakelijkheid worden vastgelegd en 3M is saneringsplichtig voor die verontreiniging.

Naar aanleiding van de bodemonderzoeken die in het verleden werden uitgevoerd, is 3M door de OVAM aangemaand om tot bodemsanering over te gaan. In 2006 werd er een beschrijvend bodemonderzoek uitgevoerd. Vervolgens zijn de werken in 2010 gestart. Op basis van de toenmalige wetenschappelijke kennis heeft men zich vooral gericht op het grondwater.

In 2018 werden de internationale toxicologische waarden voor poly- en perfluoralkylstoffen (PFAS) bijgesteld. Op basis van die nieuwe kennis heeft de OVAM in 2019 3M opnieuw aangemaand tot een beschrijvend bodemonderzoek. Dat is momenteel in uitvoering.

Op basis van de recentste evoluties hebben we opdracht gegeven aan 3M om zo snel mogelijk te onderzoeken of er voorzorgsmaatregelen noodzakelijk zijn om eventuele gezondheidsrisico's te voorkomen. We zullen volgende week een tussentijds rapport krijgen. Het volledige rapport moet klaar zijn tegen eind deze maand.

Ik hoop dat u er niet aan twijfelt dat ik alle juridische mogelijkheden die we hebben, ook volgens de bestaande regelgeving, zal gebruiken om 3M te wijzen op zijn verantwoordelijkheid. Ik zal mijn verantwoordelijkheid nemen, ook al moeten we daarvoor gerechtelijke stappen ondernemen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, het lijkt me een heel eigenaardige zaak. Voor zover ik weet, is Lantis verbonden met de Vlaamse overheid. Als dat bedrijf overeenkomsten afsluit met 3M, dan lijkt het toch dat de Vlaamse Regering zich

niet mag verschuilen achter het feit dat ze dat niet wist. U zegt dat er zal worden gesaneerd. In die overeenkomst wordt er blijkbaar gezegd dat er niet gesaneerd hoeft te worden en dat men alles ter plaatse houdt en inkapselt. Ik vind die manier van werken heel eigenaardig.

Waar u zeker ook verantwoordelijk voor bent, is het bepalen van de normen. In heel dit verhaal kan ik me niet van de indruk ontdoen dat de normen bepaald worden in overleg met de vervuiler. Minister, kunt u me nog eens heel duidelijk de chronologie opsommen van alle onderzoeken die er gedaan zijn en de manier waarop die normen zijn vastgesteld? Is die overeenkomst voor het bepalen van de normen opgemaakt of erna?

De voorzitter: Dat is binnen de tijd, collega Schauvliege.

Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Het is duidelijk dat heel wat mensen bezorgd zijn over het hele PFOS-gebeuren. We hebben daarover al een aantal debatten gehad. Ik heb bij het eerste debat in het parlement aan de minister duidelijk gevraagd om alles op alles te zetten om de mensen de nodige zekerheid over hun gezondheid te kunnen geven en om tot sanering over te kunnen gaan.

In die zin lijkt het mij belangrijk dat we kijken naar innovatieve technieken. We moeten opletten met inkapselen en wegstoppen, maar maximale mogelijkheden houden om effectief tot sanering te kunnen overgaan.

Minister, een tweede element is dat er nu op het terrein heel veel bezorgdheid is. U geeft aan dat er volgende week meer duidelijkheid zal zijn, ook wat betreft de gezondheidsimpact. Ik hoop dat inderdaad alles op alles wordt ingezet om naar een duidelijke en eenduidige communicatie te kunnen gaan voor de burgers en de mensen die in het gebied leven en werken, zodat die bezorgdheid wordt weggenomen. Daarnaast hoop ik, minister, dat er ook wordt ingezet op de mensen die hierdoor schade lijden, eventueel door aangepaste maatregelen die moeten worden genomen in hun leven en hun werken. Ik hoop dat ook die schade effectief wordt vergoed.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Dank aan u, voorzitter, en ook dank aan de vraagsteller. Op 28 april heeft mijn collega Bart Claes daarover een vraag gesteld aan minister Peeters. Zij heeft aangegeven dat er alleen een mogelijkheid was met die grondverplaatsing en dat er geen sanering mogelijk was om de uitloging tegen te gaan. Maar inmiddels is het duidelijk dat bijvoorbeeld DEME Environmental met een 'hybrid soil washing' de mogelijkheid heeft om die gronden duurzaam te saneren. Minister, bent u bereid om zulke maatregelen te nemen en om de OVAM, 3M en Lantis ertoe aan te manen hun verantwoordelijkheid te nemen?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, u hebt dit thema al uitvoerig behandeld in de commissie. U hebt de verschillende normen opgesomd en gewezen op de complexiteit van het dossier en op de noodzaak, collega's, dat de vervuiler hierin inderdaad verantwoordelijkheid neemt.

Minister, wij gaan akkoord met die visie, die aanpak die u net hebt geschetst. We zijn ervan overtuigd dat u alle stappen zult zetten die nodig zijn, waar dat mogelijk is.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Minister, u lijkt het dossier inderdaad wel ernstig te nemen. Maar ik heb toch een aantal vragen over wat er in het verleden is gebeurd, over de periode waarin u nog niet bevoegd was. Want dat die gronden vervuild waren, gronden op 1 kilometer van een gemeente waar men woont en aan landbouw doet, zou gebleken zijn uit eerdere studies van de OVAM. De minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin laat ons weten dat zijn departement daar nooit van op de hoogte is gesteld. Zij hebben die informatie een week geleden voor het eerst gekregen. Ook de gemeente Zwijndrecht zou die informatie niet hebben ontvangen.

Minister, hoe is het mogelijk dat informatie over chemische stoffen met dergelijk gezondheidsrisico binnen de Vlaamse overheid niet wordt gedeeld? Tenzij u mij kunt tegenspreken en die informatie wel werd gedeeld? Ik vind dat erg cruciaal en wil u die vraag graag heel duidelijk stellen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, in dit dossier heb je de principes 'de vervuiler betaalt', 'iedereen moet opkuisen wat hij vervuult', bezorgdheden rond de volksgezondheid, maar ook een pragmatiek. Als hier al snel wat pijlen vertrekken naar Lantis, dan denk ik: ja maar, hoor eens hier, de organisatie is zeer behoedzaam te werk gegaan in het vaststellen van de vervuiling, heeft onmiddellijk contact opgenomen met de OVAM en met de vervuiler om een dading af te sluiten over een bijdrage in het opkuisen van die vervuiling. De normen zijn nadien verstrengd en dus moet er nu opnieuw worden bekeken.

Minister, zullen we de belastingbetaler sowieso meer moeten laten betalen? Of zullen we proberen om die historische vervuiler op zijn verantwoordelijkheden te wijzen, wat niet evident zal zijn? De impact van het inpakken van die grond hebt u goed opgevolgd. Maar er mag geen paniek ontstaan rond de volksgezondheid. Kunnen wij weten of er een probleem is met de volksgezondheid? Binnen welke termijn?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Beste collega's, minister, de grond in Zwijndrecht is ernstig vervuild met de schadelijke stof PFOS. En als we de berichten moeten geloven, is dat blijkbaar al tien tot twintig jaar geweten.

De Vlaamse overheid heeft ondertussen 63 miljoen euro geïnvesteerd om vervuild grondwater te zuiveren bij de grondwerken. Niet de vervuiler betaalt, maar de belastingbetaler betaalt.

En verder weet blijkbaar niemand hier iets. De minister van Volksgezondheid zegt dat hij pas vorige week op de hoogte werd gebracht van die problematiek. De minister van Leefmilieu is niet op de hoogte van de afspraken die werden gemaakt over de waterzuivering. Dat zegt u hier net. De burgemeester van Zwijndrecht hoort het in Keulen donderen. En de mensen die daar wonen en werken, weten al helemaal van niets.

Als er vandaag één ding moet gebeuren, minister, dan is het dat er zeer snel een onderzoek komt over hoe ver in de bodem, in het water en bij de mensen die er wonen de vervuiling verspreid is. In Zwijndrecht, maar ook op Linkeroever.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Voor alle duidelijkheid, collega D'Haese: ik heb alleen gezegd dat ik niet beschik over de dading. Het zou onwaar zijn als ik hier zou

zeggen dat ik beschik over de dading die destijds werd afgesloten en dat ik daar de inhoud van ken. Dat is niet het geval.

Ik heb in de commissie heel duidelijk verteld hoe het normenkader er gekomen is. Dat we samen met Nederland en Vlaanderen en Scandinavië het voortouw nemen om een goed kader te maken. Dat dat internationaal ook altijd wijzigt. Ik heb vorig jaar heel concreet een nota over al die PFOS- en PFAS-stoffen gemaakt. Ik zal niet over wat dan ook zeggen dat ik niet op de hoogte was vanuit Leefmilieu of vanuit wat dan ook, collega D'Haese. Ik houd daar ook niet van.

In 2004 werden op de gemeenteraad van Zwijndrecht door de burgemeester en de schepenen discussies gevoerd. De toenmalige schepenen zei, op basis van de informatie op dat moment, dat er op de fabrieksterreinen van 3M geen risico's bestonden voor de werknemers en buurtbedrijven van 3M, enzovoort. Maar los van alle verklaringen die ik de voorbije dagen heb gelezen, en daar hebben de mensen nu eens echt niets aan, stel ik vast, los van welke actie door wie werd ondernomen in dit dossier, dat er veel te weinig actie is ondernomen in dit dossier.

Het gaat over een belangrijk project. Ik denk dat we nog allemaal achter dat grote project staan, een project dat belangrijk is voor Vlaanderen. Het is niet alleen een mobiliteitsproject, maar ook een leefbaarheidsproject. Als dit zo'n belangrijk dossier is, zou ik bepaalde zaken in het verleden hebben uitgesloten. Dan zou ik wel bloedafnames hebben genomen, om gewoon op een wetenschappelijke manier tegen die mensen te zeggen: 'Beste mens, je mag je tomaten opeten. Daar is geen enkel probleem mee!' Soms moet men een aantal daden stellen om gewoon gerustheid te geven aan de mensen. Dat is wat we nu zullen doen. We hebben een opdrachthouder aangesteld. Die is vandaag heel duidelijk op de hoogte van wat hij moet doen. Dat zal op korte termijn gebeuren. Wij zullen bijkomende staalafnames doen van bodem en water, niet alleen in Zwijndrecht maar ook ruimer. Dat is van groot belang. Daarnaast doen we ook een biomonitoringsonderzoek, met bloedanalyses, om net de vragen die mensen hebben weg te nemen.

Ik stel vast dat vandaag nog altijd de vragen worden opgeworpen die men eigenlijk in 2004, 2005, 2006, noem maar op, de afgelopen vijftien jaar heeft gesteld. Het zijn exact dezelfde vragen, en we hebben er eigenlijk amper antwoorden op. Dat is zeer frustrerend. Daarom, collega's, ben ik van mening dat de historiek van dit dossier over de PFOS-verontreiniging meer vragen en antwoorden oproept. Ik wil mij helemaal niet moeien met de werkzaamheden van het parlement, maar ik denk dat het niet slecht zou zijn indien een parlementaire onderzoekscommissie zich zou buigen over dit dossier.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, het is onwaarschijnlijk. We zijn drie weken geleden begonnen met dit dossier. Toen antwoordde u dat we goed bezig zijn en dat alles onder controle is. 'Het is wat ingewikkeld, we hebben voortschrijdend inzicht. Maar we hebben het onder controle. We weten wat we aan het doen zijn en we werken volgens de best practices.' Nu loopt u hier te vertellen: 'Ik zou daar nu urgentie achter gestoken hebben!' Dit is echt niet geloofwaardig.

Het allerbelangrijkste wat we nu moeten doen is de gezondheid van de mensen vooropstellen, van de Vlamingen, van de omwonenden. Heel het normenkader, met de sanering die nu op tafel ligt: daar hebben we allemaal duidelijke aanwijzingen dat het opgesteld is in functie van de vervuiling die aanwezig was. Dat moet helemaal weg. We moeten in eerste instantie de gezondheid van de Vlaming, van de Zwijndrechtenaar en van die hele omgeving op de eerste plaats stellen en ervoor zorgen dat we dat aanpakken.

Het heeft lang geduurd voor we die duidelijke uitspraken kregen. Ze zijn er nu. Laten we er nu voluit werk van maken zodat we dat probleem zo snel mogelijk van tafel kunnen halen. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het in elkaar opgaan van kinderopvang en kleuteronderwijs

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, minister, afgelopen vrijdag heeft de Vlaamse Regering een interessant en belangrijk project goedgekeurd, een subsidie voor lokale samenwerkingsverbanden die inzetten op een doorgaande lijn tussen kinderopvang en kleuteronderwijs, voor baby's en peuters. De projecten willen gaan naar een meer geïntegreerde werking van opvang en onderwijs, waardoor er niet zo'n grote 'hakbijl' zit tussen opvang – voor- en naschoolse en buitenschoolse opvang – en kleuteronderwijs. In Vlaanderen is dat historisch zo gegroeid. Er zijn ooit nog reglementen geweest waarin stond dat als je van school naar de opvang ging, dit over de openbare weg moest. Er mocht geen poortje tussen zitten, en er kon ook niet aan gedacht worden om na de schooluren op de speelplaats van de school te spelen. Dat was ondenkbaar. Ik ben blij dat we dat stadium gepasseerd zijn. Met de N-VA hebben we ook altijd gepleit voor multi-inzetbare schoolgebouwen, al was het maar omdat de ruimte in Vlaanderen beperkt is.

Dit project gaat daar nu op verder. Dat vinden we absoluut een goede zaak, collega's. Er is een subsidie voor twaalf lokale samenwerkingsverbanden. Zowat iedereen bij wie een kind passeert – Huizen van het Kind, gemeenten, kinderopvang, scholen, noem maar op – gaat mee in bad om die lijn door te trekken.

Minister, er spelen natuurlijk ook een aantal bekommernissen. Die bekommernissen – en dus ook mijn vraag – vallen uiteen in twee onderdelen. Aan de ene kant: dat in die kinderopvang het pedagogisch project sterk genoeg zal zijn. We hebben het eerder gehad over taalscreening. Wel, we kunnen in de kinderopvang al starten met het Nederlands aan te leren. We kunnen niet vroeg genoeg zijn, en we moeten dat voldoende 'body' geven. Aan de andere kant is het kleuteronderwijs natuurlijk onderwijs, en het mag niet zo zijn dat er opnieuw een soort opvang in het kleuteronderwijs zou ontstaan, want dan gaan we terug in de tijd, en ik denk niet dat dat de bedoeling is.

Ik zou dus willen weten: hoe bewaken we dat?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega, u hebt op een kleurrijke manier – zoals u dat gewoon bent – gezegd vanwaar we komen. Er is inderdaad een lange geschiedenis. De poortjes zijn weggenomen, en intussen worden er bruggen geslagen. Dat is een bijzonder goede zaak, denk ik. Iedereen die vader of moeder is, weet dat dat niet opgedeeld kan worden. De verschillende leefwerelden, van school, kinderopvang, buitenschoolse opvang, maar ook naschoolse activiteiten – turnles, muzikles of iets anders – vloeien eigenlijk nogal naadloos in elkaar over.

Continuïteit is wel bijzonder belangrijk. Vlaanderen heeft een geschiedenis met een gesplitst systeem. Er zijn landen die een ander systeem hebben, en geen enkel systeem is vergelijkbaar. We hebben dus inderdaad een geschiedenis van gesplitste systemen – kinderopvang, onderwijs – terwijl we nu heel hard inzetten op een naadloze overgang tussen thuissituatie, opvang, school en andere

activiteiten. Dat is hetgeen waar dit project inderdaad op wil inzetten. Ik denk dat het vanuit dat oogpunt historisch is, want het is de eerste keer dat we dat op die manier doen, samen met mijn collega Weyts van Onderwijs.

De bedoeling van de doorgaande lijn is ervoor te zorgen dat zorg, opvoeden, leren, spelen samen gebeuren. Het is niet de bedoeling dat de kwaliteit van het kleuteronderwijs naar beneden gaat. Integendeel, het is net de bedoeling om de hele opvang en begeleiding van het kind pedagogisch verantwoord en zo kwalitatief mogelijk te laten zijn. De pedagogische insteek is dus wel ontzettend belangrijk.

Er is een projectoproep. Men zal zich daarop kunnen inschrijven, maar hét belangrijke criterium is inderdaad net het pedagogische. Heeft men een goede pedagogische visie, die maakt dat we van een naadloze overgang kunnen spreken, zodat dit ook tot voorbeeld kan dienen voor de periode nadien?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dank u wel, minister. Ik hoor het u graag zeggen: zorg, opvoeden, leren, spelen, al die aspecten, en ook de overgang daartussen. Ik denk dat het iets is wat we in het verleden te weinig gezien hebben, of te weinig hebben willen zien. De professionals in de kinderopvang – en het zijn mijn eigen oud-leerlingen die daar werken –, die hebben ook heel veel ervaring met kinderen. Zij zien al in waar er aandachtspunten zijn die men kan meegeven naar het kleuteronderwijs, bijvoorbeeld op het vlak van motorische ontwikkeling – een belangrijke fase in het leren – maar ook in het kader van taalontwikkeling. Het belang van taalontwikkeling en het Nederlands kan niet genoeg herhaald worden. Maar ik zit nog met een vraag.

Minister, gaan we dan ook proberen om de opvang meer per school te organiseren, zodat de lijn meer blijft bestaan en men niet met kinderen moet gaan zeulen van de ene plaats naar de andere, waar de disruptie, zoals het ook in de teksten staat, wel degelijk aan bod blijft komen?

De voorzitter: De heer D’Haese heeft het woord.

Jos D’Haese (PVDA): Minister, ik denk dat een gemakkelijke overgang van kinderopvang naar kleuteronderwijs alleen maar een goede zaak kan zijn. Ik vrees alleen dat in de plannen die vandaag voorliggen, er weinig wordt gedaan aan twee fundamentele problemen in die overgang. Dat is het gebrek aan plaatsen en aan handen in de kinderopvang en in de grote klassen in het kleuteronderwijs. We zitten in de staart van Europa als het gaat over betaalbare, toegankelijke en goede kinderopvang. In mijn stad Antwerpen bijvoorbeeld is men er trots op dat men voor een op de drie kinderen een opvangplaats heeft en voor twee op de drie niet. In andere landen in Europa is dat er voor acht op de tien kinderen.

Twee weken geleden voerden kinderverzorgers nog actie voor meer handen in de crèche omdat bij ons de begeleider verantwoordelijk is voor negen kindjes. In Denemarken bijvoorbeeld is men dat voor vier kindjes. Er zijn dus veel meer investeringen nodig in een betaalbare en veilige kinderopvang. Mijn vraag is of u daar ook werk van gaat maken.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): De eerste keer dat ik het las, dacht ik: waar is het probleem? Mijn excuses daarvoor. Ik vind het op zich een goede zaak dat er samenwerking is. Maar als je dan langs de andere kant ziet dat 70 procent van het onderwijs in Vlaanderen het vrij onderwijs is, waarbij men geen vrije

keuze heeft wat betreft de levensbeschouwing, en dat daar dan samenwerkingen worden opgesteld, dan vraag ik me af of we nu bezig zijn met een verzuiling van onze kinderopvang.

Minister, op welke manier gaat u ervoor zorgen dat er geen verzuiling is en dat elk kind nog altijd een vrije schoolkeuze heeft binnen dat systeem van samenwerking? Er werd immers ook gezegd dat ze dicht bij elkaar moeten liggen en dergelijke meer, terwijl er wel degelijk een verschil is op welke manier men kijkt naar kinderopvang. Men kijkt voor de kinderopvang meestal dicht bij het werk terwijl men voor de kleuterschool eerder dicht bij huis gaat kijken. Als men daar dan in conflict komt waarbij de andere kinderen voorrang hebben, dan werkt dat elkaar tegen. Minister, gaat u ervoor zorgen dat de verzuiling wordt doorgetrokken in de kinderopvang of gaat u ervoor zorgen dat we dat kunnen tegenhouden?

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Minister, wij zijn al heel lang vragende partij voor een betere samenwerking tussen kinderopvang en onderwijs. Dat zijn belangrijke projecten. Het is goed dat daar middelen voor worden vrijgemaakt. Hopelijk blijft het niet bij die projecten en is het iets dat meer structureel in het beleid zal worden ingebed. We weten dat de eerste duizend dagen van de ontwikkeling van een kind het belangrijkste zijn in een leven. Het is dus belangrijk dat daarin wordt geïnvesteerd.

De Vlor heeft hierover eind maart een advies naar buiten gebracht. Ze stonden heel positief tegenover de projecten, net zoals wij, maar ze hadden ook een aantal bemerkingen. Ze vonden dat de contouren nog heel vaag waren, dat de onderwijsregelgeving nog onvoldoende was meegenomen en dat er ook geen ouderparticipatie voorzien is. Mijn vraag is op welke manier er rekening is gehouden met die bemerkingen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Continuïteit is voor kinderen heel belangrijk. Een vertrouwde omgeving en een vertrouwd gezicht zijn dat vanzelfsprekend ook. Minister, we vinden het heel goed dat er in het kader van de relancemiddelen wordt ingezet op vernieuwende projecten doorgaande lijn, die meer afstemming tussen kinderopvang en kleuteronderwijs mogelijk moeten maken.

Ik heb er al meermaals een pleidooi voor gehouden dat ook mensen die werkzaam zijn in de kinderopvang, zouden kunnen worden ingezet voor ondersteuning in de kleuterklas. Dat kan ervoor zorgen dat er meer vertrouwde figuren zijn voor de kleuters en het kan zeker ook het werk van de kinderbegeleiders in de kinderopvang aantrekkelijker maken omdat ze dan niet altijd die onderbroken uren hebben.

Minister, in het kader van die projecten doorgaande lijn worden er ook een aantal regelgevende drempels onderzocht. Zijn de drempels in de tewerkstelling daar ook deel van?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ook wij als fractie staan achter een verregaande integratie tussen kinderopvang en kleuteronderwijs. Dat continuüm moet logischer of 'smoother' gaan. Maar we stellen toch vast dat er zich op het vlak van kinderopvang heel wat problemen voordoen. Collega D'Haese verwees er al naar: het aantal plaatsen is op veel plekken heel erg beperkt, we stellen ook vast dat het profiel van heel wat kinderen niet aan de bak komt in de kinderopvang. Het

kan niet de bedoeling zijn, denk ik, om de kinderopvang te 'verschoolse', maar het lijkt ons wel van belang dat ze van elkaars sterktes leren.

Er hebben al wat onderzoeksprojecten plaatsgevonden, minister. Hebt u daarvan een aantal dingen meegenomen, en zo ja, welke? En wat ik vooral belangrijk vind, is dat die participatie aan die opvang verhoogt. De vraag daarbij is hoe u dat wilt doen. Integreren is goed, maar als er weinig plek is, is de vraag: voor wie doen we het dan?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, we hebben hier al een aantal keer gesproken over kinderopvang, maar misschien wordt het tijd om te durven nadenken over een ander woord dan 'kinderopvang', want dat woord roept een totaal achterhaald begrip en idee op, van kinderen die voor of na schooltijd worden opgevangen in een grote zaal of hal waar elk element van pedagogie of sociale componenten afwezig zouden zijn, wat vandaag de dag niet het geval is. Er wordt op een heel kwaliteitsvolle manier ingezet op het opvangen van kinderen en er wordt voor gezorgd dat die mee opgenomen worden in een pedagogisch proces, in een pedagogisch traject. Dat is waar het hier vandaag over gaat: hoe kunnen we ervoor zorgen dat dat nog verder versterkt kan worden in een naadloze overgang? Ik denk dat het ontzettend belangrijk is om dat te onderstrepen.

Twee, collega Anaf, u hebt gesproken over een aantal structurele componenten. Collega Anaf is er nu niet, maar ook collega Schryvers had hier vragen over, dus ik ga verder met mijn antwoord. Ouderparticipatie is inderdaad mee opgenomen, maar ook het werken aan regelluwt. Zijn er drempels bij de kinderopvang of bij het onderwijs? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat het proces en deze projecten ons leren waar de drempels zich bevinden en hoe we ze naar beneden kunnen brengen, zodat we daar uit de toekomst ook verder lessen uit kunnen trekken?

Drie, collega D'Haese, het is inderdaad zo dat het opvangen van kinderen in de brede zin van het woord ontzettend belangrijk is, en deze regering investeert daar ook in: 120 miljoen euro, waarvan 60 miljoen euro uit het sociaal akkoord. 60 miljoen euro gaat naar uitbreidingsbeleid: er komen meer dan zeventuizend plaatsen bij. In 2019 heeft men berekend hoeveel Vlaanderen moet investeren en hoeveel plaatsen erbij moeten komen om de tekorten ingevuld te krijgen. Toen heeft men zeventuizend plaatsen vooropgesteld, en met die zeventuizend plaatsen is deze regering aan de slag gegaan. Daarnaast investeren we in de kwaliteit van de kinderopvang, wat ook verder gebeurt met het sociaal akkoord. Er is dus 120 miljoen euro, waarvan de helft naar uitbreidingsbeleid gaat en de andere helft naar kwaliteitsbeleid. Dat is een groei van 17 procent; ik denk niet dat er een regering of minister voor mij is geweest die meer heeft geïnvesteerd in de kinderopvang dan deze Vlaamse Regering op dit moment doet.

Collega De Gucht, u hebt het over de verzuiling en ik moet zeggen dat ik een beetje verrast was. Als de verzuiling in Vlaanderen nog zou bestaan, dan zouden wij met het marktaandeel van 70 procent voor het katholiek onderwijs geen 10 procent gehaald hebben in een peiling, maar toch wat meer. *(Gelach)*

Maar ik geloof niet in peilingen, dus wat dat betreft, maakt u mij niet ongerust.

Ik moet u zeggen dat ik die vraag toch wel bijzonder vind, want daar gaat het niet over. Dit gaat niet over het verleden, dit gaat over de toekomst van onze kinderen. Als kinderopvanginitiatieven van A willen samenwerken met de schoolengemeenschap van B of omgekeerd, dan moet dat perfect kunnen en dan zal dat ook kunnen. Deze initiatieven staan dat absoluut niet in de weg, integendeel.

Tot daar mijn antwoorden.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik had nooit gedacht dat mijn vraag aanleiding zou geven tot de publieke analyse dat zuilen een partij niet helpen, maar dat het integendeel, de andere richting uitgaat. Bij deze kunnen jullie dure consultancy daarover al vermijden. Alle gekheid op een stokje, collega's, ik denk dat het een goed project is om inderdaad de opvang, en laat ons zeggen 'de kindbegeleiding, want daarover gaat het, en het kleuteronderwijs op elkaar af te stemmen. Laat ons die verschillende drempels die er zijn in kaart brengen, want de ruimte en de handen zijn beperkt voor beide sectoren. De inspanningen zijn voor beide sectoren eigenlijk gelijkaardig. Laten we dat dus goed in kaart brengen, maar ik wil wel de oproep doen om, gezien de vele partners, niet alle tijd te steken in vergaderen, maar ook met de kinderen te blijven werken. Anders gaan we heel veel op papier krijgen, maar heel weinig resultaten op het terrein. Die resultaten zouden we wel graag willen zien.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Immanuel De Reuse aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de repatriëring van IS-terroristen en hun kinderen

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Momenteel is men bij Binnenlandse Zaken de laatste voorbereidingen aan het treffen om dertien IS-vrouwen (Islamitische Staat) en hun dertig kinderen terug te laten keren naar België, het voor hen verderfelijke Westen. Van de dertien vrouwen die zullen terugkeren zijn er – voorlopig al – negen veroordeeld wegens het lidmaatschap bij een terroristische organisatie.

Door deze IS-bruiden terug te brengen naar ons land brengt men onze samenleving ernstig gevaar toe. Laat dat dan toch duidelijk zijn. Het argument dat men hen op die manier, nadat ze hun straf hebben uitgezeten, beter zal kunnen opvolgen, is een vals argument. Ik neem gewoon één voorbeeld: Noura Firoud uit Vilvoorde, IS-bruid van twee IS-strijders kreeg vijf jaar cel. Ze kwam na enkele maanden vrij met een enkelband en ze werd niet meer opgevolgd. Er was een personeelstekort. Nu blijkt – we kunnen dat lezen in de recente pers – dat ze een gevaar voor onze samenleving blijft. Tot daar het veiligheidsargument.

Allerhande vragen stellen zich. Zullen ze hun straf effectief uitzitten? Zullen ze nadien een uitkering genieten op kosten van de belastingbetaler? Wat zal de regering doen als deze IS-bruiden nog altijd na het uitzitten van hun straf hun overtuiging delen? Het is dan ook van heel groot belang dat onze samenleving zicht heeft op wat zich nu afspeelt. Minister, op welke wijze is de Vlaamse Regering betrokken bij dit repatriëringsbeleid? Hoeveel van de IS-bruiden en -kinderen – en wat is hun leeftijd – zullen naar Vlaanderen komen en wat zal de Vlaamse Regering doen? Ik zou graag een situatieschets hebben.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega, de dreigingsanalyse die gemaakt wordt wanneer er radicalisering in het geding is, is een verantwoordelijkheid van het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse (OCAD) en het parket. U vraagt wanneer de gemeenschappen daarbij betrokken worden. De gemeenschappen worden daarbij betrokken wanneer er een terugkeer is die mogelijkwijze voorbereid moet worden en waarbij begeleiding of omkadering nodig zou zijn. Wanneer er zo'n operatie is, krijgen we van de federale veiligheidsdiensten via een inlichtingenfiche algemene informatie over een mogelijk terugkeren van IS

uit conflictgebieden wanneer er, zoals in dit geval, dus bijvoorbeeld kinderen bij betrokken zijn. Dat kan gaan over kinderen die met ouders meekomen of kinderen die zonder ouders naar ons land komen. Het kan ook gaan over oudere minderjarigen die op eigen initiatief zijn teruggekeerd of terugkeren. De afspraken worden helemaal gemaakt door het College van procureurs-generaal. Dat zit daarmee aan het stuur. Wanneer wij dat op de radar krijgen, wordt er bij ons een scenario 'wat als?' uitgewerkt. Wat als die zouden komen? Hoe pakken we dat dan aan? Wat gebeurt er dan met die kinderen?

We krijgen een tweede fiche wanneer er effectief een beslissing genomen zou worden. Voor alle duidelijkheid: op dit ogenblik hebben we die nog niet gekregen. Dan wordt er heel concreet gekeken of er en op welke manier de hulpverlening opgestart moet worden. Justitie zit daarbij aan het stuur. Dat wil zeggen dat er meestal een jeugdrechter wordt opgevorderd die de beslissing neemt. Dan wordt er gekeken wat desgevallend – er zijn zo al een achttiental kinderen in het totaal teruggekeerd – de beste oplossing voor die kinderen is. Is dat via de pleegzorg? Het kan ook via een gemandateerde voorziening zijn. Dat wordt in dat concrete geval bekeken.

Alleszins – en daarmee rond ik af, voorzitter – wil ik wat dit dossier betreft nog zeggen dat het hier gaat over ouders die misdaden hebben gepleegd. Het gaat niet over kinderen die misdaden hebben gepleegd. Wanneer men beslist om ouders terug naar hier te brengen of hun kinderen naar hier te brengen, dan moet er een groot onderscheid gemaakt worden tussen de berechting van de ouders en de opvang van de kinderen. En wat de opvang van de kinderen betreft, daar hebben wij dus vaststaande scenario's voor die desgevallend ook geactiveerd worden.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Minister, ik stel vast dat u nog geen concrete cijfers hebt, nog geen concrete data over wie naar Vlaanderen zal terugkeren. Maar we moeten ons er wel bewust van zijn, minister, dat Vlaanderen uiteraard beperkte, maar wel belangrijke bevoegdheden heeft.

Minister Demir zal vanuit haar bevoegdheden rond justitie haar rol moeten spelen, maar wat u betreft is het inderdaad van groot belang dat de kinderen die hierheen komen, op een goede manier opgevolgd worden. En gezien de grote capaciteitsproblemen, ook in de jeugdhulp, hou ik toch wel mijn hart vast.

Experten wezen erop dat sommige van die kinderen van Syriëstrijders tikkende tijdbommen kunnen zijn. Mijn vraag is dan ook hoe u zult voorkomen hoe deze kinderen, die ongetwijfeld nog in contact zullen staan met hun moeder, niet onder de invloed komen van de verderfelijke ideologie van hun ouders. Hoe zal u samen met uw collega's die in dit dossier bevoegd zijn, in permanent overleg staan? Er wordt gesproken over rondetafelgesprekken per dossier. Wie zal de trekker zijn in die dossiers zodat over die kinderen, als er nadien een wiel afloopt, niet gezegd zal worden dat men van niets wist? Wie zal daar de verantwoordelijkheid voor dragen?

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, de repatriëring van moeders die naar Syrië zijn getrokken, is een federale discussie, en het standpunt van mijn partij is daar ook redelijk helder over. Eenmaal die kinderen hier zijn, vallen ze natuurlijk onder een Vlaamse jeugdhulpmaatregel. En dan is er iets, minister, dat me van het hart moet. Als je een Vlaamse moeder bent, en je brengt je kind in een veront-rustende opvoedingssituatie en er is geen enkele andere optie, dan word je van je kind gescheiden. Dat is de regel, dat vinden we normaal. Als je een moeder

bent die de Islamitische Staat (IS) steunt, en je brengt je kind in een veront-rustende opvoedingssituatie omdat je het meeneemt naar Syrië, dan is dat voor de federale overheid net de reden – vanwege het feit dat moeder en kind niet gescheiden mogen worden – om ze samen terug naar hier te brengen. En om het dan nog paradoxaler te maken: één keer dat ze hier zijn, worden het kind en de moeder toch van elkaar gescheiden. Daar is mijn verstand echt te klein voor.

We hebben hier al een aantal kinderen opgevangen. Minister, mijn vraag aan u is wat we daaruit hebben geleerd, zodat we – als er dan toch nieuwe kinderen hier onder de Vlaamse jeugdhulp zouden vallen – hun de meest gepaste omkadering kunnen geven.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): In het verleden zijn er ook al een aantal kleine kinderen teruggekeerd, maar dat was dan zonder hun moeders, en die werden voornamelijk opgevangen door de grootouders. De opvolging, de veiligheid en de ontplooiingskansen van die kinderen liggen bij de jeugdrechters, bij de consulen-ten en bij de verschillende hulpverleningspartners. In het Actieplan Radicalisering is opgenomen dat het draaiboek – dat voorziet in een specifieke aanpak, in partnerschap met veiligheidsdiensten, gerechtelijke instanties en hulpverlening om de terugkeer van die minderjarigen vlot te laten verlopen en de opvolging binnen de jeugdhulp te verzekeren – zal worden geactualiseerd vanuit de erva-ringen van het agentschap Opgroeien.

Het gaat natuurlijk, minister, over een heel specifieke problematiek, waar jeugd-hulpverleners ook geen ervaring mee hebben en niet mee vertrouwd zijn. Vandaar mijn vraag of er al lessen werden getrokken uit de ervaringen na de eerdere terugkeer van kinderen.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega De Reuse, wanneer kinderen terugkomen, dan heb je aan de ene kant de vraag hoe die geplaatst worden. Hoe kunnen we in onze jeugdhulp daar antwoorden voor geven? Dat kan dan pleegzorg zijn. Ik denk dat van de achttien kinderen die op dit ogenblik al gerepatrieerd zijn de voorbije jaren, er dertien in de pleegzorg zitten en er vijf in onze gemandateerde voorzieningen zitten.

Er is lokaal de vraag naar risico-inschattingen. Dat is een terechte vraag. En daarvoor hebben we de lokale integrale veiligheidscellen. Dat betekent dat zij geïnformeerd worden door het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse (OCAD). Zij kunnen een lokale taskforce oprichten. Ze worden geïnformeerd over een mogelijk nakende terugkeer. Ze krijgen de informatie daarover. En op die manier kunnen de korpschef en de burgemeester de nodige en de passende maatregelen treffen wanneer dat nodig is.

Ik heb als burgemeester ooit zelf – ik was een van de eersten – zo’n lokale integrale veiligheidscel opgericht. Intussen is dat in heel Vlaanderen gemeengoed geworden. Dat is een zeer effectieve zaak om dat op die manier te kunnen aanpakken.

Dan is er het punt van de geradicaliseerde jongeren. We hebben hier al de dis-cussies gehad over het jeugddelinquentierecht. Dan zit je in een ander verhaal. Dan gaat het over jongeren die zelf misdrijven of misdaden hebben gepleegd. Dat is een ander verhaal.

Wat hebben we geleerd van de kinderen die tot nu toe zijn teruggebracht? Dat is dat elk dossier individueel is en dat telkens moet worden gekeken naar zorg op

maat, in de opvolging en in de begeleiding. Er worden zorgplannen opgemaakt, en dat loopt op dit ogenblik eigenlijk wel goed. Dat is ook te danken aan de voorbereiding die een aantal jaar geleden in goed overleg tussen de federale overheid en de deelstaten is gemaakt, met hele protocollen en draaiboeken, met de 'if as'-gevallen, wanneer het zich aandient, dat dat ook onmiddellijk in werking kan worden gesteld.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Minister, vijf jaar geleden werden hier in Brussel 32 mensen vermoord en 340 mensen verwond bij islamitische terreuraanslagen. Sommigen werden verminkt voor het leven. Vijf jaar later getuigden de slachtoffers over hoe ze in de steek werden gelaten door de overheid, zowel financieel als moreel, over hoe ze zich verwaarloosd voelden en onvoldoende toegang hadden tot hulp. En dan hoor ik nu in de laatste dagen de oproepen van links voor de terugkeer van die figuren uit Syrië die de rangen vervoegd hebben van de barbaarse Islamitische Staat. De bevolking wordt daar misselijk en ziek van.

De Federale Regering, die IS-terroristen nu naar hier haalt, is absoluut verwerpe-lijk. Ik hoop dat de Vlaamse Regering, die ook met de gevolgen van dit alles geconfronteerd wordt, alles in het werk zal stellen om ervoor te zorgen dat al dan niet gewezen terroristen hier geen schade meer kunnen aanrichten en na hun eventuele vrijlating uit de gevangenis niet zullen profiteren van onze sociale voorzieningen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Maurits Vande Reyde aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over het arrest van het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de dubbele erfbelasting op buitenlands roerend vermogen

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, we moeten het hebben over de belastingen op erfenissen. U weet dat dat belastingen zijn op verdriet van mensen, belastingen op de dood. Ik weet niet wat u daarover denkt, maar voor mij zijn dat de onrechtvaardigste belastingen die er bestaan.

Je hebt je hele leven al gewerkt, je hebt bezittingen opgebouwd, je hebt daar al veel belastingen op betaald tijdens je leven, en op het einde van de rit komt de staat daar nog eens de helft en zelfs meer van afnemen. Ik denk dat iedereen aanvoelt dat dat niet rechtvaardig is. Met Open Vld, en ook samen met u, hebben we er al voor gezorgd dat die tarieven ferm naar beneden zijn gehaald. Ik denk dat we op die weg moeten voortgaan. En wat mij betreft, verdwijnen die onrechtvaardige belastingen ooit helemaal.

Ik ben niet de enige die twijfels heeft over die erfbelasting. Er is onlangs ook een uitspraak gedaan door het Grondwettelijk Hof. Zij hadden het over een discriminatie die ze zagen ten aanzien van bezittingen in het buitenland. Heel simpel gezegd: als je een huis hebt in het buitenland, dan betaal je daar geen dubbele erfbelastingen op. Dan betaal je ofwel in het buitenland ofwel in Vlaanderen. Als je een spaarrekening hebt – je hebt bijvoorbeeld in Amerika gewerkt en je hebt wat geld opzij gezet – en als je dan sterft, betaal je wel belastingen, zowel in Vlaanderen als in het land waar de spaarrekening zich bevindt. Het Grondwettelijk Hof heeft gezegd dat dat een verschillende behandeling is en dat dat niet mag. Dat zorgt er eigenlijk voor dat heel veel mensen misschien wel veel te veel erfbelastingen hebben betaald in de afgelopen jaren.

Hoe gaan we daarop reageren als Vlaanderen? Gaan we die mensen hun te veel betaalde belastingen teruggeven? En wat gaan we doen voor de toekomst? Ik denk dat dat toch een serieuze impact kan hebben. Want bent u van plan te doen? Hebt u er al zicht op over welke grootteorde van bedragen het gaat?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Dank u wel voor uw vraag, mijnheer Vande Reyde. U zegt dat u niet weet hoe ik erover denk, maar we hebben het daar al verschillende keren over gehad. En ik denk dat ik over de essentie van een erfbelasting niet zo ver van u sta. Maar dat is natuurlijk ook een inkomsten-gegeven, wat veel moeilijker op te lossen is.

Voor alle duidelijkheid, het Grondwettelijk Hof heeft niet gezegd dat het een onrechtvaardige belasting is, zoals u insinueert. Het gaat hier gewoon om een discriminatie. De Raad van State heeft een prejudiciële vraag gesteld aan het Grondwettelijk Hof, en er is ergens sprake van discriminatie.

Ik geef u een paar punten mee. Eerst en vooral, nagenoeg alle landen hebben een systeem waarbij ze, naast de erfbelasting voor inwoners, voor onroerende goederen ook een erfbelasting voor niet-inwoners heffen. Dat is niet ongewoon. Ook het OESO-modelverdrag (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) houdt zo'n systeem in. Vlaanderen is op dat gebied dus geen uitzondering. De meeste landen doen dan ook een verrekening. Als iemand als niet-inwoner in het buitenland al erfenisrechten heeft betaald op een onroerend goed, dan kan hij dat bedrag aftrekken van de belastingen die hij hier als inwoner moet betalen. Het is wel uitzonderlijk dat een land op roerende goederen een erfbelasting gaat heffen bij niet-inwoners. In dit geval gaat het om Spanje, dat dat systeem heeft. Spanje heft ook voor niet-Spanjaarden erfbelastingen op roerende goederen. Wij hebben daar geen uitzondering voor. Dat bestond ook vroeger niet. We hebben dat systeem overgenomen met de Successierechtenwet. Dat is artikel 17. Daar staat die verrekening niet in. Dat systeem zit daar dus niet in.

Wat uw vraag over de impact betreft, we zijn die nog aan het onderzoeken. Ik heb de opdracht gegeven om alle gevolgen van het arrest te onderzoeken, maar ik denk dat die impact redelijk beperkt zal zijn. Eerst en vooral, Spanje is een uitzondering. Weinig landen hebben zo'n belasting voor niet-inwoners op roerende goederen. Ten tweede, bij roerende goederen is de waarde of de hoeveelheid natuurlijk meestal beperkter dan als het gaat over onroerende goederen. Ik hoop daar echter binnenkort meer over te weten.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Bedankt voor uw antwoord. U zegt dat de impact beperkt blijft, maar ik denk dat er niet zo gek veel mogelijkheden zijn wat een oplossing betreft. Als u aanpassingen moet doen, dan kunt u dat ofwel in de ene richting, richting onroerende goederen doen, ofwel in de andere richting, richting roerende goederen. Ik denk dat het belangrijk is dat we rechtszekerheid geven voor die mensen die mogelijk in het verleden te veel belastingen hebben betaald. De vraag is of zij retroactief recht kunnen hebben op een terugbetaling van die te veel betaalde belastingen. Hebt u eventueel al een zicht op een juridisch kader waarin dat eventueel kan worden gegoten?

Ik denk dat we snel moeten zorgen voor zekerheid. Als het Grondwettelijk Hof een uitspraak doet, dan is dat immers een kwestie die een impact heeft op veel mensen. We moeten ervoor zorgen dat de totale fiscale druk wat de erfbelastingen betreft daarmee zeker niet verder gaat stijgen.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Ik wil even zeggen dat deze bekommernis ook bij onze fractie leeft. Ik denk dat deze regering ook echt voor eerlijke erfbelastingen staat. We hebben al een aantal aanpassingen goedgekeurd op dat vlak. Dit is een beetje een erfenis uit het verleden. Minister, ik zou u ertoe willen oproepen om dat bijdehand aan te pakken. Ik had ook de vraag over de retroactiviteit. Als u het nu aanpakt, wat doet u dan met wat in het recente of meer verre verleden is gebeurd, en in welke richting gaat u? Ik denk dat het duidelijk is wat het arrest zegt. Ik denk dat er ook wel een duidelijk signaal is van de regering dat een dubbele belasting uit den boze is.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Dank u wel voor de bijkomende vragen. Ik denk dat we op één lijn zitten. Het is zeker de bedoeling om dat snel aan te pakken. We zijn het nu nog aan het onderzoeken. Eigenlijk zijn er maar twee opties. Ofwel ga je de verrekening afschaffen die hier nu bestaat voor mensen die als niet-inwoner in het buitenland belastingen hebben betaald op onroerende goederen. Het is evident dat dat absoluut niet mijn voorkeur heeft, want dat zou inderdaad leiden tot een belastingverhoging. Ofwel ga je ook een verrekening doen voor roerende goederen. Dat lijkt me evident, maar dat is iets wat we nog verder moeten onderzoeken. Hetzelfde geldt voor de mate waarin we de retroactiviteit kunnen toepassen. Dat is natuurlijk zeker niet zo evident. Daarover zullen we echter nog moeten overleggen binnen de regering wanneer de gevolgen van dit arrest in kaart zijn gebracht.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Dank u wel. Ik ben er zeer blij mee dat u antwoordt dat u dat gaat aanpakken. Wat die retroactiviteit betreft, men moet rechtszekerheid bieden voor mensen die te veel belasting hebben betaald. Zeker als het gaat over zoiets onrechtvaardigs als erfbelastingen, moeten ze gewoon het recht hebben om dat terug te krijgen. Maar goed, ik snap dat wordt onderzocht hoe dat juridisch kan worden geregeld.

Ten slotte wil ik nog terugkomen op wat vorige week tijdens de commissie besproken werd. Tijdens het afgelopen coronajaar werd er, door de oversterfte, door de Vlaamse overheid meer dan 100 miljoen euro extra geïnd aan erfbelasting. In het jaar ervoor zagen we voor de eerste keer een daling. Ik denk dat dit toch wel aantoon – al is het wat cynisch – dat de overheid meer inkomsten behaalt bij een oversterfte. Collega's, er bestaat soms wat discussie over, maar volgens mij toont dit nogmaals aan dat die erfbelasting een cynische, onrechtvaardige belasting is waar we op termijn vanaf moeten geraken, ook al is dat budgettair een hele brok.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Maxim Veys aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de houding van de Vlaamse Belastingdienst in het kader van de collectieve schuldenregeling

De voorzitter: Collega Veys, ik weet niet of de boodschap u bereikt heeft, maar ik wil u wel vragen om niet te veel te vertellen over individuele casussen.

De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Collega's, gisteren was iedere een-kijker getuige van een moeilijke situatie in het programma 'Zorgen voor Mama's'. Daarin ging het over een gezin dat net een collectieve schuldregeling achter de rug had en de

eerste dag wilde vieren van 'het rijk van de financiële vrijheid'. Al snelde volgde de domper van een Vlaamse belastingbrief van duizenden euro's in de brievenbus. Dat is toch wel een schrijnend verhaal, collega's. Maak het maar eens mee: gedurende jaren ontzeg je jezelf en je gezin zaken om die schuld weg te werken, om dan op de dag van de vrijheid een brief te ontvangen van een nieuwe schuldeiser. Die nieuwe schuldeiser bleek in dit geval niet een obscuur incassobureau of een ander louche kantoor te zijn, maar onze Vlaamse overheid. Het lijkt erop dat die ervoor kiest om een deel te zijn van het probleem, in plaats van de oplossing.

Minister, als je zoiets ziet, volgen er natuurlijk logische vragen. Staat dit voorbeeld op zich? Hoe kan een overheid op zo'n manier omgaan met haar meest kwetsbare burgers? Is dit gezin het enige dat zoiets heeft meegemaakt? Was dit een foutje of is dat een algemeen principe? Want een schuld die je opbouwt vooraleer je toetreedt tot de schuldhulpverlening en pas onder ogen krijgt als je ermee klaar bent, dat kan toch moeilijk toeval zijn, denk ik?

Jaarlijks krijgen tienduizenden gezinnen schuldhulpverlening voor een collectieve schuldenregeling. Dat is moedig, dat gaat over mensen die hun problemen onder ogen willen zien en de strijd willen aangaan om van hun schulden af te geraken, om in vrijheid te kunnen leven, om te kunnen vooruitgaan. Vooruit vindt dat de Vlaamse overheid mensen in schuldhulpverlening en in een collectieve schuldenverlening moet ondersteunen. Maar in dit verhaal lijkt het erop dat de Vlaamse overheid er eerder voor kiest om de mensen dieper te duwen of te laten stilstaan. Dat kan toch nooit de bedoeling zijn.

Minister, mijn vraag aan u is de volgende. In hoeveel gevallen komt dit voor? In hoeveel gevallen zult u dus moeten corrigeren omdat daar hetzelfde is gebeurd als wat we gisteren zagen?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Dank u wel, mijnheer Veys, voor uw vraag. Ik heb vanmiddag dat programma bekeken. Dat is natuurlijk heel vervelend, maar ik kan me niet uitspreken over dat individuele geval. Ik denk dat de persoon over wie het gaat dat hier ook niet graag zou zien. Dat kan ik dus niet doen.

Ik wil wel met klem en ten stelligste uw suggestie tegenspreken dat dit de normale aanpak zou zijn. Die weergave klopt niet; dat kan ik u zeggen. De normale werkwijze bij een collectieve schuldregeling valt eigenlijk te vergelijken met een faillissementsregeling. Dat betekent dat de schuldbemiddelaar aan de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL) moet doorgeven dat de persoon in kwestie onder schuldbemiddeling valt. Op dat moment kan VLABEL aan de schuldbemiddelaar signaleren dat er nog openstaande schulden zijn. Mochten er daarna nog schulden bijkomen, dan zal VLABEL dat melden aan de schuldbemiddelaar, om dit mee op te nemen in de regeling of om te bekijken wat hiermee gedaan zal worden.

Ik wil dus wel absoluut tegenspreken dat dit algemeen zou gebeuren, dat men wacht tot na die collectieve schuldbemiddeling om dan die schulden te innen. Dat is absoluut niet het geval. Dat is niet de normale manier van werken. Zoals gezegd: ik kan me niet uitspreken over een individueel geval. Ik kan wel aanraden om het jaarverslag van de ombudsman te bekijken: je kunt altijd met VLABEL in dialoog gaan. Ook voor dergelijke zaken staan ze altijd open voor bemiddeling. Ik vind het dus jammer dat er gesproken werd over 'mensonterende' zaken. De vraagsteller zei dat niet, maar in het programma werd dat gesteld. Ik begrijp wel dat dit gesteld werd vanuit hun perspectief, maar vind het wel belangrijk om eerst de feiten op een rijtje te zetten. Daar kan ik me hier niet over uitspreken. Dat is alvast niet de manier van werken. Dat is absoluut niet de bedoeling.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Minister, ik begrijp dit deze zaak nog lopende is en dat u zich daar moeilijk over kunt uitspreken. Maar u hebt niet geantwoord op mijn vraag. Komt dit nog voor? Zijn er nog mensen die, op de eerste dag dat ze uit een collectieve schuldbemiddeling komen, een factuur krijgen van de Vlaamse Belastingdienst? Die factuur werd toch verstuurd op een bepaalde dag? U hebt het over een schuld die nadien gevorderd kan worden. Maar ik – en heel weinig mensen – begrijp niet hoe iemand die op de eerste dag na een collectieve schuldenregeling een schuld kan opbouwen. Dat gebeurt toch niet zomaar?

Goed, ik zal een andere vraag stellen. Wat is de systematische manier van werken bij VLABEL? Op basis van welke criteria beslissen uw diensten waar u verantwoordelijk voor bent, of een belastingschuld nog te innen valt of niet? Hoe beslist VLABEL of hij een kei zal stropen of niet? Wat zijn daar de overwegingen?

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik zal beginnen met iets dat u misschien zal verbazen maar ik heb wel sympathie voor de initiatieven die Vooruit heeft genomen over alles wat met schuldbemiddeling te maken heeft. Ik zie ook lokaal hoe sommige mensen in de miserie zitten, soms door een schuldsneeuwbal die begint met een kleine factuur en eindigt in onverklaarbare toestanden, wat kan leiden tot diepmenselijke miserie.

Collega's van Vooruit, ik ondersteun in zekere mate jullie initiatieven om daar iets aan te doen maar ik denk dat jullie hier toch echt wel de verkeerde viseren. In de procedures van VLABEL die ik niet in detail uiteen zal zetten, zijn immers allerlei stappen, checks-and-balances ingebouwd die een menselijke aanpak garanderen. Wanneer u spreekt over keien stropen, dan is dat niet het geval bij VLABEL. Belastingen zijn onpopulair maar ze moeten op de een of andere manier wel worden betaald. Het is goed dat daar een invordering zit maar ik denk dat dit bij VLABEL echt op een manier gebeurt waarbij rekening wordt gehouden met de menselijkheid.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Als het over schulden gaat, zien we heel vaak miserie. Minister, ik zou dit graag een beetje breder trekken omdat we soms, ook in het buitenland, zien dat er andere modellen en voorbeelden zijn waar wij van kunnen leren. We moeten niet altijd zelf het warm water uitvinden. In Nederland is er het principe van de sociale deurwaarder waar menselijkheid centraal staat en waar men probeert om op een goede, veel betere manier dan hier in ons land, tot een regeling te komen. Minister, wilt u daarmee aan de slag gaan? Wilt u bekijken hoe we mensen met schulden op een meer sociale manier kunnen helpen?

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Collega's, ik ben toch een beetje verbaasd over de hardnekkigheid in de repliek van de heer Veys waarin hij opnieuw aan de minister vraagt of dit de gebruikelijke gang van zaken is. Ik denk dat de minister wat dat betreft heel duidelijk heeft geantwoord, namelijk dat hij uiteraard en volledig terecht niet op het concrete dossier kan ingaan. Daarbij heeft hij aangegeven wat de gangbare regels zijn waaruit duidelijk blijkt dat als volledig correct is wat hier wordt geschetst, dat zeker niet de gebruikelijke gang van zaken is.

Ik wil daar toch de boodschap onderschrijven dat net VLABEL ook door de ombudsdienst, die terecht zeer kritisch is voor onze Vlaamse overheidsinstellingen, zowel in het jaarrapport 2020 als opnieuw in het jaarrapport 2021 een pluimpje

op de hoed gestoken krijgt, mijns inziens volledig terecht. En dan spreek ik voor een stuk uit mijn ervaring als lokaal bestuurder. Ik ben verantwoordelijk voor de lokale OCMW-werking waarbij wij in onze collectieve schuldenregeling met VLABEL telkens tot zeer duidelijke, transparante en heldere afspraken kunnen komen. In dat opzicht wil ik de boodschap van de minister volledig onderschrijven.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Ik sluit me aan bij de uiteenzetting van collega De Bruyn. Ik denk dat we op het lokale vlak al heel veel mooie voorbeelden zien waarbij lokale besturen goed werk leveren in die schuldbemiddeling. We kennen daar vanuit onze eigen gemeente allemaal verhalen over. We mogen natuurlijk niet blind zijn voor schrijnende verhalen zoals we die hebben gezien, maar de boodschap is heel duidelijk: de minister waarborgt nogmaals dat VLABEL op dat vlak een heel coöperatieve en menselijke kant wil laten zien. Ik denk dat dat een heel belangrijke boodschap is. Ik wil de minister dan ook aanmoedigen om met de steun van dit parlement duidelijk te maken dat verder op die weg moet worden gegaan. Het aantal gevallen waar het hier of daar fout zou kunnen lopen, moet tot een absoluut minimum beperkt blijven en daar moet de situatie zo snel mogelijk worden rechtgezet. Ik denk dat VLABEL op dat vlak een goede reputatie heeft en naar excellentie moet streven.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Ik moet jullie niet vertellen dat belastingen innen niet bepaald een leuke bezigheid is maar het is wel een noodzakelijk kwaad om de solidariteit in onze samenleving overeind te houden. Het is dus absoluut noodzakelijk.

Ten tweede ben ik het er helemaal mee eens dat het systeem van de schuldbemiddeling een goed systeem is. Het belangrijkste daarbij is dat men als schuldbemiddelaar een overzicht heeft van alle schulden van de persoon in kwestie. Daarop is het systeem gericht. Ik heb het u net uitgelegd, mijnheer Veys, het is wel degelijk de bedoeling dat de schuldbemiddelaar dat meldt aan VLABEL. VLABEL geeft door of er bij VLABEL al dan niet schulden zijn. Zijn er tijdens de procedure van schuldbemiddeling nieuwe schulden aangegaan, dan laat VLABEL dat weten aan de schuldbemiddelaar. Dat is de normale gang van zaken. Het is niet de normale gang van zaken als daar plotseling op het einde een factuur bovenop komt.

Ik kan u zeggen, en dat komt later in het programma aan bod, dat die schuld is kwijtgescholden. VLABEL heeft altijd de openheid om afbetalingsplannen aan te gaan. Mijnheer Danen, u spreekt over de sociale deurwaarder in Nederland, dat valt te vergelijken met de systemen die wij hanteren. Er is altijd de mogelijkheid om een afbetalingsplan aan te vragen. Ik hoor ook alleen maar positieve reacties, het zal wel eens anders zijn, oké, het gros van de reacties die ik krijg, onder andere van de OCMW's, signaleren dat de samenwerking met VLABEL behoorlijk goed loopt.

De heer De Bruyn verwijst ernaar, het jaarverslag van de ombudsman heeft altijd gezegd dat VLABEL klantvriendelijk is ingesteld. We zullen absoluut die weg blijven volgen, op een mensvriendelijke manier. We zullen die moeilijke opdracht redelijk en correct blijven uitvoeren.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Minister, u gaat er werk van maken, dat hebt u gezegd, dat dit niet meer kan gebeuren. Ik apprecieer dat ook de heer Van den Heuvel dit een schrijnend verhaal noemde. Bij de anderen hoorde ik meer excuses: als er

geen problemen zijn, als het allemaal zo goed loopt, hoe is dit dan kunnen gebeuren. We kunnen er nu niet concreet op ingaan.

Ik heb gisteren iets gezien en ik wilde u vandaag vragen dat dit hopelijk toch niet bij andere mensen gebeurt. Hoe dan ook, dat was een simpele vraag, ik wil het debat afronden met 'ik hoop dat het niet meer zal gebeuren'. Ik zal dit goed opvolgen. Al te vaak hebben mensen het gevoel dat ze goed hun best doen maar dat ze op stilstand botsen. Ze kijken naar de politiek en naar de overheid voor oplossingen. Als we willen dat mensen geloven in de politiek gaan we moeten werken aan die oplossingen. Ik herhaal het nog één keer,; voor Vooruit is het simpel, wie schulden heeft, moet in de overheid een partner vinden en geen tegenstander.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Rita Moors aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de aanpak van gevaarlijke punten op schoolroutes

De voorzitter: Mevrouw Moors heeft het woord.

Rita Moors (N-VA): Minister, in het relanceplan reserveert u 30 miljoen euro voor de verbetering van de verkeersveiligheid op schoolroutes. 15 miljoen euro gaat naar knelpunten op gewestwegen en 15 miljoen euro naar knelpunten op gemeentewegen. Eind 2020 hebt u de lokale besturen bevraagd om voor 15 februari 2021 de opgave te doen van de knelpunten op hun gebied, specifiek op de schoolroutes, op de gewestwegen.

Als antwoord zou u 824 knelpunten ontvangen hebben, een groot deel daarvan zou kunnen worden opgelost door zogenaamde quickwins. In een eerste fase zouden 363 knelpunten op gewestwegen worden aangepakt en 69 knelpunten op gemeentewegen zouden kunnen genieten van bijkomende subsidie.

Het is onduidelijk hoe de overblijvende knelpunten opgelost zullen worden. Het zijn er heel wat. Hoe realistisch is het om dit allemaal in één legislatuur te doen? Minister, hoe gaat u ervoor zorgen dat het niet op de lange baan wordt geschoven, maar dat we concreet bij alle knelpunten ingrepen zien die de veiligheid van onze schoolgaande jeugd zullen verhogen?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Uiteraard willen we het zeker niet op de lange baan schuiven, mevrouw Moors. Dat is absoluut niet onze opzet. Integendeel, we willen echt snel overgaan tot actie, we willen zoveel mogelijk kinderen met de fiets naar school laten gaan, en bij de jonge kinderen een fietsreflex aankweken. Dat moet dan natuurlijk veilig zijn. Ouders laten hun kinderen pas met de fiets gaan als dat in veilige omstandigheden kan gebeuren. Eén klein kruispunt dat niet veilig is, kan al een belemmering zijn om met de fiets naar school te mogen. Vandaar dat we volop inzetten op die schoolroutes. De schoolomgeving hebben we al gedaan, nu komen de schoolroutes aan de beurt.

We hebben de lokale besturen die hun grondgebied het beste kennen, bevraagd. We hebben inderdaad 827 punten gekregen van de lokale besturen met de vraag om daar iets te doen. De administratie, het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV), heeft al die punten gescreend en al voor 363 punten een oplossing gevonden. Een aantal punten zijn nog in onderzoek. Een aantal van die punten vallen onder het subsidiebesluit waar lokale besturen middelen voor krijgen om het een en ander op te lossen omdat ze op gemeentewegen liggen.

De voorzitter: Mevrouw Moors heeft het woord.

Rita Moors (N-VA): Dank voor uw antwoord, minister. Het is inderdaad goed dat de lokale besturen worden bevraagd omdat ze hun eigen grondgebied het beste kennen en kunnen aangeven waar de knelpunten zijn. Ook de reservering van het bedrag van 30 miljoen euro is zeker toe te juichen, maar ik heb toch een bedenking. Het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) moet alles bolwerken. Naast de vereenvoudiging van de procedures, wat zeker zal bijdragen tot de versnelling van de uitvoering van de werken, is het ook belangrijk dat er genoeg mankracht op het terrein aanwezig is. Daarom heb ik een bijkomende vraag: zult u initiatieven nemen om bijkomende en voldoende voltijdsequivalenten ter beschikking te stellen?

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Het is een heel belangrijk thema. Elke vader en moeder zal het wel erkennen. Mijn zoontje is ook vijf jaar en hij is deze week mee naar school gefietst. Het gevoel dat je dan krijgt... Het moet een verschrikkelijk drama zijn als er op dat moment iets met hem gebeurt. Dat is blijkbaar het geval voor veertien gezinnen per dag. We moeten ons daar heel erg bewust van zijn. Het is belangrijk dat we daar een versnelling hoger schakelen.

Ik maak me ongerust, ook als ik naar het verleden kijk. Er is bijvoorbeeld ooit nog een lijst met zwarte punten gemaakt. Er staan er nog altijd heel wat van open. Die lijst dateert al van 2002. Als ik alleen al naar mijn stad kijk, zijn er een aantal zwarte punten bij, zoals fietsoversteken over een grote gewestweg die nog altijd niet zijn aangepakt. Ik vraag me af wanneer dat eindelijk in orde zal komen.

Verder wordt er naar de fietsinfrastructuur gekeken. Als we schoolomgevingen echt veiliger willen maken, moeten we breder kijken en moeten we het ook hebben over de veralgemeende zone 30 in de bebouwde kom en venstertijden om het verkeer veilig te maken. Voor onze kinderen roep ik nogmaals op om ook daar op in te zetten.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, het is ondertussen vijftien jaar geleden dat de verplichte zone 30 in schoolomgevingen werd ingevoerd. Dat was een heel belangrijke stap, maar het is duidelijk dat ook de routes naar die schoolomgeving – alvast de meest gebruikte – veilig moeten zijn. We staan volledig achter uw aanpak om daar werk van te maken samen met de lokale besturen. Er zijn natuurlijk andere mogelijkheden, zoals schoolstraten, maar inzetten op bijvoorbeeld conflictvrije kruispunten vergt meestal een aantal werken. We hopen dat dit plan een zetje in een de juiste richting geeft.

Iets anders wat altijd meespeelt, is dat de pakkans nog altijd omhoog moet. Mensen die in de zone 30, een schoolomgeving of op zo'n schoolroute te hard rijden, zouden nog gemakkelijker gepakt moeten kunnen worden. Ziet u het eventueel zitten om daarvoor meer mobiele trajectcontroles in te zetten? Dan kunnen de gemeenten kiezen wanneer en waar ze daar gebruik van maken.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, jaarlijks zijn ongeveer 2500 schoolkinderen betrokken bij een ongeval op weg naar of terug van de school. Ook uit recente cijfers blijkt dat het de verkeerde kant uitgaat met het aantal fietsdoden. We zitten nog ver van die Vision Zero. Schoolroutes lopen vaak parallel met drukke fietspaden die door iedereen worden gebruikt.

We weten ook dat er op alle vlakken werk is. Kruispunten moeten worden geoptimaliseerd. Het comfort van die fietspaden moet omhoog. U wilt ook technologische middelen inzetten om gevaarlijke kruispunten beter in kaart te brengen. U hebt Mobiliteit Innovatief Aanpakken (MIA) in de steigers staan. Dat oogt allemaal erg mooi, maar tegelijkertijd blijven die zwarte punten vaak onaangeroerd en is er een inhaaloperatie nodig.

Uit het rapport van het Rekenhof van vorig jaar over het bovenlokale functionele fietsroutenetwerk blijkt dat het vaak bij de aansturing verkeerd loopt. U komt vaak met goede ideeën, maar uiteindelijk blijft het werk op het terrein achter. Mijn vraag is hoe het zit met de efficiëntie. Is die ondertussen verbeterd zodat er begonnen kan worden met een inhaaloperatie naar goede, moderne en gebruiksvriendelijke fietspaden?

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Voorzitter, ik dank u. Minister, ik dank u, niet alleen als Vlaams Parlements lid, maar ook als schepen van Mobiliteit van de stad Aalst, waar de uitdagingen om de schoolgaande jeugd op de fiets te krijgen wel degelijk groot zijn. Het is volledig begrijpelijk dat vandaag in verschillende steden en gemeenten ouders hun kind ervan weerhouden met de fiets naar school te gaan, gezien de moeilijke punten. U hebt de lokale besturen nu gevraagd om die punten in beeld te brengen. Dat is een hele goede zaak, want zij kennen die punten inderdaad het best.

Aan de andere kant – er is al door verschillende collega's naar verwezen – is er indertijd een lijst met zwarte punten opgemaakt. Jammer genoeg bestaat die lijst vandaag nog steeds.

We kunnen quick wins doen. U hebt een samenwerking met de lokale besturen wat betreft subsidiëring voor de zaken die niet op de gewestwegen liggen. Maar welk perspectief zult u die lokale besturen geven om inderdaad niet te belanden in een verhaal zoals dat van de zwarte punten, maar echt te zeggen: dit is waaraan jullie je de komende jaren mogen verwachten wat betreft ingrepen die Vlaanderen veiliger maken voor elke fietser?

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, het grote nieuws is eigenlijk dat al die gemeentebesturen maar liefst 827 knelpunten aan u bezorgen. Dat wil zeggen dat Vlaanderen nog altijd superonveilig is voor kinderen die met de fiets naar school gaan en voor fietsers in het algemeen.

De vraag van collega Moors is terecht. Hier zal zeer veel aandacht naartoe moeten gaan van uw administratie. Wat betekent dat voor de opvolging van die andere lijst met zwarte punten, waar het wegwerken van die punten al zo lang aansleept? Die mag daar toch niet het slachtoffer van worden.

De collega's hebben al terecht aangehaald dat er een pakket van maatregelen nodig is: zone 30, venstertijden, ... U moet daarin wat ons betreft meer heldere keuzes in durven te maken. Want in uw Mobiliteitsvisie 2040 die vorige week werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering stelt u nog altijd voorop dat we in 2050 naar een Vision Zero kunnen toewerken. Tot 2050 vindt deze Vlaamse Regering het dus aanvaardbaar dat er slachtoffers vallen op Vlaamse wegen. Minister, zal uw beleid ervoor zorgen dat er vóór 2050 in Vlaanderen geen verkeersslachtoffers meer vallen?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Collega's, ik dank u voor de bijkomende vragen. Eerst moet ik dat laatste toch hard tegenspreken. Ik wil absoluut niet dat er tot 2050 nog slachtoffers vallen in het verkeer. Absoluut niet. Integendeel, ik zou die Vision Zero, nul dodelijke slachtoffers, liever vandaag dan morgen hebben. Dat is iets waarop wij ten volle inzetten en dat ik ook al heel vaak in de commissie heb gezegd. Verkeersveiligheid is voor mij een absolute topprioriteit en we maken daar ook volop werk van.

Dat lokale besturen ons nu 827 knelpunten op gewestwegen hebben doorgegeven, is omdat wij daar specifiek naar hebben gevraagd. Zelf heb ik twintig jaar ervaring als burgemeester in een lokaal bestuur. Ik had zelf ook de ervaring dat het vaak lang duurt, dat er vaak tal van richtlijnen, dienstorders en noem maar op zijn om te zeggen dat het ene of het andere niet kan. En met het ene of het andere bedoel ik een voetgangersoversteekplaats ergens in een zone 50, extra verlichting, de beveiliging van een fietspad enzovoort. Heel vaak werd men van het kastje naar de muur gestuurd.

Ik heb van bij aanvang in deze legislatuur gezegd dat ik alles op alles wil zetten om onze fiets-, maar ook onze weginfrastructuur en zeker onze schoolroutes een pak veiliger te maken. Ik ben inderdaad ook gekomen met het MIA-verhaal (Mobiliteit Innovatief Aanpakken). Daarmee willen we komen tot een nieuwe bestuurlijke aanpak, die staat voor 'samen', 'sneller' en 'alert'. 'Samen' betekent samen met de lokale besturen. Want zoals collega De Gucht zegt, kennen lokale besturen hun eigen grondgebied het beste en hebben ze vaak betere voorstellen voor een herinrichting dan iemand die vanuit een bureau in Brussel komt vertellen dat het zus of zo moet worden ingericht. Nee, ik heb alle vertrouwen in die lokale besturen. Zij kennen de plaatselijke situatie het beste en hebben vaak de beste voorstellen om herinrichtingen te doen.

En als ik dan ook focus op het 'sneller': we hebben op dit ogenblik een procesmethodologie, een procesaanpak die voor versnelling zou moeten kunnen zorgen. Ik heb recentelijk in de Vlaamse Regering de goedkeuring verkregen voor het invoeren van een regelluw kader voor kleinschalige infrastructuurwerken. Zo kunnen lokale besturen samen met de Vlaamse overheid ervoor zorgen dat er snellere ingrepen gebeuren. Uiteraard moet die opvolging, die monitoring 'alert' blijven gebeuren.

Sommigen maken zich zorgen over de lijst met de zwarte punten. Dat is een historische lijst van 2002, waarop destijds meer dan 800 punten stonden. Bij aanvang van deze legislatuur werd ik nog altijd met 35 punten op die lijst geconfronteerd. Ik heb mij geëngageerd – en wil dat engagement ook nakomen – om de resterende punten van deze historische lijst deze legislatuur allemaal weggevoerd te hebben. Vaak gaat dat over grote infrastructuurwerken waar ook nutsleidingen en dergelijke mee gepaard gaan. We willen al deze gevaarlijke punten weggevoerd hebben.

Dan de zone 30 en de venstertijden. We weten dat helaas ook in de zone 30 en zelfs in de schoolomgevingen vaak jonge slachtoffertjes vallen in het verkeer. We moeten dat een halt kunnen toeroepen. Vandaar dat ik nu samen met de lokale besturen zeg waar we wat moeten doen. We zullen deze punten snel oplossen. De 360 punten die nu al gescreend zijn, zullen ten laatste in het voorjaar van 2022 opgelost worden. Die 60 punten, daar kunnen de lokale besturen zelf mee aan de slag. Zij krijgen daar 50 procent subsidie voor. Voor die andere 380 punten die nog openstaan, vraag ik aan mijn administratie om snel met een screening, met een plan van aanpak naar buiten te komen.

Ik wil snel gaan omdat ik niet opnieuw wil verzanden in onze Provinciale Commissie voor Verkeersveiligheid, waarbij een dossier vaak wordt aangepakt door

een lokaal bestuur en anderhalf jaar later is er nog niets gebeurd. Ik wil ook niet vast blijven hangen in de bestaande stedelijke gebieden, want ook daar duren de dossiers vaak te lang. Neen, al deze punten moeten asap weg. Mevrouw Moors, u hebt gevraagd: 'Deze legislatuur?' Ja, maar liever definitief afgeklopt in 2022.

Een aantal punten zijn grote werken. Sommige lokale besturen vragen fiets-tunnels en fietsbruggen. Als er een omgevingsvergunning en een onteigening mee gepaard gaan, zal dat niet tegen 2022 zijn. Dat was ook niet de bedoeling. Het ging over kleinschalige infrastructuurwerken op de schoolroutes, om er vooral voor te zorgen dat onze jonge weggebruikers, onze schoolgaande kinderen zich veilig kunnen verplaatsen in het verkeer.

Mevrouw Brouwers, de pakkans moet inderdaad omhoog. Door onze GAS 5 (gemeentelijke administratieve sanctie) hebben we recentelijk voor onze GAS-boetes in de zones 30 en 50 voor lokale besturen de mogelijkheid gecreëerd om mobiele trajectcontroles of mobiele snelheidscamera's te plaatsen in school-omgevingen, om ook daar zeker de pakkans een stuk te verhogen. Lokale besturen hopen dat ze er samen met ons werk van kunnen maken. Als het op gewest-wegen is, en lokale besturen het dus zelf niet kunnen, dan kunnen zij bij ons aanvragen indienen om trajectcontroles, roodlicht- of snelheidscamera's te plaatsen.

Kortom, we doen heel veel en we willen het liefst vandaag al geen enkel dodelijk slachtoffer maar ook geen zwaargewond slachtoffer in het verkeer. Elk slachtoffer is er een te veel. Vele zaken maken een groot geheel. Ik probeer alleszins al het mogelijke te doen om te voorkomen dat er nog een slachtoffer valt in het verkeer.

De voorzitter: Mevrouw Moors heeft het woord.

Rita Moors (N-VA): Minister, dank u voor uw uitleg. We hebben aandachtig geluisterd. Voor de N-VA is verkeersveiligheid natuurlijk een absolute top-prioriteit. Ik denk dat we inderdaad ervan moeten en mogen uitgaan dat we onze kinderen op veilige wijze naar school kunnen laten gaan en ook opnieuw thuis laten komen.

De actualisering van de veiligheid van de schoolroutes zullen wij met onze volle aandacht van nabij volgen. Ik noteerde dat u aankondigt dat u eind 2022 als einddatum vooropstelt. Ik ga er dus ook van uit dat u voldoende mankrachten ter beschikking zult stellen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het aanmoedigen van Belgisch-Nederlandse dubbing op streamingplatformen

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, we hebben het er in het verleden ook al over gehad in de commissie. Het is een realiteit dat onze kinderen vandaag meer en meer aangewezen zijn op streamingdiensten. Die diensten, zoals bijvoorbeeld Disney+ en Netflix, nasynchroniseren steeds meer en meer anderstalige content enkel nog in het Nederlands-Nederlands, en niet meer in het Belgisch-Nederlands, of het Vlaams.

Het belang van Belgisch-Nederlands gedubde content op streamingplatformen is nochtans niet te onderschatten, zeker voor kinder- en jongerenprogramma's. De taal waarin onze kinderen en jongeren hun televisieaanbod te zien en horen

krijgen mag niet te ver van hun dagelijkse realiteit, hun dagelijks gebruikte taal liggen. De bedoeling van dubbing is om anderstalige of moeilijk te begrijpen zaken net wél begrijpelijk te maken voor de kijker.

Met het oog op het steeds groter wordende deel van de Vlaamse mediagebruikers die streamingplatformen gebruiken, is het gebrek aan Belgisch-Nederlandse versies een probleem. Daarnaast is er trouwens ook het risico van meer en meer Nederlands-Nederlandse dubbing voor de Vlaamse dubbingsector. Daar hebben we in het verleden inderdaad al over gesproken, omdat deze veel minder gevraagd wordt.

De Acteursgilde, de Vlaamse belangenvereniging van professionele acteurs, roept in een petitie – gericht aan u – op om werk te maken van Belgisch-Nederlandse spreektaal op kindertelevisie. De initiatiefneemster van de petitie is een psychologe die in haar praktijk merkt dat kinderen die naar Nederlands-Nederlands gedubde content kijken, meer moeite hebben om zich uit te drukken en hun emoties te verwoorden in hun eigen taal.

Disney stelde eerder dat het gebrek aan Belgisch-Nederlands gedubde content slechts een technische kwestie is die zo snel mogelijk opgelost zal worden, maar dat is tot op heden nog niet het geval. Een van de zaken die naar voren komen is bijvoorbeeld dat ze het wél doen voor de bioscoopreleases, maar vervolgens dan toch niet op het moment dat het op de streamingplatformen komt.

In uw eerder antwoord op een parlementaire vraag over deze problematiek hebt u aangegeven dat u in gesprek zou gaan met de betrokken streamingdiensten en het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF).

Mijn vraag is dan ook: welke initiatieven zult u verder nemen om ervoor te zorgen dat streamingdiensten hun content gedubd in het Vlaams – het Belgisch-Nederlands – blijven aanbieden?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Bedankt voor uw vraag, collega De Gucht. Het feit dat u er al verschillende keren over bent tussengekomen duidt op het belang dat u eraan hecht. U weet dat ik ook heel veel belang hecht aan de audiosector in Vlaanderen, aan alles wat geluid betreft, en dus ook aan dubbing.

In het kader van de beheersovereenkomst van de VRT hebben we bijvoorbeeld heel sterk ingezet op de externe productieverplichting, om die ook uit te breiden richting audio en geluid. Dat is een heel sterk engagement van ongeveer een half miljoen euro per jaar. Ook het Vlaams Audiovisueel Fonds gaat daar meer aandacht aan besteden. We zijn op dat vlak bezig met een onderhandeling over hun beheersovereenkomst, en dat zal er ook prominent in aan bod komen.

Concreet, wat dubbing betreft: u weet dat de Nederlandse Taalunie zegt dat het ideaal is voor kinderen om een combinatie te horen, niet alleen van Belgisch-Nederlands, maar ook van Nederlands-Nederlands. Het is een toegevoegde waarde voor Nederlanders om regelmatig Belgisch-Nederlands te horen, en ook voor Vlaamse kinderen en jongeren om regelmatig Nederlands-Nederlands te horen. De combinatie is het beste. Ik ben het er wel mee eens dat het belangrijk is dat er meer Belgisch-Nederlands beschikbaar zou zijn. Maar, bijvoorbeeld, een decretale verplichting invoeren om dat ook systematisch te doen, daar ben ik geen voorstander van, dat weet u.

Wat gaan we nog extra doen? Ik heb natuurlijk, samen met mijn kabinet, al heel wat gesprekken gehad, onder meer met de streamingplatformen, en ook met Vlaams Audiovisueel Fonds. Volgende week zien we ook de Acteursgilde en de

personen naar wie u verwees. Heel concreet: we hebben in het traject van Vlaamse Veerkracht, het relanceplan van de Vlaamse Regering, 35 miljoen euro voorzien voor de mediasector, waarvan verschillende projectoproepen ten belope van 21,5 miljoen euro. Het is heel uitdrukkelijk voorzien dat innovatieve projecten, bijvoorbeeld op het vlak van 'text-to-speech', maar ook op andere vlakken die te maken hebben met audio, in aanmerking komen voor betoelaging. Ik kijk dus ook uit naar innovatieve projecten op dat vlak.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Dank u wel. Het is een heel goede zaak dat u maximaal inzet op die audiovisuele sector. Ik volg u als u zegt dat het Belgisch-Nederlands samen met het Nederlands-Nederlands eigenlijk het optimale is. Daar ben ik mee akkoord. Maar de vraag is: op welke manier gaan we daarvoor zorgen? Dat mag natuurlijk niet zijn door zelf te beginnen met betalen. De bedoeling moet zijn dat men daar ook bij die streamingdiensten de meerwaarde van inziet.

Ik heb zelf twee kinderen, van 5 en 7. Het is een realiteit dat men op Nickelodeon en dergelijke meer, alleen maar Hollands, Nederlands-Nederlands dus, hoort. Dat is echt geen goede zaak. Ik wil echt wel pleiten voor die rondetafel die u wilt organiseren. Betrek daar ook het parlement bij. Ik denk dat de commissie daar zeker en vast graag bij betrokken zou zijn, om dan stappen voorwaarts te zetten en de streamingdiensten te overtuigen van het belang van dat Belgisch-Nederlands, Vlaams, in onze streamingdiensten.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Ik ben het niet echt eens met de goede collega De Gucht die lijkt te pleiten voor het verankeren van de Belgische variant van het Nederlands. Hij treedt daarmee in de sporen van – horresco referens – Guido Gezelle. Die wilde dat ook. Het is hem niet gelukt.

Minister, we hebben er alle belang bij om vast te houden aan een Nederlandse standaardtaal, geen Hollands en geen Vlaams, maar een standaardtaal voor al wie Nederlands leert, ook voor nieuwkomers bij ons en de tienduizenden in het buitenland die de moeite doen om Nederlands te leren en die behoefte hebben aan een norm, niet aan varianten. Alleen zo kunnen wij de status van het Nederlands behouden om als volwaardige taal te overleven, anders zal dat niet lukken. We hebben, zoals u al zei, met opzet daarvoor een Taalunieverdrag afgesloten tussen Nederland en Vlaanderen.

Varianten zullen er natuurlijk altijd zijn. Ik ben niet tegen varianten, maar we moeten die niet verankeren, niet als het ware officialiseren.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Het valt mij op dat de partij die zich opwerpt als de grote bestrijder van de reglementitis, vandaag pleit voor meer reglementitis.

Ik heb het nu over de inhoud. Wij hebben jarenlang gestreden voor het Nederlands als standaardtaal, waarbij zowel Noord- als Zuid-Nederlanders, want dat zijn wij tenslotte, elkaar zouden begrijpen. Het zou bijzonder zonde zijn mocht dat vandaag worden tenietgedaan door contraproductieve wetgeving in het Mediadecreet.

Mocht de taalgevoeligheid bij de liberalen even groot zijn in de Vlaamse Rand, waar we niet moeten opboksen tegen het Hollands-Nederlands maar tegen het

Frans en het Arabisch, dan zaten we vandaag niet in de situatie waar we in zitten, met klasjes van 80 percent anderstaligen. Dat heeft een veel nefastere invloed op de taalontwikkeling dan Hollandse dubbing. Mijnheer De Gucht, als u toch zo bekommerd bent om de taalontwikkeling van onze kinderen, wees dan consequent en sta dan ook wat dat betreft samen met ons op de barricaden. Maar daarover hoor ik u tot nader order nooit. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, als klein meisje keek ik elke dag naar De Fabeltjeskrant. Ik moet toegeven dat het Nederlands-Nederlands van toen nog wat verstaanbaarder was. Ik heb ook niet de indruk dat mijn generatie er een Nederlandse tongval aan heeft overgehouden.

Ook in de vorige legislatuur hebben we hier een aantal keer discussies gehad over het al dan niet opzetten van een Ketnet junior voor de hele kleintjes, de kleuters en de peuters. Een van de argumenten was dat ze toch wel overspoeld werden door in Nederlands-Nederlands gedubde series die steeds meer onverstaanbaar worden voor een gemiddelde Vlaming. De kinderen namen een aantal woorden over. Ik begrijp dus voor een stuk de bekommernis van collega De Gucht.

Aan de andere kant pleiten wij toch wel voor het gebruik van zoveel mogelijk Nederlandse standaardtaal, eenheidstaal. Maar men kan dat moeilijk opleggen. Men kan dat moeilijk in decreten verankeren. Het is goed dat u daarover overleg verderzet, zoals u hebt beloofd naar aanleiding van de vraag die in februari is gesteld. Misschien zou de Vlaamse en de Nederlandse dubbingsector beter kunnen samenwerken en meer afspreken om samen de grote Disneyfilms en dergelijke meer te dubben zodat er zowel Vlaamse als Nederlandse acteurs kansen krijgen en de kinderen met een mooie mix worden geconfronteerd.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Ook vanuit Vooruit willen we natuurlijk niet dat we in Vlaanderen voortaan allemaal Hollands gaan spreken. Ik woon zelf heel dicht tegen die taalgrens. Maar het is vooral belangrijk – en een aantal collega's hebben het al gezegd – dat we de standaardtaal, het Nederlands, behouden en koesteren, uiteraard in al zijn varianten, want taal leeft en verandert constant.

Het feit dat we er via die Taalunie voor zorgen dat we één grammatica en het Groene Boekje hebben, is niet alleen van groot cultureel, maar ook van groot economisch belang. Ook al zijn er taalvarianten of accentverschillen, we moeten blijven beklemtonen dat het om één taal gaat, het Nederlands. Wij willen ons dan ook aansluiten bij die oproep om een rondetafel te organiseren binnen de schoot van de Nederlandse Taalunie om te kijken hoe we die taal nog kunnen versterken, ook als het gaat over dubbing.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega's, bedankt voor de extra opmerkingen.

Ik ben het uiteraard eens met diegenen hier die zeggen dat we heel veel belang moeten hechten aan onze Nederlandse standaardtaal, die eigen is aan alle gebieden waar Nederlands wordt gesproken, in het bijzonder Vlaanderen en Nederland.

Tegelijkertijd heb ik heel veel begrip voor de vraag van collega De Gucht, die zegt dat we hier ook interessante stemmen hebben, acteurs die daarmee bezig zijn. Voor bepaalde animatiefilms is het bijvoorbeeld echt wel een toegevoegde

waarde dat dit ook in het Belgisch-Nederlands wordt ingevuld. We hebben heel veel getalenteerde mensen die daarmee bezig zijn, een hele sector. In die zin denk ik dat een standaardtaal zeker niet haaks hoeft te staan op de ontwikkeling van een Vlaamse dubbingsector, wel integendeel.

Ik heb effectief al gesproken met verschillende platformen. Met Netflix heb ik een zeer goed gesprek gehad. Netflix heeft een sterke aanwezigheid in Vlaanderen en is zich ook zeer goed bewust van die noodzaak om ook in het Belgisch-Nederlands te werken. We hebben hen daar ook extra op gewezen. Mijn kabinet heeft ook een gesprek gehad met de mensen van Disney en zij konden ons melden dat Disney+ tegen het einde van het jaar ook heel wat zaken zou lanceren in het Belgisch-Nederlands. Die contacten zijn dus ook wel succesvol, in die zin dat ze helpen om die platformen erop te wijzen dat het in de Vlaamse markt belangrijk is om dat óók te doen – niet uitsluitend, maar ook.

Het stopt trouwens niet bij streaming. Het gaat ook over onze televisieomroepen of andere digitale toepassingen. Denk bijvoorbeeld aan Siri, Alexa of Google Assistant, die niet altijd beschikbaar zijn in het Belgisch-Nederlands. Het zou misschien leuk zijn om Michael Pas als Siristem te hebben, waarom niet. Ook daarrond werken we. In die zin verwijs ik opnieuw naar wat we gaan doen in het kader van Vlaamse Veerkracht, die projectoproepen rond innovatie die we plannen: text-to-speech is daar een belangrijk element in en ik verwacht wel dat we op dat vlak ook projecten kunnen krijgen, maar dat zal afhangen van de sector; de sector moet dat zelf doen en moet naar partners zoeken. We zullen het dan kunnen beoordelen, maar ik ben ervan overtuigd dat dat een grote toegevoegde waarde kan zijn voor animatiefilms, voor onze kinderen en jongeren, maar ook voor andere digitale toepassingen.

Hartelijk dank voor de vraag. Ik denk dat we hier nog heel interessante dingen rond zullen zien.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Hartelijk dank voor uw uitgebreid antwoord. Ik kijk uit naar de evoluties.

Voor alle duidelijkheid, ik heb op geen enkel moment gezegd – dat is niet naar u gericht, minister – dat ik tegen de standaardtaal ben. Ik ben een groot voorstander van de standaardtaal. Maar de realiteit is dat het Nederlands-Nederlands vandaag zeker en vast niet de standaardtaal is; het is eerder vergelijkbaar met een West-Vlaamse invulling van het Belgisch-Nederlands. Dat is wat u vandaag hoort in het Nederlands-Nederlands, als je naar Nickelodeon en dergelijke kijkt. Je moet daarvoor echt al het Nederlands-Nederlands kennen om daar enigszins wijs uit te raken. Ik geef dat gewoon mee. Dat is zeker niet de standaardtaal. En voor zover ik weet, zit ik in het Vlaams Parlement, niet in het Nederlands parlement, waar ik zou kunnen zeggen dat ze beter de standaardtaal zouden gebruiken bij het dubben. Ik breng het hier naar voren.

Daarnaast, wat betreft het onderwijs, denk ik dat ik daarnet duidelijk ben tussengekomen, voorzitter: de kennis van het Nederlands op school is ongelooflijk belangrijk en we moeten daar maximaal op inzetten. U zou het ook zo kunnen zien, beste heren flaminganten: het is een goede zaak dat ook Franstalige kinderen Nederlands willen leren op school, want dat betekent dat er meer mensen het Nederlands machtig zijn.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 17.04 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.23 uur.*

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz over het federale wetsontwerp betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische nood-situatie

– 843 (2020-2021) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik zou graag conform het alom bekende artikel 50 de spoedbehandeling vragen van een voorstel van resolutie over het federale wetsontwerp betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie. Voorzitter, ik zal straks, met uw goedvinden uiteraard, de hoogdringendheid daarvan beargumenteren.

De voorzitter: Ik neem aan dat dat stuk nog niet is ingediend?

Wilfried Vandaele (N-VA): Dat stuk komt nu in uw richting.

De voorzitter: Nu? Onverwijld.

Wilfried Vandaele (N-VA): As we speak, zou Gezelle zeggen. *(Gelach)*

De voorzitter: Goed.

Het incident is gesloten.

MOTIE van Mieke Schauvliege, Freya Van den Bossche, Björn Rzoska, Bruno Tobback, Imade Annouri en Hannes Anaf tot uitoefening van het recht van onderzoek naar de aanpak van de met PFOS vervuilde gronden op de Oosterweelwerf en de gevolgen voor de volksgezondheid
– 844 (2020-2021) – Nr. 1

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Ik twijfel aan die laatste uitspraak, collega Vandaele, maar goed, dat is voor een andere discussie. *(Gelach)*

Voorzitter, op basis van artikel 50, punt 1, a), zouden wij graag bij hoogdringendheid een motie tot de uitoefening van het recht van het onderzoek, tot de oprichting van een onderzoekscommissie over de aanpak van de met PFOS-vervuilde (perfluorooctaansulfonaat) gronden op de Oosterweelwerven en de gevolgen voor de volksgezondheid aan de agenda toevoegen. We nemen de suggestie die collega Demir deze namiddag deed, ter harte.

De voorzitter: Is die motie al ingediend, collega Rzoska?

Björn Rzoska (Groen): Ik zal collega Vandaele citeren: die komt nu uw richting uit.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche knikt ja, dus oké. Het is goed.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, ter aanvulling: die motie dienen we samen met de collega's van Vooruit in.

De voorzitter: Oké, dat is goed.

Het incident is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, wat betreft zorgwonen – 754 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 4

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, wat betreft zorgwonen.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Collega's, minister, voor ons ligt een wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, wat betreft het zorgwonen. Concreet gaan we de mogelijkheden voor een zorgwoning uitbreiden op een eenvoudige manier, namelijk via een meldingsprocedure. Gaan we hiermee alle zorgnoden oplossen? Nee, dat is ook niet de bedoeling van dit decreet. Collega's, als er voor iedereen een oplossing mogelijk zou zijn in één decreet, dan hadden we dit toch al lang gedaan. Met dit decreet willen we wel tegemoetkomen aan de vraag vanuit de samenleving – want die vraag is er effectief – om ook een aparte zorgwoning mogelijk te maken. Immers, in sommige gevallen is een externe zorgwoning de enige en de beste oplossing en is een interne zorgwoning niet mogelijk. Momenteel, in de huidige regelgeving, mogen zorgwoningen via melding enkel binnen bestaande gebouwen. Dat is een mogelijkheid die sinds 2009 voorzien is, maar het is uiteraard – zoals ik al zei – niet voor iedereen mogelijk om dat binnen het bestaande volume van een woning te verwezenlijken. Het huis kan bijvoorbeeld te klein zijn, de verbouwingen kunnen veel te hoge kosten met zich meebrengen, enzovoort.

Om hieraan tegemoet te komen en een oplossing te bieden, willen we met een eenvoudige regelgeving ook een zorgwoning mogelijk maken in bestaande vergunde bijgebouwen en in tijdelijk verplaatsbare zorgunits. Dus de mogelijkheden tot zorgwoningen die tot voorheen enkel via één manier konden, namelijk via bestaande woningen, kunnen nu voortaan op drie manieren: dus ook in bestaande bijgebouwen of in een tijdelijke unit in de tuin. Vanuit onze fractie juichen we dit decreet toe, want een zorgwoning stelt mensen immers in staat om iemand met een zorgnood thuis te kunnen opvangen. Dat kan zowel gaan om een oudere die daardoor residentiële zorg kan uitstellen, maar het kan evengoed gaan om een persoon met een beperking. Iedere zorgsituatie is uiteraard uniek en vereist een andere aanpak. Dit decreet geeft extra mogelijkheden aan mensen om hun zorgsituatie aan te pakken op een manier die het beste bij hen past.

Meer mensen zullen dankzij dit ontwerp van decreet op een persoonlijke manier, met een aanpak op maat, zorg kunnen dragen voor iemand uit hun omgeving. Zo kan het bijvoorbeeld aangewezen zijn dat de zorgwoning in een bestaand bijgebouw wordt ingericht en de zorgbehoevende dan ook meer autonomie heeft dan wanneer hij of zij in hetzelfde gebouw zou wonen. Dat wordt nu mogelijk gemaakt.

Een zorgwoning, collega's, is altijd een tijdelijke situatie. Er moet een zorgrelatie zijn. En de specifieke inschrijving in de bevolkingsregisters met de Z-code maakt het voor lokale besturen ook gemakkelijk om dat op te volgen en aldus te handhaven. Als er geen zorgrelatie meer is, kan de inschrijving ook niet onder die Z-code gebeuren en kan de inschrijving ook niet via twee aparte fiscale gezinnen gebeuren. Voor de piste met de verplaatsbare unit voorziet dit ontwerp van decreet dat er een periode bepaald is van drie jaar, die dan nog eenmalig kan worden verlengd met drie jaar.

Tijdens de bespreking in de commissie was er ook een heel debat over waarom we dit niet vergunningsplichtig maken. Iemand die meent dat de zorgrelatie toch langduriger is of iemand die meent dat de zorgwoning nadien een effectieve woning kan worden, kan altijd een vergunning aanvragen. En uiteraard zullen alle aspecten van de goede ruimtelijke ordening dan worden afgewogen bij het verlenen of weigeren van de vergunning.

Maar dat is uiteraard niet de insteek van dit ontwerp van decreet. Dit ontwerp van decreet is ontstaan vanuit het aspect om mensen met een zorgnood te kunnen helpen. We geven hen die extra mogelijkheden om op een snelle en eenvoudige manier een zorgwoning te creëren, niet alleen in de woning, maar nu ook nabij de woning.

Ik zei het al: elke zorgnood is uniek. De betrokkenen zijn degenen die het best weten waar hun noden liggen. Ik denk dat er vanuit de samenleving een vraag is om ook extern zorgwonen mogelijk te maken, omdat dit in bepaalde gevallen de beste oplossing is. Ik denk ook dat we de mensen het vertrouwen moeten geven en hen op een eenvoudige manier deze mogelijkheid tot zorgwonen aanbieden.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Eigenlijk legt dit ontwerp van decreet opnieuw een pijnpunt bloot in de huidige Vlaamse Regering. Net als de vorige Vlaamse Regeringen krijgt ze de ellenlange wachtlijsten in de zorg nog steeds niet onder controle. Het is voor onze partij onbegrijpelijk dat in een welvarend Vlaanderen hulpbehoevende personen nog altijd soms jarenlang moeten wachten om een plaatsje te krijgen in de zorginstellingen. De gewone Vlaming is dergelijke onkunde van de regering beu.

Voor ik tot het eigenlijke ontwerp van decreet kom, wil ik dan ook eerst een oproep doen aan de Vlaamse Regering: zorg eindelijk niet alleen voor voldoende opvangplaatsen in onze Vlaamse zorginstellingen, maar zorg er ook voor dat het Vlaamse zorgpersoneel eindelijk het respect en het degelijke loon krijgt dat het verdient.

Dan kom ik tot het ontwerp van decreet zelf. Het lijkt erop dat het zorgwonen voor de Vlaamse Regering in eerste instantie hét wondermiddel is om haar falende zorginstellingenbeleid te compenseren. Moet men het zorgwonenkind dan maar met het badwater weggooien? Absoluut niet. Voor veel Vlaamse gezinnen die met een acute zorgsituatie geconfronteerd worden, waarbij het hulpbehoevende familielid niet onmiddellijk in een zorginstelling terecht kan, vormt zorgwonen vaak de enige oplossing die voor hen overblijft. Tevens kan het verblijf in een nog niet acute zorgsituatie, een zorgunit in of naast een bestaande woning, voor een aantal hulpbehoevende personen een mooie en menswaardige eerste stap zijn van volledig zelfstandig wonen in een eigen woning naar een verblijf in een zorginstelling voor een zwaardere zorgsituatie. Om die reden kunnen wij ons in beginsel vinden in het voorliggende ontwerp van decreet, dat de mogelijkheden en regels inzake zorgwonen verder verfijnt.

Twee zaken in dit ontwerp van decreet dienen onzes inziens echter absoluut bijgestuurd te worden. Ten eerste: de eigendomsvoorwaarde die de indieners van het ontwerp hebben opgenomen in de definitie van zorgwonen. Ik verwijs hiervoor naar artikel 2 van het ontwerp van decreet. Volgens de auteurs kan er pas sprake zijn van zorgwonen indien minstens een blote eigendom van enerzijds de zorgwooneenheid en anderzijds de ondergeschikte wooneenheid of de grond waarop die ondergeschikte wooneenheid uiteindelijk wordt geplaatst, berust bij dezelfde titularis of titularissen.

Deze bepaling is echter in strijd met het gelijkheidsbeginsel, daar zij op ongeoorloofde wijze een deel van de bevolking het recht op zorgwonen onttrekt. De opstellers gaan immers voorbij aan een belangrijke categorie zakelijkrechtshouders die beschikken over met het eigendomsrecht vergelijkbare rechten op een onroerend goed, met name erfpachtrechthouders.

Een concreet voorbeeld zal het u duidelijk maken. Een landbouwer die diens boerderij in erfpacht heeft, is geen naakte eigenaar van dat hoofdgebouw, noch van de grond waarop hij zijn zorgunit wenst te plaatsen. Als dit landbouwgezin met andere woorden een zorgunit voor een hulpbehoevend familielid achter of naast zijn boerderij wil realiseren, beantwoordt die situatie niet aan de definitie van zorgwonen. Voor huurders die een zorgunit in of bij een hoofdzakelijk vergunde hoofdwooning willen realiseren, sluit deze definitie van zorgwonen bovendien niet volledig aan bij de Vlaamse huurdersrealiteit.

Indien een huurder een zorgunit wil plaatsen bij een vergund hoofdgebouw en op een grond die door hem wordt gehuurd, waarbij de naakte eigendom van hoofdgebouw en grond aan eenzelfde titularis of titularissen toebehoort, lijkt op het eerste gezicht voldaan aan de definitie van zorgwonen. In de praktijk worden huurders echter vaak geconfronteerd met woninghuurcontracten waarin het hen absoluut wordt verboden om nieuwe constructies op het gehuurde goed op te richten of ze mogen dat in een eerste geval slechts met voorafgaande goedkeuring van de eigenaar doen. Het komt ons dan ook gepast voor dat de stellers van het ontwerp ook naar een oplossing zoeken die de rechten van de verhuurder op het vlak van zorgwonen zodanig inperkt dat ook huurders te allen tijde maximaal de mogelijkheid wordt geboden om in een noodsituatie snel te kunnen overgaan tot het realiseren van een zorgunit in of bij de door hen gehuurde hoofdwooning.

De opstellers van het ontwerp geven de mogelijkheid om in een noodsituatie via de procedure van de voorafgaande melding zeer snel een tijdelijke en verplaatsbare zorgunit op te richten voor een periode van drie jaar. Deze periode is volgens het ontwerp eenmaal verlengbaar met een nieuwe termijn van drie jaar. Ik verwijs hiervoor naar artikel 3. Nog volgens het ontwerp moet de zorgunit dus na maximaal zes jaar worden verwijderd, tenzij men via de gewone omgevingsvergunningsaanvraagprocedure alsnog een vergunning krijgt voor het verdere behoud van de unit.

De auteurs gaan er echter te gemakkelijk van uit dat een dergelijke omgevingsvergunning steeds vanzelfsprekend en automatisch zal worden toegekend. Er kunnen zich echter tal van situaties voordoen waarbij de zorgwoningnood binnen een gezin of een familie zich over een periode langer dan zes jaar uitstrekt, waarbij het verkrijgen van een omgevingsvergunning om tal van redenen mogelijk hoogst onzeker is. Het komt vanuit billijkheidsoogpunt dan ook gepast voor om deze bepaling in die zin te wijzigen dat meer dan één melding met het oog op het verlengen van die driejarige periode mogelijk wordt, waarbij die verlenging uiteraard telkens strikt wordt gekoppeld aan de zorgwoningbehoefte, die op het ogenblik van de melding nog steeds moet bestaan. Ik verwijs hiervoor naar het amendement dat we in die zin hebben ingediend.

Worden onze amendementen goedgekeurd, dan zullen we dit ontwerp ten volle steunen. Doet men deze noodzakelijke bijsturingen niet, dan zullen we ons helaas onthouden.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Collega's, stel dat u zorgbehoevend bent en zorg nodig hebt. Als ik die vraag aan u en aan heel veel mensen zou stellen, wat zou ik dan als antwoord krijgen? Dat men het liefst van al in de vertrouwde omgeving is, in de buurt die men kent. Mocht ik u de vraag stellen door wie u het liefst wordt verzorgd, dan denk ik dat bijna iedereen zal antwoorden dat ze willen worden verzorgd door de mensen die ze goed kennen, door wie hen lief is, door hun naaste familieleden. Dat is de reden waarom mensen de keuze maken om in een zorgwoning te gaan wonen.

Vroeger woonden, zoals we allemaal ook weten, zorgbehoevende mensen gewoon in bij hun kinderen. Vandaag is er gelukkig de mogelijkheid om dat ook op een zelfstandige manier te doen, om ook nog zelfstandig beslissingen te kunnen nemen, zelfstandig een eigen plek te kunnen hebben, maar toch wel in de buurt van je naasten, in je vertrouwde omgeving, waar informele zorg en professionele zorg op elkaar kunnen worden afgestemd.

Die keuze van mensen, om op die manier kleinschalig zorg te kunnen krijgen, dat was een aantal jaren geleden ook de reden om de decretale mogelijkheid in te bouwen voor het mogelijk maken van in pandig zorgwonen. Dat heeft niets te maken met plaatsen in residentiële voorzieningen. Dat heeft alles te maken met de evolutie om mensen zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen laten blijven en om hun een veiliger gevoel te geven om dat te kunnen doen in de buurt van naasten.

Zoals ik zonet zei, is er daarom een aantal jaren geleden een decretaal kader gecreëerd om die zorgbehoevenden van thuis uit te kunnen helpen. Daar was een maatschappelijke vraag naar. Voor de creatie van zo'n zorgwoning, zoals we die een aantal jaren geleden mogelijk gemaakt hebben, zijn echter vaak ingrijpende of dure werken nodig. Dat is, zeker wanneer de zorg maar tijdelijk opgenomen moet worden, niet altijd wenselijk. Het is ook gewoon, wegens de woning waarin iemand verblijft, niet altijd ruimtelijk mogelijk. Het is ook niet altijd praktisch om in een bestaande woning een zorgwoning af te bakenen.

Anderzijds kan het soms wel een optie zijn om een tijdelijke woning te plaatsen in de tuin van diegene die mee zorg wil bieden aan een familielid, bijvoorbeeld een zorgbehoevende vader of moeder. Dat biedt ook heel wat voordelen en mogelijkheden. In de eerste plaats is het natuurlijk niet nodig voor de zorgbehoevende om te verhuizen naar een gespecialiseerde voorziening of een aangepaste woning, die misschien ver ligt van de familie of de vertrouwde omgeving. De verhuis naar een residentiële voorziening kan misschien uitgesteld worden. Verder wonen zorgverstrekkers en zorgbehoevenden vlak bij elkaar, waardoor er sneller gereageerd kan worden indien nodig, terwijl die laatsten hun eigen zelfstandigheid en eigen plek behouden.

Collega's, er is ook heel wat vraag naar mobiele zorgwoningen. De voorbije jaren heb ik verschillende keren een bezoek gebracht aan bedrijven die zich bezighouden met het maken van mobiele zorgwoningen. Ik heb daar vastgesteld dat er op technisch vlak heel veel mogelijk is, ook op heel korte termijn. Op reglementair vlak waren er echter heel wat onduidelijkheden. Mensen die een aanvraag wilden doen, werden geconfronteerd met heel veel onzekerheden. De verschillende gemeenten voerden ook een verschillend beleid met betrekking tot die mobiele mantelzorgwoningen. In de conceptnota die ik in 2019 indiende, samen met een aantal collega's, heb ik dan ook opgeroepen om op Vlaams

niveau een duidelijk kader uit te werken voor deze woonvorm, onder een aantal voorwaarden, zoals een loutere meldingsplicht voor de plaatsing van een tijdelijke mobiele mantelzorgwoning.

Minister, we zijn dan vanzelfsprekend ook heel tevreden dat u, na de hoorzittingen naar aanleiding van die conceptnota, werk hebt gemaakt van dit ontwerp van decreet en dat u ons voorstel van decreet volgt, om mobiele zorgwoningen te beschouwen als 'gewone' of 'andere' zorgwoningen. Zeker wanneer de zorgvraag heel plots rijst, maakt dat wel degelijk een wereld van verschil. Het zal dan namelijk niet meer nodig zijn om een lange onzekere procedure te doorlopen. Integendeel: wanneer de nood zich voordoet, kan op redelijk korte termijn een mooie zorgrelatie tot stand komen. Ik denk bijvoorbeeld aan een oudere die nog wel heel mobiel is maar plots door een val in het ziekenhuis belandt en nadien niet meer zelfstandig kan wonen in de eigen woning. Dan kan er nu op enkele weken tijd een mobiele mantelzorgwoning geplaatst worden.

Ik ben ervan overtuigd dat met dit ontwerp van decreet een nieuwe belangrijke stap wordt gezet voor de toekomst van het aanbieden van kleinschalige zorg, dichtbij, voor en door naasten. Het is een extra mogelijkheid om de vermaatschappelijking van zorg nog meer ingang te doen vinden. Dat past perfect in de doelstellingen van zowel het Vlaams regeerakkoord als in die van de beleidsnota Welzijn en sluit ook aan bij wat de coronacrisis heeft aangetoond, namelijk het belang van warme menselijke contacten van mensen die we graag zien, ook in onze buurt.

Minister, dit ontwerp van decreet geeft meer mogelijkheden, een keuze die ook onze keuze is en die we heel erg toejuichen. Ik geloof echt dat veel mensen hier op een heel goede manier gebruik van zullen maken. Dat belet natuurlijk niet dat we ook alert moeten zijn dat sommigen hier geen misbruik van maken. Ook daar hebben we het in de commissie over gehad. Mevrouw Rombouts zal daar straks nog over tussenkomen.

Minister, ik hoop dat dit ontwerp van decreet ook snel een ingangsdatum kan krijgen want ik hoor daar toch ook heel wat vragen over. We horen van bedrijven dat mensen echt zitten te wachten om nu op korte termijn een tijdelijke mobiele mantelzorgwoning te kunnen plaatsen.

Kleinschaligheid, nabijheid, een goede afstemming tussen informele en professionele zorg, het zijn pijlers van het moderne zorgbeleid en het zorgbeleid van de toekomst. Ik ben heel tevreden dat we met dit ontwerp van decreet op een beleidsdomeinoverschrijdende manier weer een stap verder in die richting zetten.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): De collega's hebben al heel veel verteld over dit ontwerp van decreet en dus zal mijn tussenkomst niet uitgebreid zijn.

De samenleving verandert en dus veranderen ook onze regels op het vlak van ruimtelijke ordening. Ik denk dat mensen inderdaad veel meer op zoek zijn naar zorg op maat, zorg binnen de vertrouwde kring en de vertrouwde omgeving. Mensen hebben het recht om die eigen keuzes te maken en wij hebben de plicht om hen een regelgeving aan te bieden die met die flexibiliteit rekening houdt. Wil je zorg in je eigen huis, dan zijn daar allerlei diensten voor. Wie je een van je kinderen laten inwonen, dan mag dat. Ga je liever naar een woonzorgcentrum, dan kan dat natuurlijk ook, collega Pieters. Niet alleen zullen we met het ontwerp van decreet de wachtlijsten in de zorg niet oplossen, we hebben niet eens de ambitie om dat met dit ontwerp te doen. We creëren hier simpelweg een extra mogelijkheid. Niemand is verplicht om daarop in te gaan maar er is wel heel veel vraag naar en heel veel nood aan in de samenleving.

Wij zorgen met dit ontwerp van decreet dat mensen dit effectief kunnen realiseren in hun eigen huis, in het huis van hun ouders, in dat van hun kind dat eventueel een handicap heeft maar toch in een private ruimte begeleid kan wonen met de zorg van de ouders. Wij zorgen ervoor dat die flexibiliteit bestaat en ik kan niet begrijpen dat iemand daartegen kan zijn of daar andere motieven in kan vermoeden.

Voorzitter, door die meldingsplicht nemen we een heel aantal administratieve lasten weg bij mensen die daarmee worden geconfronteerd. Zoals mevrouw Schryvers zei, zorgt dit ervoor dat we sneller kunnen inspelen op die nood die vaak onverwachts en plotseling opduikt. We willen dat doen met zo weinig mogelijk administratieve lasten, maar we willen ook de kosten voor bijvoorbeeld architecten onder controle houden en ervoor zorgen dat er geen effecten zullen zijn op sociale uitkeringen.

Minister, het zal u niet verbazen dat u alle steun krijgt voor dit ontwerp van decreet.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): We hebben in de commissie heel lang gediscussieerd over dit ontwerp van decreet. Het zal u niet verbazen dat ik nog eens extra benadruk hoe belangrijk de Groen-fractie het vindt om kleinschalige zorg dicht bij de familie en de vertrouwde omgeving mogelijk te maken. En we zijn uiteraard ook voorstander van een gestroomlijnde en snelle regelgeving. Maar de vraag is of het ontwerp van decreet dat hier op tafel ligt daar het antwoord op biedt. Zowel in de hoorzittingen die superinteressant en veelbelovend waren als in het advies van een aantal adviesraden zoals de Strategische Adviesraad voor Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed (SARO) kwam heel duidelijk naar voren dat het antwoord dat hier wordt geboden, namelijk het invoeren van een meldingsplicht ter vervanging van een omgevingsvergunning, eigenlijk niet de echte oplossing is.

Zij gaven heel duidelijk aan dat de tijdswinst die je daarmee doet, bijna verwaarloosbaar is. Met andere woorden, daarvoor moet je het niet doen. De voordelen die het aanvragen van een dossier via een omgevingsvergunning heeft, is natuurlijk dat er een goede ruimtelijke afweging wordt gemaakt. Dat is belangrijk voor tal van dingen, in eerste instantie voor de ruimtelijke ordening en om allerlei koterijen te voorkomen. Aan de andere kant, en daarover gaat het in dit geval, voor de bewoners van de woonunit zelf.

Wat willen wij? Dat ze op een zo goed mogelijke plek wonen, zo goed mogelijk ruimtelijk ingeplant, en zo comfortabel mogelijk. Daarom begrijpen we niet dat het antwoord op de vraag om het vlotter te maken om zorgunits in te planten en de mogelijkheden te vergroten, bijna uitsluitend is: we vervangen de omgevingsvergunning door een melding. Dat lijkt ons niet de juiste oplossing, en niet de oplossing die het alvast veel evidentier maakt om dicht bij huis verzorgd te worden. We hebben daar vragen bij.

In dit ontwerp van decreet is ook opgenomen dat de tijdelijkheid waarover we het hebben vooral slaat op de nieuwe unit die wordt ingepland, voor de bestaande unit en de bijgebouwen wordt die tijdelijkheid niet opgelegd. Dat vinden wij een fout signaal.

Er zitten heel veel goede ideeën in, maar het echte antwoord dat dit ontwerp van decreet biedt, is bijna uitsluitend de invoering van een meldingsplicht en een tijdelijkheid voor een te plaatsen unit. Dat lijkt ons niet het bevredigende antwoord op een heel moeilijke problematiek. We hopen dat het ontwerp van

decreet hierbij niet stopt, dat er andere initiatieven volgen, om ervoor te zorgen dat zorgbehoevenden dicht bij hun familie verzorgd kunnen worden.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Voorzitter, de Vooruitfractie heeft op zich alleen maar lof en begrip voor wie de zorg voor zorgbehoevende gezins- of familieleden op zich wil nemen. Op zich is dat een heel mooi concept. Het geeft een heel mooie zorgrelatie, mevrouw Schryvers, waar het goed werkt. Het is inderdaad niet nodig om daar nodeloze administratieve of andere hinderpalen voor op te werpen.

Meewerken aan het mogelijk maken van zorgwonen, dat is toch wat we allemaal willen. Aan de andere kant, vind ik wel dat we het zorgvuldig moeten doen en dat gebeurt hier niet. Ik zal niet zover gaan als collega Pieters, maar er is hoe dan ook een beetje het wrange gevoel dat de zeer hoge vraag naar die zorgwoningen en het kunnen thuisblijven of in de nabije omgeving verzorgd worden, veel te maken heeft met het beeld dat we het afgelopen jaar hebben gezien en met de kwaliteit en de kostprijs van de omkadering in Vlaamse verzorgingsinstellingen, zeker voor ouderen. Me dunkt dat de Vlaamse overheid het niet beter kon doen qua promotie van zorgwonen. Dat wrange gevoel dat men mensen afschrikt, ik denk niet dat u dat bewust doet, u mag me niet verkeerd interpreteren, door een gebrek aan kwaliteit en betaalbaarheid van gezamenlijke zorgvoorzieningen, vind ik helemaal niet fijn.

Bovendien, mevrouw Schryvers - het verwondert me toch altijd dat niemand daar oog of oor voor heeft - moet u eens gaan kijken, of ik neem aan dat u dat gedaan hebt, naar de talrijke websites van aanbieders van mobiele zorgunits. Ze zijn met velen. De prijzen gaan van circa 30.000 tot circa 120.000 euro al naargelang de graad van afwerking. Dit is voor een zeer groot publiek en een groot deel van de bevolking, zeker als het snel moet gaan en op een paar weken beslist moet worden, niet onmiddellijk toegankelijk. Kijk naar de spaargelden en mogelijkheden van heel wat Vlamingen. Die groep is ook weer niet zo gigantisch groot.

Maar inderdaad, collega Schryvers, als ik kijk naar die prijzen, dan kan ik me perfect voorstellen dat de aanbieders van die zorgwoningen staan te popelen voor de snelle goedkeuring van een ontwerp van decreet met een snelle, vlotte en gemakkelijke procedure want aan die prijs is het bijzonder interessant om ze snel te kunnen aanbieden. Om die en nog een hele reeks andere redenen is het hoe dan ook niet iets dat voor de brede bevolking toegankelijk zal zijn, zelfs niet voor een groot deel van de mensen die het wel graag zouden willen. In het beste geval is het een heel partiële oplossing, maar nogmaals, voor wie het kan, is het niet fout om het mogelijk te maken.

Vooruit verdedigt het standpunt dat je dat het beste zorgvuldig doet. Er is al op gewezen dat nogal wat gemeenten daar een verschillend beleid over hadden. Ik zit hier al genoeg jaren om te weten dat er bij de huidige meerderheidspartijen heel wat mensen zitten die met hand en tand de lokale autonomie en verantwoordelijkheid over ruimtelijke ordening – ze moeten zelf beslissen – hebben verdedigd, bestreden en bevochten tegenover de regelneven uit Brussel. Ik stel vast dat dezelfde mensen vandaag dit hele idee van zorgwoningen door de strot van de lokale gemeentebesturen duwen want ze hebben geen enkele mogelijkheid om nog te sturen waar het wel dan niet kan en hoe het kan.

U verliest dan het volgende uit het oog. In nogal wat gemeenten zullen er wellicht zeer veel plaatsten zijn waar zorgwoningen op gigantische percelen grond staan en waar er in de wijde omtrek niemand woont. Maar in heel wat andere gemeenten waar er ook vraag zal zijn naar mobiele zorgunits, gaat het om

percelen van misschien vijf tot zeven are en dreigt het feit dat er plotseling een zorgwoning opduikt in de tuin van je buren, nogal wat negatieve reacties met zich mee te brengen. Ik vraag me sterk af of het voor een zorgbehoevende een prettig vooruitzicht is om in een situatie van burenruzie en conflicten terecht te komen, ook al is het maar voor een paar jaar, alleen maar omdat een gemeentebestuur niet de gelegenheid heeft gehad om dat grondig te bekijken.

Het is natuurlijk fictie dat het verschrikkelijk lang zou duren in Vlaanderen om een eenvoudige bouwvergunning te krijgen voor een private woning zonder problemen. In de meeste gevallen duurt het alleen maar lang als er problemen, protesten of beroepen zijn. Ik denk dat het net in die gevallen geen goed idee is om dat te voorkomen door mensen op de website van de gemeente te laten invoeren dat ze een zorgwoning zullen plaatsen en dat ze voor de rest met rust gelaten zullen worden. Ik denk dat u daarmee alleen maar de conflicten en de problemen van het gemeentebestuur verschuift naar de mensen en de buren. Ik vind dat op zich geen goed idee. Als zo'n mobiele zorgunit goed werkt, en dat zal op veel plaatsen het geval zijn, zal het ook geen probleem zijn om er een vergunning voor te krijgen. Men lost de problemen beter vooraf op in plaats van ze achteraf door de mensen onderling te laten uitvechten en dan meestal ten koste van een zorgbehoevende persoon. Men had dat beter voorkomen door de vergunningsprocedure te laten bestaan. Die hoeft niet lang te duren waar het niet moeilijk is. Waar het wel moeilijk is, is het misschien beter om andere oplossingen te zoeken dan een mobiele zorgunit in iemands tuin te zetten. Men had de gemeentebesturen de ruimte moeten laten om die afweging te maken. Ze staan ook het dichtst bij de lokale situatie. Het is heel jammer dat men dat heel bewust niet heeft gedaan.

Ik kan dat nog enigszins begrijpen voor de tijdelijke units. We juichen in ieder geval toe dat er min of meer garanties zijn dat die tijdelijke units ook tijdelijk zullen zijn. Ik vind het des te meer bizar dat men voor bestaande volumes of zelfs voor een bestaande woning de vergunningsplicht weglaat en vervangt door een meldingsplicht en dat er daar in geen enkele tijdelijkheid voorzien is. Ik wil wijzen op het rare contrast. Want wie zijn woning wil aanpassen of opsplitsen om te gaan kangoeroewonen met gezonde ouders, moet een vergunning vragen. Dat is terecht want dat verandert de situatie. Maar vanaf het moment dat een van de betrokkenen zorgbehoevend is, is het geen kangoeroewonen meer maar zorgwonen en kun je gewoon een melding sturen. Dan krijg je een vergunning die onbeperkt in de tijd is want bij een melding kan niemand ze jou ontzeggen.

Dan krijg je een vergunning die onbeperkt in de tijd is, want bij melding kan niemand ze u ontzeggen. Dat is een situatie die de ogen uitsteekt van de mensen – en ze zijn ook talrijk – die willen investeren in kangoeroewonen of in andere vormen van gezamenlijk wonen. Bovendien dreigt die situatie in een aantal gevallen ook misbruik met zich mee te brengen, wat nog extra de ogen zal uitsteken van de mensen die wel een vergunning moeten aanvragen. Wie dát niet ziet, is toch blind voor een aantal realiteiten, niet alleen in de geest van de Vlaming, maar in die van iedereen.

Collega's, het is jammer dat men op deze manier, in dit ontwerp van decreet, voor iets dat veelbelovend en mooi is – en ik zeg dat zonder enige ironie of bijgedachte – om welke reden dan ook plots een aantal binnenwegen en bochten heeft genomen en afgesneden. Zo probeert men ervan af te komen met een meldingsplicht en aan een aantal mensen te kunnen zeggen dat ze snel hun unit kunnen zetten en snel hun unit kunnen verkopen, veeleer dan oog te hebben voor een verantwoordelijk bestuur op de lange termijn, voor het vermijden van nodeloze conflicten op het terrein. Maar vooral ontnemt men op die manier ieder lokaal bestuur een mogelijkheid. En de meeste van die lokale besturen zullen het zorgwonen een goed hart toedragen, maar dan niet alleen het

zorgwonen, maar ook de goede organisatie in hun gemeente, het vermijden van conflicten en het correct behandelen van iedereen in hun gemeenten. Men heeft de gemeentebesturen een aantal essentiële instrumenten ontnomen, alleen maar omdat men mordicus, te allen prijze, ervan af wil zijn met een melding.

Ik garandeer u dat u daarmee een aantal moeilijke situaties zult creëren in nogal wat plaatsen. Dat is heel jammer. Want er is niets triestiger dan te proberen om een mooie zorgrelatie op te bouwen op een mijnenveld van burenc conflicten en daar dan als zorgbehoevende tussen te zitten en er de sigaar van zijn. Ik zou daar niet vrolijk van worden indien ik die persoon was. Ik zou er waarschijnlijk ook niet vrolijk van worden als ik de buurman was, maar dat is nog iets anders. Ik riskeer, voor alle duidelijkheid, niets op dat vlak.

Ik vind dat jammer en het was niet nodig. Men had hier gewoon een vergunningsplicht moeten inschrijven. In de meeste gevallen was dat zonder enige problemen gepasseerd. Op de lange termijn zou dat een veel beter beleid geweest zijn en het zou veel minder problemen met dit goede en mooie instrument hebben veroorzaakt.

Ik vind het jammer, maar om die reden zal de Vooruit-fractie zich onthouden bij de stemming over dit ontwerp van decreet.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Collega's, de duiding en de nood aan het ontwerp van decreet op het terrein is al heel goed weergegeven. Er zijn mensen die inderdaad zo lang mogelijk thuis in de eigen omgeving willen wonen. Omgekeerd moeten de mantelzorgers de ruimte krijgen om op een duurzame manier in hun omgeving te zorgen voor de personen waarvoor ze zorg willen dragen.

De vergelijking met de opvangplaatsen in een woonzorgcentra gaat niet op. Het gaat om een totaal andere doelgroep. Het is niet correct om hiernaar verwijzingen te doen, in de ene of in de andere richting. De nood om in de eigen omgeving, dicht bij de mantelzorgers te wonen, is niet van gisteren, is niet van nu, na corona. Het is een zaak die al veel langer leeft. Een aantal jaren geleden al hebben wij daartoe kangoeroewoningen voorzien, ook in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO).

Maar we stellen inderdaad vast dat er vaak een hele procedure moet worden doorlopen om de woningen te kunnen laten aanpassen, en, twee, dat de aanpassing van een woning ook niet altijd evident of mogelijk is. Daarom willen we nagaan welke extra mogelijkheden we willen aanbieden aan de mensen die zorg nodig hebben.

Ondertussen stellen we vast dat er onder andere heel wat kwaliteitsvolle woonunits op de markt zijn. Zoals de collega's al zeiden, zijn er diverse firma's die daarin ontwikkelingen hebben gedaan en die kwaliteitsvolle woningen op die manier kunnen aanbieden. Daarom is dit ontwerp van decreet er gekomen, in opvolging van de conceptnota die we hebben ingediend, om dit mogelijk te maken.

Is dit voor iedereen een oplossing of dé oplossing? Neen, dit is niet voor iedereen dé oplossing, maar door de mix van mogelijkheden die we aanbieden in het landschap kunnen we er wel voor zorgen dat iedereen een oplossing op maat of zo goed mogelijk op maat kan kiezen. Dat is de reden waarom we hier heel duidelijk voor dit ontwerp van decreet willen gaan. Het creëert mogelijkheden om ook de vermaatschappelijking van de zorg meer kans te geven, om mantelzorgers en zorgbehoevenden de kans te geven om er zo lang mogelijk voor elkaar te zijn.

Collega's verwezen naar de vereenvoudiging van de procedure. Waarom niet gewoon met vergunningsprocedures werken? Dat is toch ook heel gemakkelijk? We hebben al meermaals in de commissie Ruimtelijke Ordening gesproken over vergunningsprocedures en de wijze waarop we ze kunnen vereenvoudigen en de afwegingen die moeten gebeuren. Daarover moeten we eerlijk zijn: dat loopt niet altijd heel vlot. Dat is niet alleen zo op basis van klachten. We weten dat de wijze waarop de zaken moeten worden ingediend en afgewogen een hele procedure vergt die moet worden doorlopen. En als inderdaad de nood hoog is, als de tijd dringt, en we weten dat we met heel afgebakende projecten kunnen werken, moeten we ons afvragen of het niet op een vereenvoudigde manier kan.

Dit is niet het enige wat via een melding gaat. De meldingsprocedure is een procedure die gekend is in Ruimtelijke Ordening. Eigenlijk maken we er op een heel afgebakende manier ook voor deze mobiele woonunits gebruik van.

Het gaat niet enkel over vergunningen en meldingen. Het ontwerp van decreet geeft ook duidelijk aan binnen welk kader een unit plaatsen mogelijk is. Uit de hoorzittingen is heel duidelijk naar voren gekomen dat door het ontbreken van stedenbouwkundige voorschriften het vandaag niet zo evident is om een mobiele woning te plaatsen in een tuin. Dat is ook de reden waarom heel wat gemeenten gevraagd hebben om een duidelijker kader, om heel duidelijk aan te geven wat mogelijk is en wat niet, en dat met een zo eenvoudig mogelijke procedure. Ook dat wordt met dit ontwerp van decreet uitgeklaard.

Minister, u weet dat er ook een terechte bezorgdheid is met betrekking tot de verrommeling van onze omgeving. In dezen is het handhavingsluik een heel belangrijk element. Het gaat hier over tijdelijke situaties. Daarom wordt heel afgebakend bekeken welke extra mogelijkheden er kunnen worden voorzien. Voor de mobiele units is dat heel duidelijk. Het gaat om maximum zes jaar: drie jaar, met drie jaar verlengbaar. Het is heel eenvoudig voor de gemeenten om op te volgen of die periode wordt gerespecteerd. Door het wegnemen van de units weten we ook dat de effectieve woonsituatie zal stoppen omdat er geen woonunit meer is. Bij vergunde bijgebouwen daarentegen zijn we wel bezorgder. We weten dat ook daar een zorgrelatie telt voor de tijdelijkheid van het ingeschreven zijn. Het is onmogelijk dat anderen, die zich niet in een zorgrelatie bevinden, daar hun intrek zouden nemen en daar een permanente woning van zouden maken. Althans, minister, die vraag heb ik gesteld in de commissie en u hebt ze heel duidelijk beantwoord. Maar ik heb ook gevraagd naar de opvolging. Hebben de gemeenten voldoende instrumenten in handen om ook daar de handhaving voldoende te kunnen afdwingen en opvolgen? U gaf aan dat het inderdaad in eerste instantie een zaak is van de gemeente om dat op te volgen. Maar als er te weinig instrumenten voor opvolging zouden zijn, dan zou u wel bereid zijn om daarvoor extra instrumenten ter beschikking te stellen. Minister, ik denk dat het belangrijk is om het ontwerp van decreet op te volgen met het oog op evaluatie en handhaving indien er eventueel noden of vragen zouden zijn om bijsturing. Bij dezen vraag ik u op welke manier u die opvolging zult voortzetten.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 754/3)

– *Er zijn geen opmerkingen bij artikel 1.*

Er zijn amendementen op de artikelen 2 en 3. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 754/4)

– *Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 4 tot en met 11.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de amendementen, de artikelen en het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006, het Mestdecreet van 22 december 2006 en het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaal-kringlopen en afvalstoffen, wat betreft het opheffen van administratieve beroepsmogelijkheden
– 755 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006, het Mestdecreet van 22 december 2006 en het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen, wat betreft het opheffen van administratieve beroepsmogelijkheden.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Dank u. We hebben het hier over de administratieve beroepsmogelijkheden. Eigenlijk is dit ontwerpdecreet een schrijnend schoolvoorbeeld van hoe de Vlaamse Regering en, bij uitbreiding, de meerderheid in dit parlement de rechten van onze Vlaamse bevolking en bedrijven verminkt. En dan druk ik het nog heel beleefd uit. Sta mij toe om zeer kort het werkstuk van het Vlaams Parlement te citeren, in de toelichting – het stuk 867 uit de periode 2005-2006 – ik citeer: “Door de belanghebbenden in de beroepsprocedure te betrekken wordt tevens voorzien in een verhoogde rechtsbescherming.”

Collega's, al deze administratieve beroepsprocedures maakten destijds reeds voorwerp uit van een uitvoerig debat in de commissie, en de plenaire vergadering van dit Vlaams Parlement. Ze werden door dit parlement 'absoluut noodzakelijk' geacht, in het kader van de rechtsbescherming van onze Vlaamse bevolking en bedrijven tegen de mogelijke willekeur – dat is dan uit dat stuk gehaald – van de Vlaamse administratie. De huidige meerderheid is blijkbaar tot andere inzichten gekomen.

De opstellers van het ontwerp willen, met de haast om daadkrachtig te lijken, bij manier van spreken de rechten van verdediging van onze Vlaamse bevolking en bedrijven ongedaan maken. Het misprijzen van deze regering en haar huidige meerderheid, voor onze bevolking en bedrijven, wordt nog duidelijker als men de toelichting bij het huidige ontwerpdecreet en het advies van de Raad van State erop naleest. Voor elk van deze 3 decreten waarin men nu een aantal beroepsprocedures wil opheffen adviseerde de Raad van State expliciet om desgevallend minstens in elk decreet het hoorrecht decretaal te verankeren, zodat er nog een absoluut minimum aan rechtsbescherming overblijft.

Dit advies wordt door de opstellers van het ontwerp echter volkomen genegeerd. Meer zelfs, wat betreft de opheffing van de administratieve beroepsmogelijkheden in het bodemdecreet, stelde de gemachtigde ambtenaar in diens antwoord aan de Raad van State in het vooruitzicht dat de voorliggende opheffing zal getemperd worden door het invoeren van een hoorrecht voor de betrokkenen, alvorens de beslissing door de OVAM zal worden uitgevaardigd. Wat betreft de opheffing van de administratieve mogelijkheden in het mestdecreet stelde de gemachtigde ambtenaar in diens antwoord aan de Raad van State weer in het vooruitzicht dat het opheffen van het georganiseerd administratief beroep zal worden gemilderd met – of worden vervangen door – een hoorplicht en een administratieve bezwaarprocedure bij het afdelingshoofd van de Mestbank.

Blijkbaar weet de linkerhand van de opstellers niet wat de rechterhand doet, want in het uiteindelijke ontwerp dat nu in deze plenaire vergadering voorligt is van al deze beloften door de gemachtigde ambtenaar geen spoor te bekennen. De stellers zouden mogelijk kunnen schermen met het argument dat de hoorplicht zagezegd een algemeen beginsel van behoorlijk bestuur is, dat door de administratieve overheid te allen tijde dient nageleefd te worden. Als tegenargument moet hier echter tegen ingebracht worden dat de decretale verankering – zoals voorgesteld door de Raad van State – waarbij een degelijke procedure voor het horen van de betrokkene decretaal, of verder in detail via een uitvoeringsbesluit wordt vastgelegd alleen maar de rechtszekerheid van de betrokkene zal verhogen en veel minder aanleiding zal geven voor discussie tijdens een mogelijk jurisdictioneel beroep, wanneer de schending van de hoorplicht mogelijk als middel zal worden opgeworpen. Het argument dat bij het wegvallen van deze administratieve beroepen sowieso nog steeds een jurisdictioneel beroep overblijft, waardoor de rechten van de verdediging alsnog afdoende gevrijwaard blijven, kan onmogelijk worden bijgetreden. Vooreerst kennen dergelijke jurisdictionele beroepen zeer vaak niet alleen een zeer lang tijdverloop, maar zijn dergelijke beroepen voor veel mensen gewoonweg onbetaalbaar.

Bovendien zal ingevolge de devolutieve werking van het administratief hoger beroep, de administratieve overheid in tweede aanleg zowel een volledige feiten- als een wettigheidstoetsing doen. Bij een jurisdictioneel beroep zal er enkel nog een volledige wettigheidstoets plaatsvinden, wat slechts een marginale feiten- toetsing voorstelt. Nu dit ontwerp van decreet de rechten van onze Vlaamse bevolking en bedrijven dermate negatief dreigt aan te tasten, kunnen wij onmogelijk akkoord gaan met dit ontwerp. Daarom zullen we ons onthouden.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 755/3)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 33.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, voor we met de eigenlijke stemmingen beginnen, voeren we een teststemming uit.

– *De Vlaamse volksvertegenwoordigers voeren een teststemming uit.*

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz over het federale wetsontwerp betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische nood-situatie

– 843 (2020-2021) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Wilfried Vandaele bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz over het federale wetsontwerp betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie.

De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik wil de spoed beargumenteren met twee argumenten: ten eerste de motie van het Vlaams Belang die vandaag is geagendeerd op de plenaire vergadering; ten tweede is blijkbaar vandaag het nieuwe advies van de Raad van State op federaal niveau in de Kamer neergelegd, als ik goed geïnformeerd ben. Het zou dus kunnen dat de behandeling van het wetsvoorstel daar nu ook verdergaat. Daarom denken we dat we vandaag de spoedbehandeling kunnen vragen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Als het voorstel tot spoedbehandeling wordt aangenomen, stel ik voor dat we het voorstel van resolutie van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz over het federale wetsontwerp betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie samen bespreken met de motie betreffende een belangenconflict van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Immanuel De Reuse en Suzy Wouters over het ongrondwettelijk usurperen van Vlaamse bevoegdheden door het federale wetsontwerp betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie.

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van resolutie van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz over het federale wetsontwerp betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie onmiddellijk wordt behandeld samen met de motie betreffende een belangenconflict van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Immanuel De Reuse en Suzy Wouters over het ongrondwettelijk usurperen van Vlaamse bevoegdheden door het federale wetsontwerp betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz over het federale wetsontwerp betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische nood-situatie

– 843 (2020-2021) – Nr. 1

MOTIE betreffende een belangenconflict van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Immanuel De Reuse en Suzy Wouters over het ongrondwettelijk usurperen van Vlaamse bevoegdheden door het federale wetsontwerp betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie

– 821 (2020-2021) – Nr. 1

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn het voorstel van resolutie van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz over het federale wetsontwerp betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie en de motie betreffende een belangenconflict van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Immanuel De Reuse en Suzy Wouters over het ongrondwettelijk usurperen van Vlaamse bevoegdheden door het federale wetsontwerp betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie.

De bespreking is geopend.

De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): In de Kamer ligt momenteel een wetsontwerp ter bespreking betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie, intussen beter bekend als de pandemiewet. Ik heb inderdaad begrepen dat het advies van de Raad van State bij de diensten van de Kamer is binnengekomen. Gelet op de haast die men bij Vivaldi heeft om die wet door het federaal parlement te jagen, zou het me niet verbazen dat het morgen al plenair behandeld wordt.

Die pandemiewet moet een wettelijke basis geven aan de epidemische nood-situatie en aan verregaande vrijheidsbeperkende maatregelen die in dat verband genomen zouden kunnen worden. Al die maatregelen maken eigenlijk deel uit van een preventief gezondheidsbeleid, waarvoor de gemeenschappen grondwettelijk bevoegd zijn.

Het wetsontwerp heeft betrekking op twee belangrijke kwesties: de epidemische noodsituatie en de bijzondere bestuurlijke politie. Beide aspecten hebben echter in essentie als opzet het indijken en terugdringen van een epidemie, al dan niet via preventieve maatregelen. Gezondheidszorg is zoals geweten en zoals overduidelijk aangetoond tijdens de coronacrisis een versnipperde bevoegdheid tussen de gemeenschappen en de federale overheid. De federale overheid is nog deels bevoegd voor het curatieve beleid, de gemeenschappen voor het beleid inzake preventieve gezondheidszorg. Volgens de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 1980 is de preventieve gezondheidszorg een exclusieve bevoegdheid van de gemeenschappen. Op die exclusieve bevoegdheid zijn er weliswaar een tweetal uitzonderingen. Eén uitzondering wordt niet voorzien in de bijzondere wet zelf, maar wel in de voorbereidende werkzaamheden, waarin gesteld wordt dat inzake crisisbeleid betreffende een pandemie elke overheid

verantwoordelijk is voor de bestrijding van de volksgezondheids crisis binnen de grenzen van haar eigen materiële bevoegdheden. Crisisbeleid inzake pandemieën is dus geen exclusieve bevoegdheid; de gemeenschappen hebben ter zake dus wel degelijk ook bevoegdheden.

De Raad van State heeft in een recent advies, uitgebracht in verenigde kamers, overigens geoordeeld dat de federale overheid op grond van haar residuaire bevoegdheid ter zake niet exclusief bevoegd is. De Raad van State stelde daarover: "Het is niet omdat maatregelen betrekking hebben op de bestrijding van een volksgezondheids crisis dat de federale overheid bevoegd kan worden geacht. Integendeel, elke overheid is verantwoordelijk voor de bestrijding van een volksgezondheids crisis binnen de grenzen van haar eigen materiële bevoegdheden".

Daarnaast moet dan ook het aspect bestuurlijke politie in rekening worden gebracht. De algemene bestuurlijke politie is onmiskenbaar een federale bevoegdheid, maar daar moet wel een kanttekening bij worden gemaakt. Het wetsontwerp betreft in het bijzonder de sanitaire politie, niet de algemene bestuurlijke politie. Dat de bestuurlijke politie tot de federale bevoegdheden kan worden gerekend, belet niet dat de gemeenschappen en gewesten bevoegd zijn om politionele maatregelen te nemen met betrekking tot hun eigen bevoegdheden. Zij zijn voor hun eigen toegewezen bevoegdheden bevoegd om maatregelen van bijzondere administratieve politie te nemen.

Aangezien het federale wetsontwerp bestuurlijke politionele maatregelen voorziet in het kader van de preventieve gezondheidszorg en de deelstaten volgens de Raad van State ook in het kader van een pandemie bevoegd zijn voor het nemen van maatregelen binnen hun eigen materiële bevoegdheden, is het federale wetsontwerp ons inziens strijdig met de bijzondere wet tot hervorming der instellingen en met de Grondwet.

En heel wat artikelen uit het wetsontwerp zijn vanuit bevoegdheidsoogpunt problematisch. Ik geef maar een voorbeeld: artikel 5 somt de acht soorten maatregelen op die men wil kunnen opleggen in het geval van een pandemie: het beperken van de toegang tot het grondgebied en het verlaten ervan, de beperking van toegang of sluiting van inrichtingen en plaatsen, de beperking van of het verbod op verkoop, het verbod op of het beperken van samenscholingen, het verbod op of het beperken van verplaatsingen, het opleggen van voorwaarden inzake arbeidsorganisatie, het aanduiden van essentiële bedrijven en diensten en het opleggen van fysieke sanitaire maatregelen. Collega's, al die maatregelen hebben natuurlijk gemeen dat ze kaderen in een preventiebeleid om de verspreiding van een pandemie tegen te gaan, een bevoegdheid die dus bij de gemeenschappen ligt.

Uit dit alles, maar ook uit andere artikelen die ik nog niet eens heb opgesomd, blijkt dat de federale overheid niet exclusief bevoegd is inzake de afkondiging van een epidemiologische noodsituatie en ook niet inzake de bijzondere bestuurlijke politionele maatregelen die in dat kader genomen zouden kunnen worden. Nochtans werden de deelstaten en in de eerste plaats de gemeenschappen op nagenoeg geen enkele wijze betrokken bij wat er in het wetsontwerp nu wordt geregeld. Er is dus, in onze ogen, minstens gedeeltelijk sprake van het usurperen van gemeenschapsbevoegdheden door het federale niveau.

En inderdaad, om al die redenen vraagt de Vlaams Belangfractie de schorsing van de behandeling van het federale wetsontwerp, met het oog op overleg, want dat is wat een belangenconflict in essentie doet. Men schorst de behandeling in een bepaald parlement, waarvan men meent dat die bevoegdheden overneemt die tot de onze behoren en men gaat dan in overleg. Dat is ook voor ons de essentie, los van de inhoudelijke bemerkingen op de Pandemiewet die in de Kamer uitvoerig

aan bod zullen komen en kritisch zullen worden beoordeeld, ook door de Vlaams Belangfractie. Deze wet mag gewoon niet eenzijdig goedgekeurd worden in het federaal parlement, waarna dan het Vlaams Parlement er enkel nog akte van mag nemen zonder enig voorafgaand overleg. Indien deze Pandemiewet eenzijdig wordt goedgekeurd op het federale niveau, dan wordt de Grondwet tot een vodge papier herleid en het Vlaams Parlement straal genegeerd. Dat mogen we als parlement absoluut niet aanvaarden. Daarom leggen we hier graag vandaag dit belangenconflict ter stemming voor. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Natuurlijk hebben we goed geluisterd naar collega Janssens. Maar vanuit de meerderheid leggen we een eigen voorstel van resolutie neer. Kort: in een eerder advies en in vergelijkbare adviezen in het verleden staat de Raad van State inderdaad stil bij het respect voor de bevoegdheidsverdeling en bij het vereiste overleg tussen de federale overheid en de deelstaten. We stellen vast dat er verschillende visies bestaan over het wetsontwerp dat voorligt en dat er ook verschillende interpretaties zijn van het advies – intussen adviezen – van de Raad van State. Daarom vragen wij als meerderheidspartijen dat de Vlaamse Regering in overleg met de Federale Regering en de andere deelstaten een ader zou creëren waarbinnen de bevoegdheidsverdeling gerespecteerd blijft en het vereiste overleg tussen de verschillende entiteiten georganiseerd wordt. Voorzitter, dat is in een notendop de strekking van ons voorstel van resolutie vanuit de meerderheid.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Beste collega's, over het voorstel van resolutie dat voorligt, willen wij zeggen dat het voor zich spreekt dat de bevoegdheidsverdeling ook bij pandemieën gerespecteerd moet worden. Het wetsontwerp dat momenteel in de Kamer in behandeling is – dat trouwens voor alle duidelijkheid de volle steun geniet van onze fractie om in epidemische noodsituaties als overheid adequaat op te treden – respecteert volgens een advies van de Raad van State de bevoegdheidsverdeling. Zeer belangrijk daarbij is dat in dat advies ook nog eens het belang aan voorafgaand overleg met de deelstaten naar voren geschoven wordt. Het is met name een van de drie voorwaarden waaraan de federale overheid moet voldoen om haar bevoegdheid uit te oefenen zoals voorzien in het wetsontwerp.

In ons voorstel van resolutie vragen we nu dat de Vlaamse Regering met de Federale Regering en de andere deelstaten een kader creëert om dat overleg efficiënt en adequaat te organiseren.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Ik sluit me aan bij de twee vorige collega's. Het is evident dat mijn fractie voorstander is van de pandemiewet in het federale parlement. In het Vlaams Parlement hebben wij akte genomen van het advies van de Raad van State, waarin inderdaad geen bevoegdheidsoverschrijding wordt vastgesteld. Wij sluiten ons aan bij de vraag om in overleg te treden om op een degelijke manier het overleg tussen de beide bevoegdheidsniveaus te organiseren.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Collega's, ik geef kort vier punten om het standpunt van de PVDA toe te lichten. Ten eerste denk ik dat we het debat over de pandemiewet zelf niet hier moeten hebben. Het is duidelijk dat mijn partij daartegen gekant is, maar dat debat moeten we ergens anders voeren.

Ten tweede denk ik dat wat hier vandaag voorligt, nogmaals de totale versnippering van bevoegdheden in ons land aantoonst en de chaos die daarmee gecreëerd is. De meerderheid vraagt om een kader te creëren. Bij mijn weten heet dat kader de Grondwet. Ik weet niet wat jullie verder bedoelen met een kader. Een WhatsAppgroep? Een interfederale minister of zoiets? Dat is allemaal heel leuk, maar ik vind het een klein beetje licht wegen, collega's, dit als voorstel van resolutie om het Vlaams Belang een beetje achterna te lopen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Ten derde zal de PVDA geen communautaire spelletjes meespelen, niet met het Vlaams Belang en niet met deze meerderheid. *(Opmerkingen)*

En ten vierde: we gaan zeker geen communautaire spelletjes meespelen met een meerderheid die hier voorstellen van resolutie indient om te overleggen met een andere meerderheid waar twee van dezelfde partijen ook in zitten. Bel eens met elkaar, ga eens aan tafel zitten, in plaats van voorstellen van resolutie op elkaar af te vuren om achter het Vlaams Belang te kunnen lopen. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Ik had niet gedacht dat de toelichting bij dit fameuze voorstel van resolutie nog korter kon zijn dan het voorstel van resolutie zelf, maar ik heb collega Vandaele wat dat betreft duidelijk onderschat.

Inhoudelijk zegt u eigenlijk, mijnheer Vandaele, dat de Vlaams Belangfractie mogelijk wel gelijk geeft, dat er misschien wel een bevoegdheidsconflict en een belangenconflict is en dat u de motie eigenlijk wel zou willen steunen, maar dat u eigenlijk niet goed durft. Ik vind dat toch wel bijzonder pijnlijk. *(Opmerkingen van Wilfried Vandaele)*

Ik heb dat tussen de regels toch duidelijk gelezen bij u, mijnheer Vandaele, dat u dat wilde impliceren.

Ik vind dat bijzonder pijnlijk, want u moet hier in het Vlaams Parlement buigen voor de Vivaldi-partijen Open Vld en CD&V, waarmee u hier samen gezellig vrolijk in de Vlaamse Regering zit, terwijl u diezelfde partijen federaal gaat bestrijden, en ook specifiek gaat bestrijden inzake deze pandemiewet, waarvan ik toch begrepen heb dat uw fractieleider in het federale parlement er zwaar tegen ten strijde trekt. Maar als zoethoudertje, als 'lekstok' om een mokkend kindje stil te laten zitten en in de hoek te houden, krijgt u hier dan zo'n nietszeggend, flauw voorstel van resolutie, dat dan ook nog eens haastwerk te elfder ure is, absoluut prutswerk, om toch maar niet uw eigen overtuiging te moeten volgen.

Want dit voorstel van resolutie heeft nu eens werkelijk niets om het lijf. Het enige wat het eigenlijk doet, is erkennen dat het Vlaams Belang druk uitoefent, dat het Vlaams Belang inderdaad de forcing voert in de oppositie tegen deze pandemiewet en dat wij wat dat betreft ook alle democratische middelen moeten uitputten die ons daarvoor ter beschikking worden gesteld via het Reglement van het Vlaams Parlement.

Het was nochtans uw regeerakkoord, het regeerakkoord van de meerderheidspartijen, dat zei dat men in elk geval alle democratische middelen zou uitputten wanneer men vaststelde dat een ander niveau op de bevoegdheden van de Vlaamse kwam. Vandaag kon u de daad bij het woord voegen, maar ik stel vast dat u dat helaas niet doet. U hebt blijkbaar het Vlaams Belang nodig om te verhinderen dat de Federale Regering en het federale niveau gaan knabbelen aan Vlaamse bevoegdheden. Als u dan toch vreest dat dat federale niveau inderdaad wel eens aan onze Vlaamse bevoegdheden zou kunnen gaan knabbelen, waarom gebruikt u daar dan niet het geëigende instrument voor? Dat instrument wordt

nu eenmaal door het Reglement van het Vlaams Parlement aangereikt, namelijk de motie betreffende een belangenconflict.

Neen, liever gaat u met een nietszeggend voorstel van resolutie bedelen bij Vivaldi om toch maar alstublieft een beetje inspraak te krijgen dan dat u die inspraak daadwerkelijk afdwingt door hier vandaag een belangenconflict goed te keuren. Dit is een belangenconflict dat, zoals daarstraks gezegd, alleen maar tot strekking heeft om in overleg te treden, om te bekijken waar de eventuele bevoegdheidsoverschrijdingen zitten, waar de usurpaties door de federale overheid van Vlaamse bevoegdheden zitten die we als Vlaams Parlement toch echt niet kunnen dulden. Het voorstel van resolutie dat u nu voorlegt, zal absoluut niet verhinderen dat die wet federaal gewoon zal worden goedgekeurd en dat er inderdaad wel eens bevoegdheden van de Vlaamse overheid zouden kunnen worden geïsurpeerd. De volgende keer dat collega Parys nog eens het woord neemt om te klagen over de federale overheid die dwarsligt inzake Vlaamse bevoegdheden, dan kunnen we, denk ik, eens verwijzen naar dit belangenconflict, want men heeft blijkbaar niet de moed om de eigen overtuiging te volgen en hier gewoon een belangenconflict goed te keuren, terwijl we het er allemaal over eens moeten zijn dat we het als Vlaams Parlement niet tolereren dat de federale overheid zich komt inmengen in onze bevoegdheden. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Een leuke tirade van de collega, die zijn pijlen natuurlijk op de N-VA richt. We hadden ook niks anders verwacht. Collega, u moet een beetje ernstig blijven. U zegt dat we het met dit voorstel van resolutie allemaal niet zullen tegenhouden. U met uw motie betreffende een belangenconflict ook niet, vermoed ik, tenzij u hier drie vierde van de stemmen hebt. Dan wens ik u geluk, maar ik denk niet dat dat u lukt. Wat dat betreft, bent u dus net even ver als wij.

Voorzitter, misschien toch nog een klein beetje uitleg bij dat Vlaamse niveau en dat federale niveau. We hebben hier een Vlaamse Regering. Wij maken daar als N-VA deel van uit, samen met Open Vld en CD&V. Collega Janssens, u weet dat. We hebben een regeerakkoord. Zo'n regeerakkoord, dat is een compromis. Elke partij vindt daar een aantal elementen in terug uit haar programma, en een aantal ook niet. We hebben hier nog eens herhaald, naar aanleiding van de vorming van de Federale Regering, dat dat Vlaamse regeerakkoord voor de drie partijen eigenlijk wel de bijbel blijft. Dat hebben we met zijn allen hier bevestigd. Wat staat er in dat Vlaams regeerakkoord? Collega Janssens, u hebt het immers een beetje krom geciteerd, en dat valt me tegen van u. Dat Vlaamse regeerakkoord zegt dat de Vlaamse Regering erop zal "toezien dat de bestaande bevoegdheden maximaal ingevuld worden en dat, wanneer overleg niet zou lukken, alle wettelijke instrumenten ingezet worden (...)". U hebt daarnet iets geciteerd, maar ik denk niet dat u "wanneer overleg niet zou lukken" hebt geciteerd. Wat wij vandaag doen, is dus de perfecte uitvoering van dit Vlaamse regeerakkoord. Dat is inderdaad het overleg vragen rond die materie. Dit voorstel van resolutie is een weerspiegeling van het regeerakkoord.

Wat onze collega's federaal doen, dat is natuurlijk een ander verhaal. Die zijn niet gebonden door een regeerakkoord. Die zitten niet in de Federale Regering, dus die zijn enkel gebonden door hun eigen inzichten, enkel gebonden door het partijprogramma van de N-VA, maar dat is een heel andere context. Ik denk dat dit een perfect begrijpelijk en voor iedereen aanvaardbaar verhaal is. Voorzitter, ik zeg altijd: wie vrijgezel is, die kan onbevangen aan het uitgaansleven deelnemen, maar in een vaste relatie moet je toch een beetje rekening houden met je partner.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Collega Vandaele, u doet een beetje meewarig over die drievierdemeerderheid. Hebt u het rekensommetje van een drievierdemeerderheid al eens gemaakt? Als de Vlaamse meerderheidspartijen vandaag immers consequent zouden zijn met hun eigen regeerakkoord en niet zozeer via een voorstel van resolutie zouden bedelen om alstublieft een beetje overleg te kunnen hebben met de Vivaldi-partijtjes, maar dat daadwerkelijk zouden afdwingen met een motie betreffende een belangenconflict, een democratisch middel dat hier in het Vlaams Parlement perfect legitiem kan worden gebruikt, als die Vlaamse meerderheidspartijen samen met het Vlaams Belang voor die motie zouden stemmen, dan zou u eens moeten zien hoe dicht u wel niet bij die drievierdemeerderheid komt. Dan zou het straks bij de stemming wel eens heel spannend kunnen worden. Ik laat het rekensommetje aan u, maar ik geloof er in elk geval in dat, als u uw overtuiging volgt, we die drievierdemeerderheid wel eens zouden kunnen halen.

Want mijnheer Vandaele, u moet zich misschien aan het eind van uw carrière, ergens in De Haan, met uitzicht op de zee, toch eens gaan afvragen, als u terugdenkt aan deze dag, deze woelige tijden, aan deze fameuze Vlaamse Regering, met twee Vivaldi-partijen, met drie partijen die de verkiezingen verloren hebben, als u terugdenkt aan die motie betreffende een belangenconflict, of u trots bent geweest, of u uw Vlaams-nationale overtuiging wel echt hebt gevolgd, of u die dag wel echt uw hart of verstand hebt laten spreken dan wel of u hier alleen maar de taal van de compromissen en de onderdanigheid ter attentie van het Vivaldi-niveau hebt laten spreken. Laten we wel wezen: het Vlaams Belang aanvaardt absoluut niet dat die Federale Regering misbruik maakt van de coronacrisis om ruime bevoegdheden inzake het afkondigen van de noodsituatie en de verregaande maatregelen die in dat kader zouden kunnen worden genomen, naar zich toe te trekken, en daarmee het Vlaams Parlement als een ondergeschikt niveau te beschouwen. Ik had gehoopt, mijnheer Vandaele, dat u het ten minste wat dat betreft met mij eens zou zijn. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over het voorstel van resolutie en de motie houden.

**VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over de inkomensvoorwaarde voor het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood
– 826 (2020-2021) – Nr. 1**

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding over het verzoekschrift over de inkomensvoorwaarde voor het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood.

Mevrouw De Rudder, verslaggever, heeft het woord.

Maaïke De Rudder (CD&V): Op 20 oktober 2020 werd een verzoekschrift ingediend over de inkomensvoorwaarde voor het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood. Het verzoekschrift werd ontvankelijk verklaard op 28 oktober 2020 en voor verdere behandeling verwezen naar de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding. De commissie besprak het verzoekschrift

een eerste maal op 9 maart 2021 en besliste toen ook om Wouter Beke, Vlaams Minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding om uitleg te vragen over dit verzoekschrift. Op 21 mei werd het verzoekschrift dan ook opnieuw toegevoegd aan de agenda van de commissie Welzijn en die commissie had toen inmiddels een antwoord ontvangen van minister Beke op het verzoekschrift.

Het verzoekschrift gaat over het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood, dat afhangt van zowel de zorgzwaarte als het inkomen. Het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden en voor mensen met een handicap hangt niet af van het inkomen. Daarom vraagt de verzoeker dan ook om de inkomensvoorwaarde voor het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood af te schaffen of om toch minstens rekening te houden met de gevolgen van de zogenaamde prijs van de liefde, zoals dat op federaal niveau ook het geval is voor de integratietegemoetkoming. Het lijkt volgens de verzoeker dan ook logisch dat enkel het inkomen en ook het vermogen van de oudere met zorgnood in aanmerking genomen wordt, want het zorgbudget wordt enkel aan die persoon uitbetaald.

Collega Schryvers zegt dat de Vlaamse Regering in haar antwoord verwijst naar de integratie van de verschillende zorgbudgetten en de eerste stap die daartoe wordt gezet met de invoering van het inschalingsinstrument. Ze stelt ook voor om dit antwoord te bezorgen aan de verzoeker.

Collega De Martelaer stelt dat het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood overeenkomt met de vroegere federale tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden. Personen met een handicap konden deze tegemoetkoming vanaf de leeftijd van 65 jaar combineren met hun pensioen. Wie een te laag inkomen had, kon zijn pensioen dan combineren met een inkomensvervangende tegemoetkoming. Sinds dit een Vlaamse bevoegdheid is geworden, kunnen personen met een beperking vanaf de leeftijd van 65 jaar een zorgbudget voor ouderen met een zorgnood aanvragen. Wie een leven lang een inkomensvervangende tegemoetkoming heeft ontvangen, ontvangt dan ook het minimumpensioen. In Vlaanderen is het echter niet meer mogelijk om de federale tegemoetkoming aan te vragen. Ze stelt voor om een onderzoek te voeren naar de inkomenssituatie van bejaarden met een handicap die zich in deze situatie bevinden. Het is dan ook zo dat het Rekenhof het derde kwartaal van 2021 een rapport aankondigt over de inzet van het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood. Ze stelt dan ook voor dit verzoekschrift samen met het rapport verder te bespreken.

Collega Schryvers zegt ook dat de Vlaamse Regering in haar antwoord ook verwijst naar de op til zijnde nieuwe regelgeving en aangezien de verzoeker al enige tijd op een antwoord wacht, stelt zij voor dit antwoord al te bezorgen. Wanneer tijdens de bespreking van het rapport van het Rekenhof nog nieuwe regelgeving en nieuwe elementen opduiken, dan kan de verzoeker daarvan nog op de hoogte worden gebracht.

Collega De Martelaer antwoordt dat wie het verzoekschrift indient, zich daar grondig over geïnformeerd heeft. Vaak leunt dat dus ook aan bij de levenssituatie van de indiener.

Collega Sintobin, de commissievoorzitter, volgt collega Schryvers. Naast het antwoord van de Vlaamse Regering ontvangt de verzoeker immers ook het verslag van deze bespreking.

Conclusie, de aanwezige leden stemmen in met het voorstel van de commissievoorzitter om het antwoord van de Vlaamse Regering aan de indiener van het verzoekschrift te bezorgen.

De voorzitter: Wij stemmen nu bij zitten en opstaan over de conclusies van de commissie.

De volksvertegenwoordigers die de conclusies wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die de conclusies niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het Vlaams Parlement neemt de conclusies van de commissie aan. Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Hannes Anaf, Freya Van den Bossche en Conner Rousseau over de urgente nood aan nieuwe zorgbudgetten voor personen met een niet-aangeboren hersenletsel
– 841 (2020-2021) – Nr. 1**

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Hannes Anaf bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Hannes Anaf, Freya Van den Bossche en Conner Rousseau over de urgente nood aan nieuwe zorgbudgetten voor personen met een niet-aangeboren hersenletsel.

De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Ik denk dat dit een zeer urgent probleem is. Het UZ Gent en andere ziekenhuizen en revalidatieziekenhuizen hebben deze week aan de alarmbel getrokken omdat momenteel alle bedden die beschikbaar zijn voor mensen met een niet-aangeboren hersenletsel vol liggen omdat mensen niet meer kunnen doorstromen naar de reguliere zorg. Dat is een acuut probleem dat heel dringend moet worden opgelost volgens die verschillende ziekenhuizen en mensen uit de sector. Om die reden willen we dit voorstel van resolutie vandaag behandelen om heel urgent een oplossing te zoeken voor dit probleem.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): We hebben de brief ook gelezen, hij is ook aan de minister zelf gestuurd. Ik denk dat het aangewezen is om het antwoord van de minister op die brief te kunnen krijgen. Collega Anaf, wij stellen voor dat dit voorstel van resolutie wordt behandeld in de commissie Welzijn zoals dat ook met andere voorstellen van resolutie gebeurt. We kunnen dat daar zeker op korte termijn agenderen.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Ik blijf bij mijn vraag om dit toch met spoed te behandelen, gelet op de heel urgente situatie. Als de spoed dadelijk wordt weggestemd, dan hoop ik dat dit effectief zo snel mogelijk in de commissie aan bod zal komen. Maar ik ga ervan uit dat dit zo urgent is dat wij daarvoor de spoed willen blijven vragen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is niet aangenomen. Derhalve blijft het voorstel van resolutie van Hannes Anaf, Freya Van den Bossche en Conner Rousseau over de urgente nood aan nieuwe zorgbudgetten voor personen met een niet-aangeboren hersenletsel naar de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding verwezen.

Het incident is gesloten.

Voorstel tot het verlenen van voorrang in commissie

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Voorzitter, dat is jammer. We hadden bijna de spoedbehandeling gehaald.

Dit is echt een urgent probleem, het is geen politiek spelletje. Als het voorstel tot spoedbehandeling niet wordt aangenomen, en het voorstel van resolutie wordt doorverwezen naar de commissie, kan men volgens het reglement een spoed-agendering in de commissie vragen, en dan komt het daar als eerste punt op de agenda. Ik wil deze vraag hier in de plenaire stellen.

De voorzitter: Het klopt wat u zegt, maar ik kijk nu even naar de voorzitter van de commissie.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, ik denk dat we dat het best in de regeling van de werkzaamheden van de commissie bespreken.

De voorzitter: De heer Anaf kan bij motie van orde in deze plenaire vergadering voorrang vragen voor de behandeling van het voorstel van resolutie in de commissie. Dat moet niet per se tijdens de regeling van de werkzaamheden in de commissie gebeuren, want dan zijn we weer een commissievergadering verder.

Hannes Anaf (Vooruit): Dat is precies mijn vraag, voorzitter. Volgens het reglement kan bij motie ...

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Over die motie moet dan toch ook gestemd worden?

Hannes Anaf (Vooruit): Ja, dat klopt.

De voorzitter: Ja.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik heb daar een persoonlijk idee over, maar ik beslis dat natuurlijk niet zelfstandig. Ik wil dat gerust volgende week agenderen, maar dan moeten de andere collega's het daarmee eens zijn. Zoveel debat zal dat wel niet vergen.

De voorzitter: Ik stel voor dat we direct stemmen over het voorstel van de heer Anaf om het voorstel van resolutie voorrang te geven in de commissie, zodat die onmiddellijk op de agenda wordt geplaatst. Daarover kunnen we zo dadelijk stemmen. Is dat goed voor iedereen? (*Instemming*)

De stemming staat klaar. Het gaat dus gewoon over de vraag om het voorstel van resolutie van de Vooruitfractie met voorrang te behandelen in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding.

Begin van de stemming.

De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, ik wil graag laten noteren dat mijn fractie uiteraard het belang van het voorstel van resolutie van de oppositie erkent, maar in de commissie Volksgezondheid en Welzijn liggen tal van zeer belangrijke voorstellen voor. Ik denk dus dat het verstandig zou zijn om dit op te nemen in de klassieke regeling der werkzaamheden van de commissie om het daar zijn gepaste prioriteit te geven.

De voorzitter: Einde van de stemverrichtingen.

Het voorstel tot het verlenen van voorrang in commissie is niet aangenomen.

MOTIE van Mieke Schauvliege, Freya Van den Bossche, Björn Rzoska, Bruno Tobback, Imade Annouri en Hannes Anaf tot uitoefening van het recht van onderzoek naar de aanpak van de met PFOS vervuilde gronden op de Oosterweelwerf en de gevolgen voor de volksgezondheid – 844 (2020-2021) – Nr. 1

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Björn Rzoska bij motie van orde een voorstel gedaan tot aanvulling van de agenda met de motie van Mieke Schauvliege, Freya Van den Bossche, Björn Rzoska, Bruno Tobback, Imade Annouri en Hannes Anaf tot uitoefening van het recht van onderzoek naar de aanpak van de met PFOS vervuilde gronden op de Oosterweelwerf en de gevolgen voor de volksgezondheid.

Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega's, sinds 20 april stellen wij hier vragen over. Sindsdien kwamen we in een rollercoaster terecht. Elke dag komt er een nieuw feit over de PFOS-vervuiling aan het licht. De ministers geven verklaringen, spreken elkaar tegen en sturen ons van het kastje naar de muur.

Het gaat hier over heel gevaarlijke stoffen die een impact hebben op de gezondheid van de buurtbewoners. Ze zijn bijzonder ongerust en krijgen elke dag nieuwe feiten te verwerken. Landbouwers produceren voedsel in mogelijk zeer vervuilde grond.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege, u moet nu gewoon zeggen waarom u dit vandaag op de agenda wilt zetten.

Mieke Schauvliege (Groen): Dat moet vanwege de impact op de volksgezondheid. Er is al zoveel tijd verloren. We mogen niet nog eens tijd verliezen. Daarom vragen we om dat vandaag te behandelen zodat we onmiddellijk de onderzoekscommissie kunnen instellen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): We zijn het erover eens dat dit een uitermate belangrijk dossier is voor de volksgezondheid. Alleen al daarom verdient het onze volle aandacht. We hoorden daarnet ook minister Demir die dat ook vindt. Ze zet haar tanden in het dossier en ze moedigt het parlement zelfs aan, collega's, om een onderzoekscommissie in te stellen. Ook de N-VA wil absolute transparantie en ik denk dat de meerderheid dat ook wil: de onderste steen mag worden bovengespit. Maar we hebben in dit parlement niet de gewoonte om bij hoogdringendheid een onderzoekscommissie in te stellen. Daarom stellen we vanuit de meerderheid voor om te starten met grondige hoorzittingen zonder taboes.

We hebben dat in het verleden nog gedaan over andere thema's. Mocht blijken dat bepaalde getuigen onvoldoende open zijn of mochten er uit de hoorzittingen elementen naar voren komen die verdere stappen vereisen, dan kan er alsnog een onderzoekscommissie komen. Dat is de werkwijze die we in het verleden al hebben gevolgd en we stellen voor om dat nu ook te doen.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Ik ben een beetje geprovoceerd door collega Vandaele. Er zijn de voorbije weken meer dan genoeg tegenspraak, onduidelikheden en vooral ook openbaringen over de ernst van de problematiek geweest om dit serieus te nemen. Als zelfs een minister in functie in een regering in dit parlement vaststelt dat op basis van al de verklaringen, van de standpunten, van de informatie die naar boven is gekomen en van de mensen die we gehoord en gelezen hebben, het misschien nuttig zou zijn om een onderzoekscommissie in te stellen, dan vraag ik me af wat u nog bijkomend denkt te leren uit hoorzittingen. Waarom denkt u dat het niet veel eenvoudiger, veel eerlijker en veel grondiger zal zijn om die hoorzittingen te houden in een onderzoekscommissie? Die laatste kan veel verder gaan dan alleen maar hoorzittingen en kan de problematiek grondig aanpakken.

Collega Vandaele, u stelt hoorzittingen voor. Ik begrijp de moeilijke positie waarin u zit omdat de collega's in de meerderheid blijkbaar niet zo happig zijn op het bovenspitten van de waarheid waar de mensen recht op hebben. U probeert dat nu op die manier op te lossen, maar dat is gewoon een manier om de bal nog een beetje vooruit te trappen. Niemand van de omwonenden en van de potentieel getroffen en heeft daar op die manier een boodschap aan.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Ik ben een beetje verbaasd omdat zelfs de minister voorstelt dat we dit instrument zouden bovenhalen. Ze heeft meer gegevens dan wij. Ze weet waarom ze dat voorstelt. Voorzitter, sinds wanneer is een parlement banger van een parlementair onderzoek dan een minister? Ik vind dat ongelooflijk. We moeten de regering controleren. De regering vraagt ons om onze taak op te nemen en dan zegt het parlement dat het dat niet zal doen. Dat is de wereld op zijn kop. Minister Demir had hier moeten zitten en de parlementsleden die de onderzoekscommissie tegenhouden, zouden dan misschien op haar plaats moeten zitten. Dan had ik het begrepen.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Collega's, ik geef ter aanvulling en ook als antwoord op de opmerkingen van collega Vandaele mee: als de spoedbehandeling wordt aanvaard, dan wordt het voorstel vandaag in behandeling genomen. U weet evengoed als ik dat er niet onmiddellijk een stemming volgt. Daar moet minstens 48 uur tussen zitten.

Er moet me iets van het hart. Ik zit al enige tijd in dit parlement en ik moet eerlijk zeggen dat toen ik vanmorgen de krant opensloeg en las dat er een dading was gesloten in 2017 tussen Lantis en 3M, ik me als parlements lid behoorlijk geschokt voelde. Ik volg het Oosterweeldossier al een heel lange tijd. Voor mij deden dat ook andere collega's. Dit parlement is nooit, maar dan ook nooit, op de een of andere manier op de hoogte gebracht van het feit dat Lantis in het kader van de Oosterweelwerken een dading over de vervuiling heeft gesloten, namelijk tussen de Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel (BAM), honderd procent Vlaamse overheid, volledig onder de bevoegdheid van de Vlaamse Regering, en een privébedrijf.

Als dát element al niet meer voldoende is ... Daarbovenop heb je een minister die deze namiddag, als door een wesp gestoken omdat een andere minister zegt dat hij nog maar sinds vorige week op de hoogte was, zegt: 'Mocht ik u zijn, dan zou ik een onderzoekscommissie starten.' Dan vind ik dat je toch van heel ver moet komen om te zeggen dat we dit als parlement niet zullen doen. Als er nu één dossier is dat de laatste weken speelt en waarin er voortdurend nieuwe elementen naar boven komen, waarin men zich afvraagt wat er de afgelopen tien, vijftien jaar is gebeurd met informatie die ter beschikking was en hoe het komt dat er niet geageerd is ... Ja, dan devalueert u dit parlement eigenlijk, wanneer u niet zegt dat we het naar ons zullen toetrekken in een onderzoekscommissie.

En u spreekt over hoorzittingen. U weet evengoed als ik dat die hoorzittingen allang zijn afgesproken in de commissie. Een onderzoekscommissie kan een pak verder gaan. En in dit geval, met zoveel impact op de volksgezondheid, met zoveel impact op mensen die daar rondom wonen, zou elk zichzelf respecterend parlement en parlamentslid moeten zeggen: 'Hier komt de onderste steen naar boven.' (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Ook het Vlaams Belang heeft hierover eerder al in de commissie inhoudelijke vragen gesteld. Er zijn inderdaad voldoende redenen om die onderzoekscommissie van start te laten gaan.

Maar wat de spoed betreft, voorzitter, is er eigenlijk een heel eenvoudige reden. De minister die hiervoor bevoegd is, heeft vandaag aan het parlement geadviseerd om een parlementaire onderzoekscommissie op te starten. Een lid van de regering dat dat advies geeft aan het parlement, ik denk dat dat een unicum is. We zullen dit jaar nog een viering hebben van 50 jaar Vlaams Parlement. U moet het misschien eens nakijken bij de diensten. Maar ik denk dat het een unicum is dat een minister, een lid van de regering, aan het Vlaams Parlement vraagt om een onderzoekscommissie op te richten.

Collega Vandaele, ik weet niet tot welke meervoudige persoonlijkheid ik mij nu moet richten. Maar ik spreek u nogmaals aan. Als u straks tegen de motie tot uitoefening van het recht van onderzoek stemt, dan stemt u eigenlijk voor een motie van wantrouwen tegen minister Demir. Want minister Demir heeft vandaag expliciet, tijdens de plenaire vergadering, opgeroepen om in het Vlaams Parlement met een dergelijke onderzoekscommissie te starten. Dus moet u zich nu toch eens afvragen wat u zult kiezen: voor een onderzoekscommissie of voor een motie van wantrouwen tegen uw eigen minister? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, uiteraard staat ook mijn fractie ervoor open om alle maatregelen te nemen die nodig zijn om dit dossier goed in kaart te brengen. We hebben in de commissie al vragen gesteld. Ik denk niet dat de spoed veel zou veranderen. De hoorzittingen staan binnen twee weken al gepland in de commissie. De sprekers zijn vastgelegd. We hebben op zeer korte termijn de kans om een aantal partijen grondig op de rooster te leggen.

Bovendien hebben we vandaag ook gehoord dat de regering een opdrachthouder heeft aangesteld om de hele problematiek in kaart te brengen, om aan de regering voorstellen te doen over hoe de problematiek moet worden behandeld. Ik denk dat we heel rustig en grondig te werk moeten gaan en de opdrachtgever misschien toch eerst de tijd moeten geven om ons bijkomende informatie te verschaffen. Het zou voor de man misschien niet evident zijn om te moeten werken terwijl er een onderzoekscommissie in zijn nek hijgt.

Wat de dading betreft, kan het bijvoorbeeld ook een oplossing zijn om die alvast bij u, voorzitter, op te vragen ter inzage, zodat de vertrouwelijkheid niet hoeft te worden geschonden. Op die manier kan het parlementaire debat zich verder ontrollen. Op basis van wat ik dan zelf zal kunnen vaststellen in die dading, wil mijn fractie tegen dan opnieuw bekijken of een onderzoekscommissie op haar plaats is. Voorlopig denk ik dat het nog niet aan de orde is.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, beste collega's, dit is toch wel ongelooflijk. Ongelooflijk! Dit gaat niet alleen over die dading. Dit gaat over een dossier dat blijkbaar twintig jaar in een schuif is blijven liggen, waarvan de ene wel en de andere niet op de hoogte was. Vandaag zien we dat ministers naar elkaar wijzen. De minister van Volksgezondheid is sinds vorige week op de hoogte van dit grote probleem van volksgezondheid. Je zou je afvragen waarom wij eigenlijk nog een minister van Volksgezondheid hebben, als die daar blijkbaar niet van op de hoogte moet zijn of van op de hoogte moet worden gebracht.

We hebben de dading. We hebben het feit dat er miljoenen relancemiddelen worden uitgegeven voor de sanering van water. Iedereen komt hier zeggen dat de vervuiler moet betalen. Maar we gebruiken daar Europese relancemiddelen voor. Dat is de wereld op zijn kop.

Dan hebben we hier een minister die zegt dat het parlement best een onderzoek zou doen. En dan is het niet gewoon de meerderheid, maar dezelfde partij van die minister, de N-VA, die ons komt zeggen: 'Nee, dat is niet nodig. Nee, nee, we kunnen dat ook met hoorzittingen doen hé, mannekes. Ge moet dat allemaal zo rap niet doen.'

Maar wat was dat daarjuist dan? Wat zat die minister daarjuist daar te doen? Politiek scoren of zo? Proberen op de nieuwswebsites terecht te komen? Twitter, Facebook, wat weet ik nog allemaal? Wat komt die minister daar doen als zij hier een onderzoekscommissie komt vragen en een paar uur later komt dezelfde fractie ons hier zeggen dat dat allemaal niet nodig is? Wat voor een manier van aan politiek doen is dat hier? (*Opmerkingen. Rumor*)

Ik heb inderdaad de indruk dat jullie schrik hebben – en dat is niet de eerste keer – dat er potjes worden opengedaan waarvan jullie liever hebben dat ze gesloten blijven. Dat jullie dat op die manier doen, dat jullie eigen minister heeft gevraagd om een onderzoekscommissie: dat vind ik een onwaarschijnlijke manier van werken.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega's, we zijn hier al weken mee bezig. Weken! En nu kan het plots niet. Deze voormiddag hebben we afgesproken dat er een hoorzitting komt. Het moest beperkt blijven. Het aantal sprekers moest beperkt blijven. We hebben alles moeten doen om het zo kort mogelijk te houden.

Dit kan gewoon niet. Wij willen een onderzoekscommissie. Er zijn voldoende feiten die duidelijk maken dat dit echt nodig is. Ik begrijp het totaal niet. Wat denken jullie te vinden dat het daglicht niet mag zien? Dat is de grote vraag. Dat willen we naar boven spitten.

U zegt dat er een opdrachthouder is aangesteld. Die opdrachthouder noemt zijn opdracht zelf een bemiddeling. Dit doet al mijn haren reukomen! Een bemiddeling? Waarover moet er bemiddeld worden? Die opdrachthouder zou de taak moeten hebben om te zorgen dat het vooruitgaat, dat de dingen die aan het licht

moeten komen aan het licht komen, dat er acties gepland worden en dat de mensen weten waar ze aan toe zijn. Dat de volksgezondheid gegarandeerd blijft. Dat zou moeten gebeuren. Bemiddelen, dat lijkt al iets zeer eigenaardigs. Ik vraag me zelfs af of die opdrachthouder weet wat hij moet doen.

Ik denk met andere woorden dat er argumenten genoeg zijn om hier onmiddellijk een onderzoekscommissie op te richten. Want die toestand moet stoppen. Vandaar nogmaals de vraag om het voorstel van uw eigen minister te steunen en een onderzoekscommissie op te richten. Als blijkt dat het allemaal goed was, dan zal dat uit dat debat komen. Als dat niet het geval is, kunnen we ten minste handelen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Collega's, ik wil toch even reageren op een sfeerschepping die, denk ik, in dezen echt niet oké en niet correct is. We volgen het hele debat en ik stel vast dat er vanuit de meerderheid heel duidelijk het signaal komt dat hier een aantal bezorgdheden leven en dat daar inderdaad antwoorden op moeten komen. Ik wil heel duidelijk vanuit mijn fractie aangeven dat het absoluut onze vraag is dat wij te allen tijde de volksgezondheid vooropstellen en dat er accuraat moet worden gehandeld op het terrein. Als er vragen zijn over het verleden of over de normen, dan hebben wij altijd de vraag ondersteund om te zien op welke manier we daar een volledig zicht op kunnen krijgen. Wij hebben deze voormiddag gesproken over de samenstelling van de hoorzitting. Wij zijn de eersten die mee hebben bepleit om zo snel mogelijk een hoorzitting in te plannen zodat we ten gronde het debat met alle gegevens kunnen voeren. Dat is het uitgangspunt van de commissie geweest.

Als er effectief nog vragen zijn om bijkomende hoorzittingen te organiseren of bijkomende instellingen te bevragen om een beter zicht te krijgen op de situatie, dan denk ik dat u daarvoor in de commissie onze volledige steun krijgt. Ik vind het dus op zich niet zo raar om te stellen dat de hoorzitting er komt. Ze is gepland binnen veertien dagen. Als dat volgende week kan, dan moet u de sprekers natuurlijk de kans geven om aanwezig te zijn. Dan zullen we dat met heel veel plezier ondersteunen en organiseren. Ik denk dat u daar alle ondersteuning van eenieder in de commissie voor heeft, om volledige klaarheid te krijgen in die zaak. In die zin begrijp ik wel de houding om te stellen dat we de hoorzitting zo snel en zo volledig mogelijk organiseren. Sneller dan we een onderzoekscommissie kunnen installeren.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, hoe dit toch alle kanten uitgaat. Laat me eens herhalen wat ik daarnet gezegd heb, en waar ik mee begonnen ben.

Ook wij willen – de minister wil dat, de N-VA wil dat – absolute helderheid over dit dossier. Wij willen – ik heb voor het eerst die woorden gebruikt en iedereen heeft ze herhaald – dat de onderste steen boven komt. Geen taboes. Wij willen dat dit allemaal boven water komt. Wij kijken naar de afspraken die er nu zijn. Er zijn hoorzittingen gepland. Als blijkt dat er nog andere mensen extra gevraagd moeten worden, zoals collega Rombouts zegt, dan kan dat ook. Dat is de gewoonte dat we dat doen, dat we na een aantal hoorzittingen zeggen dat er nog enkele andere personen moeten gehoord worden.

En dan kunnen we, als we het gevoel hebben dat sommige mensen misschien niet het achterste van hun tong laten zien, als blijkt dat er dingen boven komen die bezwarend zijn, een volgende stap zetten naar een onderzoekscommissie. Het gaat hier niet over wat we willen. We willen allemaal helderheid. We willen allemaal absolute duidelijkheid over dit dossier. Het gaat over het instrument.

Maar omdat we nu zeggen met betrekking tot het vandaag, holderdebolder, via hoogdringendheid ... Want daarover gaat het: u vraagt de hoogdringendheid om dit dossier ... *(Opmerkingen)*

De minister heeft geen hoogdringendheid gevraagd. *(Opmerkingen. Rumoer)*

De minister heeft het niet over hoogdringendheid gehad! Op die manier kun je alles kaderen. *(Opmerkingen)*

Wat ons betreft moet er absolute helderheid zijn, moeten we alles uitzoeken. De eerste stap zijn de geplande hoorzittingen, eventueel aan te vullen. Maar bij hoogdringendheid een onderzoekscommissie vragen, dat is een beetje show voor de galerij, collega's. *(Rumoer)*

Dit is geen nieuw dossier! Dit is al bezig in de commissie. Er zijn al dingen gepland, en nu ineens de vlucht vooruit? Dit is een discussie over het instrument dat we willen inzetten, dit is geen discussie over waar we willen geraken. Waar we willen geraken, is: duidelijkheid. Kijken hoe het dossier in elkaar zit. Wij willen starten met hoorzittingen, jullie willen de vlucht vooruit. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Collega Vandaele, voor de duidelijkheid: we nemen hier geen vlucht vooruit. We luisteren en, het is eigenlijk al te veel gevraagd van de oppositie, maar we zijn toch bereid om de minister te volgen in deze, en in deze geen tijd te verliezen. Zij is duidelijk ongeduldig. Ze heeft gelijk, ze is niet de enige die ongeduldig is, ik denk dat de betrokken burgers ongeduldig zijn, en wij ook in ieder geval. Dus we nemen hier geen vlucht vooruit, we volgen de regering. Die is overigens in het algemeen niet zo gehaast in dit soort dingen, dus het is de moeite waard om het nu eens te proberen. Het is toch wel een heel rare situatie die u hier nu creëert. Dit dossier is, zoals u terecht opgemerkt hebt, al een tijdje aan het rollen. Bij iedere draaiing van de steen, die blijft rollen, stellen we nieuwe problemen vast die hoe langer hoe acuter, hoe langer hoe frustrerender en hoe langer hoe verontrustender worden, tot en met in de ogen van de bevoegde minister.

Dit is dus inderdaad dringend. Wanneer je zo'n wanhoopskreet vanuit de eigen regering hoort, dan is het toch moeilijk om te bedenken waarom het niet zo hoogdringend zou zijn om te reageren. Als zelfs de regering begint te schreeuwen om onderzoekscommissies, waarom gaan we dan als parlement op de rem staan? Gaan we dan zeggen, ho maar, wacht even, we ploegen rustig even voort? Ik stel toch voor dat we mekaar hier in alle eerlijkheid in de ogen kijken, en vaststellen dat er een ernstig probleem is, dat het dringend is, en dat het echt niet zo moet zijn dat we nu een aantal maneuvres gaan doen om het over de vakantie te tillen. Want dat is wat dan uiteraard zal gebeuren. Er zijn ook maar zoveel commissievergaderingen meer in de normale agenda. Sommigen rekenen daar blijkbaar op, maar ik denk dat het zonde zou zijn, en zéér te kort zou doen aan de alsmat groeiende bezorgdheid bij een aantal rechtstreeks betrokken en potentieel getroffen mensen. Die lezen dit ook, die hebben dit ook gezien, en zullen tegen morgen wel weten wat hier vandaag is gebeurd en wat de minister heeft gevraagd. Hoe het parlement zich kan inbeelden van daar níét op te reageren, en daar niet voluit op in te gaan, dat begrijp ik echt niet.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Collega Tobback, die onderzoekscommissie zal niet per se sneller gaan dan een hoorzitting. Akkoord, er is al vaak over gepraat. Ik denk dat de meeste partijen op dezelfde golflengte zitten, dat we wel eens willen weten wat hier allemaal is gebeurd. Maar een hoorzitting hebben we nog niet

gehad. Een hoorzitting hebben we nog niet gehad en die is nu gepland. Die wordt nu ineens zonder voorwerp. Ze is ineens niet meer nodig.

U zegt 'een wanhoopskreet van de minister'. Als minister Demir een wanhoopskreet slaakt, collega Tobback, dan klinkt dat anders.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Collega's, u moet zich eens inbeelden dat u in Zwijndrecht woont, of dat u bij 3M werkt, of dat u op Linkeroever woont, en u slaat de laatste weken elke dag de gazet open. Iedere dag staat er iets nieuws in de gazet over iets wat een heel grote impact kan hebben op uw leven, over vervuilde bodems, giftige eieren, vervuild water en wie weet wat nog allemaal. Keer op keer komen er beleidsverantwoordelijken boven en die weten van niets. Ze verwijzen naar elkaar en zeggen: 'Ik ontdek het nu ook.' Keer op keer komen er nieuwe feiten boven.

Dan is er een minister, die komt naar een parlement en zegt: 'Jongens, hier is iets mis. Er zou een onderzoekscommissie moeten komen om daar de laatste steen over boven te halen.' Een onderzoekscommissie is een redelijk bekend instrument. Dat komt op alle nieuwswebsites. De mensen lezen dat en zeggen: 'Ah, eindelijk wordt ons probleem serieus genomen. Eindelijk gaat iemand echt graven. Eindelijk gaan we misschien te weten komen hoe dit allemaal mogelijk is geweest.' En 's avonds wordt dat afgevoerd. De volgende ochtend lezen die mensen in de gazet dat ze er toch niet is gekomen. Welk signaal, beste collega's, geven jullie aan die mensen? 'Ja maar er zullen hoorzittingen zijn.' Welk signaal geven jullie aan die mensen die in die buurt wonen, die in dat bedrijf werken en die de gevolgen hiervan wel of niet zullen voelen? Welk signaal geven jullie als parlement, als volksvertegenwoordigers door in te gaan tegen wat een minister zegt, namelijk dat er eigenlijk een onderzoekscommissie zou moeten komen?

Ik vind dat een heel raar signaal dat jullie geven. Ik vind dat een heel rare manier van werken. Ik vind het een rare manier van werken van de minister dat ze heeft gevraagd om een onderzoekscommissie op te richten zonder dat zelfs bij haar eigen fractie af te toetsen of zonder dat bij haar eigen meerderheid af te toetsen. Beste collega's, het meest vreemde is misschien nog dat een meerderheid en een partij op een paar uur een bocht van 180 graden maken over een dossier dat ongelooflijk belangrijk is voor heel veel mensen en waarvan we nog altijd niet weten hoe de vork juist aan de steel zit. Als de vraag voor de onderzoekscommissie niet wordt goedgekeurd, dan denk ik dat een aantal mensen eens heel goed in eigen hart moeten kijken.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Ik stel vast dat collega Vandaele het vandaag niet echt onder de markt heeft.

De voorzitter: Dat is democratie, hé.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Ik zou hem te hulp willen komen en een constructief voorstel willen doen.

Collega Vandaele, ik heb de indruk dat u de woorden van minister Demir niet goed hebt begrepen. Ofwel hebben wij ze niet goed begrepen. Ofwel heeft de minister zich onduidelijk uitgesproken. We kunnen allemaal getuigen dat de minister deze namiddag in een antwoord op een actuele vraag heeft gezegd dat ze aan het Vlaams Parlement voorstelt om een onderzoekscommissie op te richten. De minister heeft zich niet uitgesproken over de eventuele timing en de

hoogdringendheid daarvan. Ik heb de indruk dat u van dat verzoek van uw eigen minister de timing in vraag stelt en daar twijfels over hebt.

Voorzitter, ik zou gebruik willen maken van het Reglement van het Vlaams Parlement, met name van artikel 46. Dat zegt: "De plenaire vergadering kan (...) de aanwezigheid van de leden van de Regering vorderen als een volksvertegenwoordiger dat voorstelt." Wel, om collega Vandaele constructief te hulp te snellen, wil ik voorstellen aan de plenaire vergadering om minister Demir op dit moment te vorderen en uitleg te komen geven over de uitspraken die ze vandaag heeft gedaan. Dan kan ze meteen in geuren en kleuren vertellen bij welke hoogdringendheid zij een dergelijke onderzoekscommissie hier in het Vlaams Parlement geïnstalleerd wil zien.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, af en toe zijn er ook krachten die spelen en is er telepathie in de zaal, maar eigenlijk was mijn voorstel exact hetzelfde als wat collega Janssens zei. *(Opmerkingen)*

Maar, collega Janssens, u hebt het als eerste voorgesteld. *(Gelach)*

Ik ging artikel 50 nog eens bovenhalen. Opheldering over de stand van zaken, dat zit daar ook ergens in. Ik vind, als een minister in een parlement een antwoord komt geven op een actuele vraag, dan spreekt een minister, collega's, namens de Vlaamse Regering. Zij spreekt namens de Vlaamse Regering. Als zij hier in het parlement komt zeggen dat – u kunt het verslag erop nalezen, ik heb het citaat hier voor mij liggen – zij aandringt op een onderzoekscommissie gezien de historiek van het dossier, en als dat in twijfel getrokken wordt door het parlement, dan zit er niets anders op, collega's, dan minister Demir inderdaad naar dit halfroond te halen en haar opnieuw te ondervragen over de reikwijdte van wat ze deze namiddag heeft gezegd. Het kan niet zijn, collega's, dat als een minister die hier op een parlementaire vraag komt antwoorden – en lees het verslag – dat als zij van het parlement was, er dan een onderzoekscommissie moet komen, gezien de historiek van het dossier en gezien wat we vandaag nog altijd tegenkomen, daar zoveel uren later aan wordt getwijfeld.

Mijn fractie steunt het voorstel dus om de vergadering te schorsen en de minister op te vorderen om hier tekst en uitleg te komen geven. Het kan niet zijn dat wij als parlement, dat de regering moet controleren, een vraag stellen en een antwoord krijgen, waarna dat antwoord door een aantal mensen van haar eigen meerderheid in vraag wordt getrokken. Dan vraag ik dus een opheldering over de stand van zaken. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Collega Rzoska, het is niet zo eenvoudig als u het schetst. Artikel 46 zegt heel duidelijk dat de plenaire vergadering inderdaad een lid van de regering kan opvorderen, maar dat moet dan wel bij wijze van een stemming gebeuren. *(Opmerkingen)*

Ja, sorry, lees artikel 46 erop na.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega Janssens haalde artikel 46 aan, maar ik haal artikel 50, punt 1, j), aan: opheldering over de stand van zaken. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Ik vraag een opheldering van wat minister Demir hier heeft gezegd. Er is duidelijk een opheldering nodig, want er is een disfunctie tussen wat minister Demir heeft gezegd aan de ene kant en wat collega Vandaele en blijkbaar de meerderheid daarvan maken.

Ik vraag dus een opheldering.

De voorzitter: Oké, maar u vraagt een opheldering aan een minister die we daarvoor eigenlijk moeten opvorderen, en dus moeten we eerst een beroep doen op artikel 46, en dan pas op artikel 50. *(Opmerkingen van Björn Rzoska)*

Dus moeten we eerst stemmen over het al dan niet opvorderen van minister Demir. *(Opmerkingen)*

De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, misschien moeten we even schorsen, want we zitten te ver van elkaar om ...

De voorzitter: Oké, hoelang wilt u schorsen? Tien minuten?

Wilfried Vandaele (N-VA): Vijf minuten is genoeg.

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 19.23 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 19.42 uur.*

De voorzitter: Collega's, ik hoop dat de schorsing raad heeft gebracht en dat we nu kunnen overgaan tot de stemming over het voorstel tot het vorderen van de aanwezigheid van minister Demir.

De stemming wordt nu opgestart. Diegenen die het eens zijn met het voorstel, drukken op 'Ik sta op'; de anderen drukken op 'Ik blijf zitten'.

49 volksvertegenwoordigers zijn het eens met het voorstel tot het vorderen van de aanwezigheid van minister Demir; 62 parlementsleden zijn het daar niet mee eens. Dus de conclusie is dat de aanwezigheid van minister Demir niet wordt gevorderd.

Collega's, kunnen we dan bij zitten en opstaan stemmen over het aanvullen van de agenda?

De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, er bestaat natuurlijk zoiets als het reglement, waarmee je een minister kunt opvorderen. Er bestaat ook nog zoiets als beleefdheid, bereidwilligheid en eventueel zelfs vrijwilligheid van een minister om uitspraken die ze gedaan heeft in het parlement te komen toelichten. Ik weet dat de N-VA-fractie bijvoorbeeld vorige week premier De Croo opgevorderd heeft om toelichting te komen geven over een aantal zaken waarover in de loop van de plenaire vergadering onduidelijkheid was ontstaan. Premier De Croo heeft toen de vrijwilligheid getoond om naar de Kamerzitting te gaan en verdere uitleg te geven over de onduidelijkheid die in de loop van de plenaire vergadering was ontstaan. Dus ik zou willen voorstellen dat we de vergadering schorsen en dat u als voorzitter contact opneemt met het kabinet van minister Demir of met minister Demir zelf. Ik kan u het nummer geven als u dat graag zou willen hebben. Ik stel voor dat wij vragen of de minister vrijwillig in het kader van de uitspraken die ze vandaag gedaan heeft aan het parlement verdere toelichting wil komen verschaffen. *(Applaus bij Vlaams Belang)*

De voorzitter: Collega Janssens, de meerderheid van het parlement heeft zich uitgesproken. Als voorzitter kan ik dat natuurlijk niet naast mij neerleggen. Dat hoort nu eenmaal zo.

De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, collega Janssens mag het natuurlijk niet voorstellen alsof de minister zich zou willen onttrekken en hier niet aanwezig zou willen zijn. *(Opmerkingen)*

We kennen haar allemaal voldoende om te weten dat ze daar geen enkel probleem mee zou hebben, maar we hebben natuurlijk deze namiddag ook voldoende contacten gehad voor dit hier losbarstte. De minister heeft eigenlijk al onmiddellijk gezegd – u mag dat gerust weten, ik heb dat zelfs op sms: 'Als er hoorzittingen gepland zijn, laat die dan maar eerst lopen en dan zien we wel waar het uit komt.' *(Opmerkingen)*

De minister zal niks anders zeggen dan wat ik u nu zeg, hoor. *(Opmerkingen. Rumor)*

Mag ik even uitspreken? *(Opmerkingen)*

De minister zal niks anders zeggen dan wat ik nu zeg: de onderste steen boven halen, en laat de hoorzittingen lopen en kijk wat daaruit komt, en dan zien we welke stappen er nog gezet moeten worden.

Collega's, dat is ook het standpunt van de meerderheid. Wat dat betreft, zitten we helemaal op één lijn. Laten we de stappen zetten zoals ze gepland zijn. Dat zal geen tijdsverlies zijn, zoals collega Tobback daarnet leek te suggereren. Wat dat betreft, zult u ook de minister niets anders horen zeggen dan onze fractie. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: Collega's, voor alle duidelijkheid: we hebben natuurlijk wel gestemd. *(Opmerkingen)*

Collega Janssens, maak u geen zorgen, ik heb zeker het gsm-nummer van minister Demir, want ik heb er op een kwartier tijd al dertig sms'en van ontvangen. Dus daar moet u zich geen zorgen over maken.

De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Uiteraard kunnen wij de minister altijd vragen of ze zin heeft om uit beleefdheid langs te komen, maar de oppositie moet wel weten wat ze wil. Ze hebben een stemming afgedwongen over het opvorderen van de minister. Die heeft geen meerderheid gehaald. Dan kun je niet vragen dat de minister uit beleefdheid toch nog de wens van het parlement negeert. *(Opmerkingen)*

De meerderheid heeft gezegd dat we de minister hier nu niet willen zien. Wij kunnen niet het omgekeerde vragen. Dat zou een desavouering van het parlement zijn. De meerderheid heeft gestemd, en die stemming staat.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Collega's, met alle respect, maar ik vind dit toch wel een zeer vreemde houding van zowel de collega's van de N-VA- als van de Open Vld-fractie. Wat collega Janssens vertelde over vorige week in het federale parlement, klopt wel. Daar is inderdaad door de N-VA-fractie lang aangedrongen om de eerste minister toch nog naar het parlement te laten komen, omdat er een aantal zaken onduidelijk waren geworden. De eerste minister is daar dan op ingegaan. Als dat op federaal niveau zo belangrijk is, waarom kan hier dan niet diezelfde vraag gesteld worden?

Wij zijn een parlement. Een van onze belangrijkste taken is om de regering te controleren. We hebben hier daarstraks een minister gehad, die zeer goed het verschil kent tussen een hoorzitting en een onderzoekscommissie en die hier heel duidelijk gezegd heeft dat het belangrijk is en dat we erover moeten nadenken. Dat ze het parlement niets wenst te suggereren, maar dat ze denkt dat een onderzoekscommissie hier op haar plaats is. Als een minister dat hier in het parlement komt zeggen en eigenlijk aan ons vraagt om onze taak te doen, dan lijkt het mij toch niet meer dan logisch dat we aan die minister vragen om haar boodschap hier opnieuw te komen verkondigen. Ik vind het een heel rare houding van de meerderheid om die vraag niet te willen stellen.

De voorzitter: Om welke vraag niet te willen stellen, voor alle duidelijkheid?

Hannes Anaf (Vooruit): Om opheldering te geven bij wat ze daarstraks gezegd heeft, aangezien er duidelijk twijfels over zijn.

De voorzitter: Enfin, er is een stemming, er is een uitspraak. Dat behoort ook tot de democratie, om zich dan neer te leggen bij de uitspraak.

De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Mijnheer Vandaele, u maakt het alleen maar erger. U draait uzelf ongelooflijk veel dieper in de miserie. Want u komt nu tegen mij en tegen alle collega's in dit halfroond zeggen dat u een sms hebt van minister Demir, die iets anders zegt dan wat de minister deze namiddag hier aan dit parlement officieel – want de Handelingen in ontwerp zijn er al – heeft gezegd. En u zegt aan mij dat u op dezelfde lijn zit, op basis van een sms. Dat is politiek aberrant.

Dit is een parlement. Een minister komt hier langs om officieel op een vraag te antwoorden en ze pleit in haar antwoord heel bewust – ik heb het citaat hier voor mij – voor een onderzoekscommissie. Ze zegt dat de afgelopen vijftien jaar frustrerend zijn geweest en dat we amper antwoorden op de vragen hebben. Dus als het parlement zich serieus neemt, moet er een onderzoekscommissie komen. En nu komt u tegen mij zeggen dat u een sms van de minister hebt die iets anders zegt? Voorzitter, dat is pas een reden om een minister naar een parlement te halen en te vragen wat het nu is. *(Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA)*

Is het nu de lijn van deze namiddag? Is het nu een onderzoekscommissie? Of is het nu de lijn van collega Vandaele, op basis van een sms, namelijk eerst hoorzittingen en dan een onderzoekscommissie? Dat is nu eens een grond op basis waarvan een parlement kan zeggen dat de minister wordt opgevorderd en dat dit opheldering verdient. *(Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, dit zijn echt wat men politieke spelletjes noemt. *(Rumoer)*

Wat de minister wil, wat onze fractie wil, wat deze meerderheid wil, ik zal het nog één keer herhalen, is dat inderdaad de onderste steen boven komt. Dat wil de minister, dat wil de N-VA en dat wil deze meerderheid. En hoe dat dan moet? De minister heeft inderdaad gezegd: 'Voor mijn part zelfs een onderzoekscommissie.' Dan heb ik wel het recht, denk ik, collega Rzoska, als fractieleider van deze partij en van de partij van de minister, om eens met de minister te bellen en een sms'je te sturen en te zeggen: 'Meen jij dat op die manier?' *(Opmerkingen. Rumoer)*

Want er zijn hoorzittingen afgesproken deze ochtend enzovoort enzovoort. Is dat zo ongewoon? Is dat zo ongewoon? *(Opmerkingen)*

Als je dan zegt: oké, als het maar boven komt, en als die hoorzittingen gepland zijn, laat die dan maar lopen enzovoort.

Wat ik nog wilde vragen, voorzitter, om het niet uit het oog te verliezen: collega Schiltz heeft daarnet gesuggereerd om de dading met Lantis openbaar te maken, of voor de collega's ter inzage. Moet dat op een formele manier gevraagd worden? Want ook daar, collega's, kan ik u nu al zeggen dat de minister daar inderdaad wel al op ingaat. Maar misschien moeten we dat op de een of andere manier formeel bij u neerleggen, voorzitter. *(Opmerkingen. Rumor)*

Ze kan ze opvragen, collega. Ze kan ze toch binnen de regering opvragen?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Ik stel voor dat we dadelijk ingaan op de zijpiste van collega Vandaele, maar ik wil toch nog even ingaan op de grond van de eerdere discussie.

Collega Vandaele, met alle sympathie, dit Vlaams Parlement heeft al jaren wat de reputatie een soort flauw afkooksel van een echt parlement te zijn, in mijn ogen vaak ten onrechte, maar eerlijk gezegd bent u op dit moment wel hard bezig met het waarmaken van die reputatie. Er is het hele verhaal van 'ja, ik kan als lid van de meerderheid toch wel eens bellen met de minister om uitleg te vragen, zeker, om dan een sms voor te leggen aan het parlement'. Collega Vandaele, u hebt natuurlijk het volste recht om dat te doen, maar als dit parlement zichzelf serieus wil nemen, dan heeft het héle parlement het recht om met de minister te praten en te horen wat zij te zeggen heeft wanneer er overduidelijk een conflict is ontstaan tussen de interpretatie van wat zij heeft gezegd en het gedrag van een politieke meerderheid in dit parlement. Collega Vandaele, dat is het recht van het héle parlement, óók van de oppositie en niet alleen van een toevallige partijgenoot, die fractieleider is, van de toevallig betrokken minister die tegenstrijdige uitspraken doet. Het héle parlement, tenminste als het zich serieus wil nemen als parlement.

Als de minister dus blijkbaar tijd heeft om met iedereen, met u, de voorzitter en ik weet niet wie nog allemaal – want ik zie iedereen op zijn telefoon kijken – te bellen en te sms'en, dan dunkt me dat ze ook de tijd heeft of zou moeten hebben om het in het parlement aan iedereen te komen uitleggen. Collega Vandaele, dat is immers een transparante democratie: dat het niet alleen tussen u en de minister wordt geregeld, maar met ons allemaal! *(Applaus bij Vooruit, Groen en de PVDA)*

De voorzitter: Ik zit hier inderdaad de hele tijd – mijn excuses daarvoor – via mijn gsm met de minister te communiceren, die dat natuurlijk op haar kabinet aan het volgen is. Ik schors de vergadering, want de minister heeft op eigen houtje beslist om naar hier te komen. *(Applaus bij het Vlaams Belang, Groen, Vooruit en de PVDA)*

Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– De vergadering wordt geschorst om 19.54 uur.

– De vergadering wordt hervat om 20.24 uur.

De voorzitter: Collega's, eventjes reconstrueren waar we zaten, zeker ook voor de minister, die wel zeer aandachtig op haar kabinet aan het volgen was en dan uit eigen wil heeft beslist om naar hier te komen.

Minister, we waren bezig met het behandelen van een voorstel tot aanvulling van de agenda met een motie die de heer Rzoska van de Groenfractie samen met de

Vooruitfractie heeft ingediend om een onderzoekscommissie op te richten. Er zijn dan allerlei uitspraken geweest. Collega Janssens en collega Rzoska hebben dan voorgesteld, op basis van diverse artikelen van het reglement, om uw aanwezigheid te vorderen. Er is dan over gestemd. Dat is weggestemd, maar u hebt dus beslist om uit vrije wil toch naar hier te komen.

Ik heb aan de minister gevraagd hoe ze dit het liefst aanpakt, of ze een verklaring zal afleggen. Dat is echter vrij moeilijk, want ze was hier niet aanwezig. Ze heeft dat wel gevolgd op haar kabinet. Het lijkt me het beste dat elke fractie nog eens argumenteert waarom ze al dan niet een onderzoekscommissie wil. Ik wil echter vragen dat men dat zo beperkt mogelijk en gebald mogelijk doet. Ik zal eerst het woord geven aan de heer Rzoska, omdat hij de indiener is. *(Opmerkingen)*

Hebt u een ander voorstel van aanpak?

De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Ik weet het niet, voorzitter. Die discussie is toch al gevoerd. Ik denk dat er gewoon aan de minister zal worden gevraagd of ze per se een onderzoekscommissie wil dan wel of de hoorzittingen een eerste stap kunnen zijn. *(Opmerkingen)*

Dat zou ik me kunnen voorstellen.

De voorzitter: Dat zeg ik toch. Ik zeg alleen dat de minister geen verklaring zal afleggen, maar zal antwoorden op de vragen.

Wilfried Vandaele (N-VA): U zei dat elke fractie kort kon zeggen waarom ze al dan niet een onderzoekscommissie wil.

De voorzitter: Dat is toch hetzelfde, maar goed.

De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Dank u wel, minister. Ik wil u oprecht bedanken vanuit de parlementaire reflex dat u het toch belangrijk vindt om hier te zijn, zelfs als de meerderheid niet wil dat u komt. Ik vind het echt belangrijk dat een minister zegt dat ze te allen tijde beschikbaar is voor het parlement, zeker als daar vragen rijzen over wat ze heeft gezegd. Om het niet langer te maken dan nodig: we hebben met de collega's van Vooruit het initiatief genomen op basis van datgene wat u deze namiddag als antwoord op een actuele vraag van collega Schauvliege naar voren hebt gebracht, om het parlement te vragen om een onderzoekscommissie op te richten.

Ik zal u een paar concrete vragen stellen. Ik geef u het citaat dat u deze namiddag hebt gegeven en dat al terug te vinden is in het ontwerpverslag van de plenaire vergadering. Ik lees het u volledig voor: "Ik stel vast dat vandaag nog altijd de vragen worden opgeworpen die men eigenlijk in 2004, 2005, 2006, noem maar op, de afgelopen vijftien jaar heeft gesteld. Het zijn exact dezelfde vragen, en we hebben er eigenlijk amper antwoorden op. Dat is zeer frustrerend. Daarom, collega's, ben ik van mening dat de historiek van dit dossier over de PFOS-verontreiniging meer vragen en antwoorden oproept. Ik wil mij helemaal niet moeien met de werkzaamheden van het parlement, maar ik denk dat het niet slecht zou zijn indien een parlementaire onderzoekscommissie zich zou buigen over dit dossier."

Ik wil aan u vragen welke elementen u als minister van Leefmilieu ziet. Ik kan me niet voorstellen dat u die uitspraak zomaar doet in een parlement. Met welke

elementen wordt u geconfronteerd op basis waarvan u deze namiddag aan het parlement hebt gezegd: ik moei me niet met uw werkzaamheden, maar als het van mij afhangt, dan vind ik dat er een onderzoekscommissie moet komen? Dat is mijn eerste concrete vraag.

Mijn tweede concrete vraag gaat over een uitspraak in een eerder stuk van de actuele vraag van collega Schauvliege, minister. Dat element is hier ook in het debat naar boven gekomen. Het gaat over de dading die vandaag in de pers uitlekte. Lantis heeft die met 3M ongeveer vijf jaar geleden afgesloten. U zei daarnet in het parlement: 'Ik heb die dading niet.' Ik zie u non-verbaal zeggen dat dat zo is. Kunt u dat nog eens bevestigen? U hebt die dading niet. Hebt u die ook niet opgevraagd of niet ter beschikking gekregen? Kunt u daar meer uitleg over geven?

Tot slot is het voor het parlement moeilijk om te volgen dat uw collega Beke zegt dat hij pas sinds vorige week op de hoogte is van dit dossier. Ik zag u daar deze namiddag heel gepikeerd non-verbaal op reageren. Kunt u daarover enige opheldering geven?

Dat zijn voor ons samen met de collega's van Vooruit elementen op basis waarvan we hebben geoordeeld, zeker na uw passage van deze namiddag, dat het toch wel van belang was dat dit parlement het heft in handen neemt en eindelijk kan doorvragen richting een onderzoekscommissie. Dat zijn, voorzitter, mijn vragen in eerste termijn.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Als het mag, laat ik graag collega Van den Bossche aan het woord voor onze fractie.

De voorzitter: Dat mag.

Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Minister, u hebt zich ingewerkt in een dossier met een behoorlijke historiek. U neemt het dossier heel ernstig en u kondigt maatregelen aan. Dat is goed. Maar tegelijk bevestigt u ook dat de historiek van het dossier meer vragen oproept dan er antwoorden zijn. Dat is de reden waarom u het parlement aanraadt om een onderzoekscommissie te installeren. Dat is een bijzondere aanbeveling voor een regeringslid. Men vraagt ons niet zo vaak om diep te graven, maar u doet dat wel. Dat is bijzonder. We vinden het ook knap dat u dat durft doen. De meerderheid lijkt een beetje bang om een onderzoekscommissie te organiseren, maar we denken dat het waardevol kan zijn om uw suggestie te volgen.

Ik neem aan, minister, dat u ook vindt dat u de antwoorden die we willen, moet kunnen krijgen. Mogelijk hebt u zelfs niet alle informatie. U hebt minstens een collega in de regering die zegt dat hij tot een week geleden niet over de informatie beschikte.

Dus het is niet louter zo dat wij vinden dat dit parlement en de bevolking recht hebben op deze informatie, wij denken ook dat elk regeringslid recht heeft op die informatie. Wie wist wat wanneer? Wie ondernam actie? Wie ondernam helemaal niets? U zei dat u zelf actie zou hebben ondernomen, en dat kan alleen betekenen dat er voldoende aanwijzingen waren die iemand hadden moeten aansporen tot actie. Toch is die actie er niet geweest.

Om die reden, minister, neem ik aan dat u precies dit instrument suggereert. We weten allemaal dat het een krachtig instrument is dat ons allen toelaat om echt

diep te graven en alles op te vragen wat we nodig hebben. Zou u na de eerlijkheid waarmee u de vraag deze namiddag hebt beantwoord, iets meer toelichting kunnen geven bij uw antwoord? Zou u ons nog eens kunnen vertellen waarom u precies denkt dat dit een waardevol instrument zou kunnen zijn om de achtergrond van het dossier te onderzoeken?

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, ik wil even teruggaan in de tijd, niet al te ver. Op 28 april van dit jaar heeft mijn collega Claes vragen gesteld over dit dossier, weliswaar aan minister Peeters. Ik neem aan dat minister Peeters net als uzelf voor de hele regering spreekt. Zij zei toen dat er niet al te veel aan de hand was, dat er geen sense of urgency was die noopte tot een onderzoekscommissie zoals u vandaag hebt bepleit. U zei de week voordien in de commissie Leefmilieu op 20 april op vragen over dit dossier dat u er alle vertrouwen in had dat uw ambtenaren, die dat allemaal veel beter kennen, en technisch zeer onderlegd zijn, dat op een goede manier zouden afhandelen. In de loop van de maand april leek er dus niet zo veel aan de hand te zijn.

Vandaag zijn we een dikke maand later en is diezelfde regering, bij monde van u althans, van mening dat er over dit dossier een onderzoekscommissie geïnstalleerd moet worden. Hebt u ergens de bui zien hangen? Wilt u de zwartepiet graag doorschuiven naar iemand anders? Zult u een paraplu opentrekken? Ik weet het niet, het parlement weet het niet. Daar willen wij vandaag antwoord op. Wat is er in de loop van de voorbije weken gebeurd? Wat is er gebeurd tussen eind april – toen de regering zei dat er niets aan de hand was of dat er in elk geval geen reden was voor een onderzoekscommissie – tot vandaag, wanneer u zeer nadrukkelijk vraagt om een onderzoekscommissie?

Ik denk inderdaad dat die 'zeer' op zijn plaats is. Het gaat over bodemverontreiniging, over de gezondheid van de mensen die daar wonen, over de volksgezondheid. Dus moet, mijnheer Vandaele, de onderste steen worden bovengehaald. Ik ben blij dat de minister – vandaag althans – een grotere parlementaire reflex vertoont dan de parlementsleden die hier dit dossiertje vanavond liever blauwblauw hadden gelaten.

We willen inderdaad ook weten, minister, wat er in die dading staat. Het Bodemdecreet zegt dat de vervuiler betaalt. 3M zou dus moeten betalen. Wat is er gebeurd? Is er betaald? Wat is er met die bodemverontreiniging gebeurd? Is er een oriënterend onderzoek gebeurd? Is er daarbij inderdaad verontreiniging vastgesteld? Is er dan nadien een saneringsonderzoek gebeurd? Wat is er omtrent die bodemverontreiniging allemaal gebeurd? Vooral, wat is er niet gebeurd? Wat is er afgesproken tussen Lantis en 3M dat men het uiteindelijk blijkbaar op een of ander akkoordje heeft gegooid in een dading?

Als er inderdaad een dading gesloten is, lijkt het mij dat ook de OVAM daarvan op de hoogte moet zijn. Er is volgens het Bodemdecreet een meldingsplicht. Als er bodemverontreiniging is, moet de vervuiler dat verplicht melden aan de OVAM. Als de OVAM op de hoogte is, het is een overheidsinstelling, ga ik ervan uit dat ook de minister van Omgeving op de hoogte is van wat er allemaal gebeurd is: bodemverontreiniging, onderzoek en sanering. Wat is er wel, wat is er niet gebeurd? Wie was waarvan op de hoogte? Wat wist de OVAM? Wat wist de minister van Omgeving?

Goed, heeft de OVAM zijn rol gespeeld? Wat stond er in de dading? Wie wist wat? Wie is schuldig in dit dossier? Waren de beleidsmakers, de ministers van Leefmilieu en Omgeving van de voorbije jaren hiervan op de hoogte? Zo ja, wat hebben zij met al die informatie gedaan? Dat zijn pertinente vragen waarop we graag vandaag, voor mijn part gaan we door tot een kot in de nacht, van u graag

heel duidelijk antwoord zouden krijgen, minister. We willen vooral graag weten waarom u in april samen met uw collega's van de Vlaamse Regering van mening was dat er in dit dossier bij wijze van spreken geen vuiltje aan de lucht was en er vandaag voor een onderzoekscommissie gepleit wordt. Wat was daarvoor uw aandrang?

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, in dit dossier zijn er twee even belangrijke pistes, misschien is de ene nog iets belangrijker dan de andere. Zo moet worden uitgezocht hoe die vervuiling is ontstaan, wie daarvoor verantwoordelijk is en hoe groot de impact is. Daarnaast moet de zaak worden aangepakt.

Collega D'Haese, u had het daarnet over die mensen in Zwijndrecht die schrik hebben om het eitje van hun kip op te eten. Wel, als ik in Zwijndrecht zou zijn, zou ik hun vragen wat hun problemen oplost: een onderzoekscommissie of een oplossing. Ik denk dat het tweede is.

Collega's, ik ben mijn betoog zoveel uren geleden begonnen met te zeggen dat onze fractie volledige transparantie wil. En dus, minister, wordt er nagedacht over een onderzoekscommissie. Ik sta daar zelf niet per se aversief tegenover maar wanneer we volledige transparantie willen, moet het parlement zich erover buigen hoe we die volledige transparantie het best kunnen krijgen. En dan zijn er verschillende opties. Eerst kunnen een aantal hoorzittingen worden gehouden. We kunnen ook afwachten wat de gezant van de regering ons te melden heeft of een onderzoekscommissie lanceren. Een onderzoekscommissie evenwel heeft bijna de bevoegdheden van een onderzoeksrechter. Dat is een heel fors instrument. En nu u hier toch bent, is mijn vraag of u al dan niet elementen hebt die u ertoe hebben bewogen om ons te suggereren om dat zwaarwichtig juridisch instrument in te zetten.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, ik dank u dat u naar hier bent gekomen. We hebben hier een meerderheid gehoord die het antidemocratisch vond dat u naar hier zou komen, het een desavouering van het parlement had gevonden als u het parlement uitleg zou komen geven. Maar ik ben blij dat u hier toch bent.

Minister, u hebt daarnet heel goed geschetst wat hier aan de hand is. Het gaat om een vreemde historiek met grote gevolgen voor veel mensen waarin veel zaken onduidelijk zijn. En het parlement heeft een duidelijk instrument om dat soort zaken te onderzoeken, namelijk de onderzoekscommissie. U hebt daar zonet ook naar gevraagd, terecht, wij gingen ervan uit dat zo'n onderzoekscommissie er dan ook zou komen.

U spreekt hier als minister van een regering die bestaat uit een meerderheid in het parlement. Maar toen, collega's, begon operatie doofpot. Deze meerderheid wil geen onderzoekscommissie, zij wil hoorzittingen en doet alsof dat allemaal niet zoveel uitmaakt. Eerst hoorzittingen en dan later misschien nog een onderzoekscommissie, wat maakt het allemaal uit?

Wel, beste collega's, als ik naar de website van het Vlaams Parlement ga, dan staat daar dat de onderzoekscommissie inderdaad beschikt over dezelfde mogelijkheden als de onderzoeksrechter om een bepaald probleem grondig te onderzoeken. Door een onderzoekscommissie op te richten kan het parlement vaststellen wie politiek verantwoordelijk was of is voor een probleem. Een onderzoekscommissie heeft dus een heel duidelijk doel, namelijk het onderzoeken van

wat er is misgelopen, hoe dat is kunnen gebeuren en wie daarvoor verantwoordelijk is.

Een hoorzitting is iets helemaal anders. Bij een hoorzitting worden specialisten uitgenodigd om hun mening te vertellen over een verhaal, een gegeven. Daar wordt een verslag van gemaakt en iedereen trekt zijn eigen conclusies. Dat kan heel interessant zijn. Dat is een interessant instrument van het parlement wanneer het gaat over ingewikkelde dossiers maar dat is niet wat we hier zoeken. Het is niet de bedoeling dat iedereen hier zijn eigen conclusie uit kan trekken, we zoeken naar een oplossing, naar een oorzaak en uiteraard ook naar een verantwoordelijkheid.

En dan is het hier belangrijk dat we in een heel complex verhaal zitten waarbij private bedrijven met grote belangen en overheden betrokken zijn en waarbij informatie gedurende tien, twintig jaar op zijn minst niet duidelijk en transparant is gecommuniceerd. En nu, beste collega's van de meerderheid, geloven wij dat dat tijdens een aantal hoorzittingen allemaal zal worden geopenbaard.

3M staat hier uiteraard centraal, maar neemt tot nu toe zijn verantwoordelijkheden niet.

De voorzitter: Collega D'Haese, sorry dat ik u even onderbreek, maar ik zou alle sprekers willen vragen – en tot nu toe hebben die dat gedaan – zich te beperken tot de reden waarom de minister is opgevorderd. U begint hier allerlei bijkomende vragen te stellen, u begint over 3M. De vraag is gewoon waarom u vindt dat het een onderzoekscommissie moet zijn.

Jos D'Haese (PVDA): Absoluut, en daar is de rol van 3M natuurlijk heel belangrijk.

De voorzitter: We gaan niet in detail treden.

Jos D'Haese (PVDA): Ik zal niet in detail treden, maar het punt van 3M is belangrijk, want zij nemen tot op dit moment hun verantwoordelijkheid niet op. Ze hebben een dading afgesloten en de overheid laten betalen om de vervuiling op te kuisen. En dan is de vraag of wij die gewoon zullen uitnodigen om hun mening te komen geven of dat we een onderzoek zullen instellen wetende welke belangen hier in het spel zijn.

Als wij een oplossing willen, dan moeten we niet gewoon meningen vragen, dan moeten we oorzaken onderzoeken. En het tegenhouden – en dan besluit ik, voorzitter – van een onderzoekscommissie komt dan ook neer op het niet onderzoeken van de verantwoordelijkheden en de oorzaken, van wat hier vandaag is blootgelegd.

Minister, u hebt daarnet gezegd dat u voor een onderzoekscommissie bent. Waarom was dat toen wel zo? U hebt blijkbaar via een sms gezegd dat u liever hoorzittingen wilt. Waarom is dat dan nu zo? Wat is er veranderd? En vooral, wat vreest dat u er zou bovenkomen bij zo'n onderzoek dat veel verder gaat dan hoorzittingen?

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Voorzitter, beste collega's, het is al een hele tijd geleden dat ik hier op de eerste rij zat. *(Opmerkingen)*

Maar ik moet eerlijk zeggen dat het spektakel dat hier het laatste uur of de laatste twee uren wordt opgevoerd, het theater, toch wat pijn doet aan de ogen.

Want mijn goede vrienden rechts, links in dit parlement, denken zo'n beetje het monopolie te hebben van transparante en eerlijke politiek. Ik ben daar een beetje verbaasd over. En die hebben dan de minister nodig om de meerderheid die met het hoofd in de wolken loopt en allerlei zaken wil verbergen, terecht te wijzen. Quod non. Quod non, natuurlijk! Allee, zijn jullie nu fier op dat spektakel dat jullie het laatste uur hebben opgevoerd, om ons te verwijten ... *(Opmerkingen. Rumoer)*

De voorzitter: Collega's, collega Van den Heuvel heeft het woord.

Collega Tobback, ik kan nog harder roepen.

Bruno Tobback (Vooruit): Excuseer.

Koen Van den Heuvel (CD&V): ... om ons te verwijten dat wij dat niet rustig willen onderzoeken? Niet op een spektakelvolle manier, maar op een rustige, ernstige manier. *(Opmerkingen)*

Nee, nee, laat mij uitspreken. Want het kietelt wellicht wat. Het kietelt wellicht wat. Want wat is er deze ochtend gebeurd in de commissie, vóór de vraag van deze namiddag? Wat is er deze ochtend gebeurd in de commissie? Er is een agenda afgesproken om hoorzittingen in te richten, om het probleem in eerste instantie uit te zoeken.

Ik heb deze namiddag noch collega Schiltz, noch collega Vandaele horen zeggen dat we principieel tegen een onderzoekscommissie zijn. Dat heeft niemand van ons gezegd. Niemand. Maar jullie proberen dat in onze hoek te duwen. Maar niemand van de meerderheid heeft dat gezegd. Niemand heeft dat gezegd.

Wij hebben gewoon gezegd: 'Natuurlijk moet de onderste steen naar boven komen. Natuurlijk vragen wij volledige transparantie, maar op een ernstige, parlementaire manier.' En dat is deze ochtend afgesproken: hoorzittingen, en als het dan nodig is, een onderzoekscommissie. Dat is los van het spektakel. En als we de mensen van Linkeroever, de mensen van Zwijndrecht ernstig nemen, dan zullen we ernstig werk leveren en hier niet holderdebolder een beetje spektakel opvoeren en zeggen: 'Ik ben de strafte in transparantie. En ik ben de strafte om voor jullie te zorgen.'

Als we dit ernstig nemen, collega's, en dit op een ernstige manier willen onderzoeken, dan moeten we als parlement durven te spreken, over meerderheid en oppositie heen. We zullen de resultaten van die hoorzittingen en de resultaten van zo'n onderzoekscommissie bespreken. En dát is het herstel van de geloofwaardigheid in onze instellingen, in ons democratisch systeem en in het parlement! *(Opmerkingen. Rumoer)*

Dáárover gaat het. Het wordt tijd dat we dat een beetje op een ernstige manier doen en niet snel punten willen binnenhalen. *(Opmerkingen)*

Minister, ik heb nog een aantal vragen voor u. Wist u, toen u deze namiddag die uitspraak deed, dat er hoorzittingen gepland waren? *(Opmerkingen)*

Nee, nee, ik vraag u dat. Ik krijg graag een antwoord. Uw suggestie om een onderzoekscommissie aan te raden aan het parlement, was die doorgesproken aan de regeringstafel?

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, kunnen we Peter Van Rompuy opvorderen? *(Gelach)*

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Ik steun de motie van collega Janssens. (*Gelach*)

De voorzitter: Dat was geen motie.

Bruno Tobback (Vooruit): Ik stel in elk geval vast dat het volstaat dat collega Van den Heuvel één dag opnieuw op de voorste rij staat, en het is negen uur en we zijn nog 'oorlog aan het maken'. U hebt dus een impact, collega Van den Heuvel.

Alle gekheid op een stokje: u moet het toch ook niet al te bont maken. Ik begrijp dat u misschien de tijd van de grote woorden mist, maar het is niet omdat iemand grote woorden hanteert, dat hij ook een grote boodschap verkondigt.

Voor alle duidelijkheid: er is inderdaad een verschil tussen een onderzoekscommissie en een hoorzitting, waarover vanmorgen consensus bestond. Zo is er bijvoorbeeld – ik kom daar nog op terug – de fameuze 'dading', waarover hier nu al zo lang sprake is, die een onderzoekscommissie kan opeisen, terwijl er in een hoorzitting beweerd kan worden: 'ik weet van niks', 'ik heb niks gezien', 'als ik ze gezien heb, mag u die niet zien'. Dus, als er de afgelopen dagen en ook vandaag, vanmiddag, duidelijke vragen gesteld worden daarover, dan is het nogal logisch dat het hoe langer hoe meer evident wordt dat we er niet zullen komen met een hoorzitting maar dat we een onderzoekscommissie nodig zullen hebben.

Ten tweede is er natuurlijk ook een verschil tussen twee zaken. Ten eerste probeerden we vanmorgen in de commissie Leefmilieu te doen wat we konden, namelijk in onze regeling van de werkzaamheden zoveel mogelijk duidelijkheid krijgen in het licht van wat er vanmorgen in de kranten stond. Anderzijds kwam deze namiddag een minister in dit parlement zeggen dat er waarschijnlijk toch wel een aantal dingen niet op tafel zouden komen en dat er beter een onderzoekscommissie zou komen. Wij hebben dit niet op tafel gelegd. Het is duidelijk dat er mensen in deze regering – te beginnen met deze minister – van oordeel zijn dat bepaalde informatie niet naar boven komt en misschien zelfs niet tot bij haar komt, en dat een onderzoekscommissie dus op haar plaats is. Dat zegt die minister, met voldoende parlementaire ervaring, niet voor niets. Dat is het verschil tussen toen en nu, collega Van den Heuvel, en daar gaan al uw grote woorden niets aan veranderen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u wel, collega's. Ik wil drie punten toelichten. Ik wil het eerst hebben over de dading, daarna over wat er zal gebeuren, en dan over de historiek en over hoe we daarmee moeten omgaan.

Collega Rzoska, ik heb die dading inderdaad niet in mijn bezit. Ik heb wel begrepen dat vele collega's in dit parlement naar de inhoud van die dading vragen. Ik heb ondertussen ook contact gehad met collega Lydia Peeters, die bereid is om deze stukken ter inzage voor te leggen bij de parlamentsvoorzitter, maar ik weet niet goed hoe dat logistiek in zijn werk gaat. Ik neem echter aan dat dit geen probleem zou mogen vormen.

Dan wil ik het kort nog even hebben over die opdrachthouder. We moeten goed beseffen dat we op zeer korte termijn bijkomende staalnames moeten uitvoeren van bodem en water, en dat in een ruimere omgeving, om een beter zicht te krijgen op de toestand in de gebieden, ook buiten de projectzone van Lantis.

Tot nog toe was er geen specifieke meetcampagne op het vlak van de aanwezigheid van PFOS en PFOA in het bloed van de inwoners die nabij 3M woonden. Daarom heb ik vorige week de opdracht gegeven aan het Departement Omgeving om, samen met het agentschap Zorg en Gezondheid, een breed onderzoek voor

te bereiden en na te gaan in welke mate de omwonenden van 3M blootgesteld zijn aan PFAS.

Dat zijn zaken die dringend moeten gebeuren. De opdrachthouders houden daar toezicht op.

Wat de historiek van het dossier betreft, denk ik dat ik vanmiddag al heel duidelijk heb aangegeven dat dit een heel complex dossier is. Het gaat terug tot 2004. Ondertussen is het 2021.

Een onderzoekscommissie is natuurlijk het meest transparante instrument daarvoor. Daarover beslist natuurlijk het parlement, ik ben niet de baas over het parlement. Ik wilde enkel aangeven dat ik het goed vind dat hier transparantie over bestaat. Ik vind het goed dat er bepaalde zaken goed onderzocht worden, die gebeurden tussen 2004 en nu. Ik en mijn diensten zijn bereid om daaraan mee te werken. Dat is het punt dat ik hier wilde maken. Uiteraard moet dit parlement hierover beslissen.

Collega Van den Heuvel, ik wist tot daarnet niet wat de commissievoorzitter heeft aangegeven, dat men in juni een hoorzitting heeft georganiseerd en dat men daarvoor heel veel mensen heeft uitgenodigd, van 3M en ik weet niet wie nog allemaal. Dat heb ik trouwens twee weken geleden in de commissie ook al aangegeven, naar aanleiding van de vraag om uitleg van de heer Claes en mevrouw Schauvliege: dat dit dossier goed zal moeten worden bekeken en dat er misschien een hoorzitting zal moeten worden georganiseerd. Dat heb ik twee weken geleden al aangegeven. De commissievoorzitter geeft nu aan dat dit is georganiseerd. Ik ga mij niet bemoeien met de werkzaamheden van het parlement. Het parlement moet dat zelf beslissen.

Collega Van den Heuvel, dit is niet doorgesproken met de regering. Het parlement moet daarover beslissen. Ik zeg alleen dat een onderzoekscommissie een van de middelen is die kan leiden tot transparantie. Ik wil gewoon zeggen dat ik bereid ben om het onderste uit de kan te halen en om het dossier goed te onderzoeken. Waarom? Omdat er nog altijd heel veel vragen zijn, waarbij het heel moeilijk is om er antwoorden op te formuleren. Dat is al vijftien jaar het geval. Dat geldt voor iedere volksvertegenwoordiger hier en voor al die mensen daar. Als je de verslagen van de gemeenteraad van Zwijndrecht leest: dat zijn allemaal vragen die nu opnieuw aan bod komen. Daarom heb ik gepleit voor transparantie. Uiteraard is het aan het parlement om te beslissen hoe men dat organiseert. Dat heb ik ook aan collega Vandaele gezegd: ik heb natuurlijk respect voor de werkzaamheden. Het is aan het parlement. Gezien de complexiteit van het dossier, dat teruggaat tot 2004, is het van belang om het onderste uit de kan te halen en alles in dit dossier goed te onderzoeken.

De voorzitter: Collega's, ik denk dat dit kan volstaan en dat we kunnen stemmen over het voorstel tot aanvulling van de agenda. *(Opmerkingen)*

De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Wat mij betreft is het nu toch duidelijk. De minister blijft suggereren aan het parlement dat er een onderzoekscommissie moet komen. Dat is toch wat ik heb gehoord. Er werd aan haar heel duidelijk gevraagd of er elementen zijn. Zij heeft het over de complexiteit en de historiek en het feit dat die mensen in Zwijndrecht het recht hebben op duidelijkheid. Dat dossier duurt al vijftien tot twintig jaar. Wat mij betreft is het duidelijk dat de minister aan het parlement blijft suggereren – en ik vind dat ook een logische suggestie – dat we nu die stap moeten zetten.

Collega Van den Heuvel, misschien nog heel specifiek voor u. Ik vind het merkwaardig dat u hier spreekt over theater, terwijl we eigenlijk gewoon een beroep doen op wat er volgens het reglement kan, wat daar in staat. U zegt dat u met uw fractie niet principieel tegen een onderzoekscommissie bent, maar tegelijkertijd stelt u wel aan de minister de vraag waar in de Vlaamse Regering dit standpunt is afgesproken. Ja, enerzijds-anderzijds, van twee dingen één: ofwel bent u voor een onderzoekscommissie ofwel niet.

Ik hoor hier vandaag een minister die opnieuw bevestigt wat zij deze namiddag heeft gezegd en die gewoon aan het parlement de suggestie doet. Dus, collega's, ik stel voor dat wij die suggestie aannemen. Als we de onderste steen boven willen, dan kunnen we dit het best doen met een onderzoekscommissie. Dus lijkt de aanvulling van de agenda mij op dat vlak geen probleem. *(Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: Collega's, ik stel voor om daarover te stemmen. *(Opmerkingen van Chris Janssens)*

Het heeft geen zin. Wat zult u nu nog toevoegen aan wat er al allemaal is gezegd? *(Opmerkingen van Chris Janssens)*

De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Ik vraag het woord, voorzitter. Dank u, bij dezen.

De minister geeft aan dat het dossier loopt sinds 2004. We zijn nu 2021. Wat is er door die toezichthouder, die de OVAM is, de voorbije zeventien jaar gebeurd? De OVAM is een overheidsinstelling. Wij hebben als parlement het recht om te weten wat er eventueel door de OVAM in de doofpot is gestopt. En belangrijker nog: is dat gebeurd met medeweten van de bevoegde minister van Omgeving?

Wat dat betreft, heeft de furieuze tussenkomst van collega Van den Heuvel mij wel getriggerd. Men zal zich afvragen wie er vóór minister Demir allemaal minister van Omgeving was. De meesten zullen denken dat dat minister Joke Schauvliege was. Maar in 2017 heeft minister Schauvliege ontslag gekregen van haar partij en werd zij als minister van Omgeving opgevolgd door minister Van den Heuvel! Minister Van den Heuvel, die zich nu furieus verzet tegen het instrument van een onderzoekscommissie.

Ja, ik vraag mij dan af, collega Van den Heuvel, was het dan omdat u schrik hebt om voor die onderzoekscommissie te moeten verschijnen, om daar te moeten zeggen wat u precies allemaal weet in dit dossier, wat u en uw voorgangers van CD&V op Omgeving – eventueel in samenspraak met de OVAM en anderen – allemaal in de doofpot hebben gestopt? Dat is de vraag die mij nu wel triggert. Waarom bent u zo tegen, terwijl u zelf betrokken partij bent? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Collega's, de minister is uit eigen wil, op eigen initiatief, naar hier gekomen. Jullie hebben concrete vragen gesteld. De minister heeft op die vragen geantwoord. Ik stel voor dat we nu overgaan tot de stemming. *(Opmerkingen)*

Collega's, u kunt hier blijven discussiëren en verwijten over en weer maken. Voor mij niet gelaten.

De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, ik heb u de vraag gesteld, en ik zal ze nog eens herhalen. Een onderzoekscommissie is een zwaarwichtig

parlementair en parajustitieel instrument. Een onderzoekscommissie heeft dezelfde macht als een onderzoeksrechter. Dat wil zeggen dat een parlement normaal pas een onderzoekscommissie inschakelt als het een indicatie heeft dat er strafrechtelijke feiten gepleegd zijn.

Dus, ik heb u gevraagd, minister: zijn er volgens u elementen die voldoende zwaarwichtig zijn, waardoor u een suggestie gedaan hebt van 'volgens mij moet het parlement', of gezegd hebt 'als het er zou komen, dat' enzovoort. Zijn die elementen er, ja of nee? Dat heb ik niet gehoord. U hebt alleen verwezen naar de complexiteit van het dossier. Zijn er specifieke elementen die u doen zeggen dat indien er een onderzoekscommissie zou zijn, u zou willen meewerken? Ik heb begrepen dat dat het officiële statement is. Ik vind het niet eenvoudig om te lezen wat u wilt zeggen. Ik had begrepen dat het standpunt van de regering was dat zij het parlement volgt in de voorstellen die er daarnet gedaan zijn. Dat weet ik. Die indruk had ik. Maar u spreekt hier namens de regering, en ik ben in de war.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Voorzitter, debat is een beetje eigen aan het parlement, natuurlijk. Dat kan soms wat duren.

De voorzitter: Ja, oké. Maar we moeten het debat echt wel afbakenen.

Bruno Tobback (Vooruit): Ja, maar het is natuurlijk heel moeilijk om in deze omstandigheden – gezien het feit dat dit een probleem is met nogal wat verschillende invalshoeken en nogal wat verschillende visies – het even strak en kort te houden. Er komen ook systematisch nieuwe dingen bij. Het is trouwens daarover dat ik een vraag wil stellen. U hoeft zich geen zorgen te maken.

De voorzitter: Ik maak mij geen zorgen.

Bruno Tobback (Vooruit): Ten eerste, collega Schiltz, het hoeft niet om strafrechtelijke overtredingen of misdrijven te gaan om een onderzoekscommissie op te richten. Een onderzoekscommissie heeft de mogelijkheid om documenten op te vragen, om getuigenissen op te vragen, die ambtenaren bijvoorbeeld in normale omstandigheden niet zouden mogen overhandigen vanwege hun geheimhoudingsplicht, bijvoorbeeld. Ze hoeven daarom niet verdacht te worden van strafrechtelijke feiten. Het gaat over een inzagerecht in een hoop informatie die je anders niet hebt. Het is nogal vrij duidelijk dat informatie – daar heeft de minister trouwens zelf op gewezen in haar interventie – en kennis en transparantie al jaren een probleem zijn in dit dossier. Er is een gebrek aan transparantie rechtstreeks naar de betrokkenen, rechtstreeks naar de gezinnen die daar wonen, en de eigenaars van de gronden die nu ontdekken wat ze eigenlijk al lang hadden moeten weten omdat het hen al lang meegedeeld had moeten worden, maar evengoed naar dit parlement en naar de politiek verantwoordelijken. Zoals ik het begrepen heb, was wat de minister daarstraks deed, eigenlijk een noodkreet, met de vaststelling dat ze het zelf niet weet, en dat ze zelf ook de informatie niet heeft. Als er één reden is om een onderzoekscommissie op te richten, dan is het wel dat.

Ik heb een simpele vraag, minister. Om te beginnen, als u als minister zegt dat het parlement zijn zin mag doen – 'als het hoorzittingen zijn, dan zullen het hoorzittingen zijn' – mag ik dan minstens van u als bevoegd minister van – in het bijzonder – de OVAM hier klaar en duidelijk een instructie horen aan de OVAM? Namelijk de instructie om als er hoorzittingen zijn, ook in de gewone commissie Leefmilieu, om iéder document, iédere vraag naar informatie, iedere halve bladzijde van kennis waar onder andere de eigenaars van die woningen en de mensen die er al jaren wonen naar snakken, op eenvoudig verzoek, onmiddellijk, volledig, zonder excuses en uitvluchten, te overhandigen aan dit parlement. Want

zoals ik het begrijp, toen u die oproep daarstraks deed – want u bent niet onnozel, u bent niet sinds gisteren in de politiek – dan weet ik dat u dat doet omdat u zelf niet gelooft dat u alle informatie hebt en omdat u zelf vaststelt dat u moeilijkheden hebt om ze te krijgen.

Collega's van de meerderheid, ik zou trouwens niet weten wat u daartegen hebt, anders maak ik me echt wel zorgen. Ik wil absoluut de garantie, of dat nu van 3M of van gelijk waar komt, dat wanneer we aan de Vlaamse administratie informatie vragen, als u toch vindt dat er geen onderzoekscommissie nodig is, dat iedere pagina, iedere letter, iedere jota, alles wat we willen hebben, er onmiddellijk zal liggen en, voor alle duidelijkheid, ook als de oppositie het vraagt en niet alleen maar in functie van wat de meerderheid zal stemmen in die commissie en waarbij ze onder elkaar gaat beslissen wat er dan wel op tafel mag komen en wat niet. Hier is absoluut nood aan absolute transparantie. Als u het spel wilt spelen, dan is dat het minste wat u hier moet beloven. Dat is in ieder geval wat ik van u, minister, verwacht. Anders richten we inderdaad beter onmiddellijk een onderzoekscommissie op. Als ik vaststel dat de minister niet gelooft dat ze alles heeft, dan is er wel iets aan de hand in heel dit dossier, misschien zelfs meer dan wat we tot gisteren of vanmorgen dachten. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, ik zal proberen het kort te houden omdat het gewoon duidelijk moet zijn waarover we stemmen. Ik heb drie punten.

De voorzitter: Maar dat is duidelijk.

Jos D'Haese (PVDA): Neen, want de heer Schiltz heeft zonet aan de minister proberen uit te leggen wat een onderzoekscommissie is en heeft daarbij een ongelooflijke karikatuur gemaakt van een onderzoekscommissie. *(Opmerkingen)*

Hij heeft eerst proberen uit te leggen wat een onderzoekscommissie is en er een ongelooflijke karikatuur van gemaakt en er dan een vraag over gesteld. Zoals de heer Tobback al zei, hoeft een onderzoekscommissie helemaal niets te maken te hebben met aanwijzingen voor strafrechtelijke feiten. Wat zou dat trouwens voor iets zijn, 'aanwijzingen voor strafrechtelijke feiten'? Dat kan men ook niet op papier zetten of zo. Een onderzoekscommissie is, om het in de woorden van de heer Van den Heuvel te zeggen, een ernstig en serieus parlementair werk. Ik denk dat we daarom moeten beslissen om daartoe over te gaan. Een onderzoekscommissie gaat niet over het vaststellen van strafrechtelijke feiten. Het is het instrument van het recht van onderzoek van dit parlement om oorzaken, politieke en andere verantwoordelijkheden aan het licht te brengen. Dat is waar we straks over stemmen.

Mijnheer Schiltz, als dit niet zwaarwichtig is, dan weet ik niet wat wel zwaarwichtig is. Als de vervuiling die twintig jaar onder de mat is geschoven, waar mensen aan zijn blootgesteld geweest, waar we vandaag miljoenen voor betalen en die misschien de grootste infrastructuurwerken van de eeuw zullen tegenhouden, als dat niet zwaarwichtig is, dan weet ik niet wat nog zwaarwichtig is, dan weet ik niet waarom we dat artikel over een onderzoekscommissie in godsnaam nog in het reglement hebben staan.

De minister heeft het heel duidelijk gemaakt: de onderzoekscommissie is het meest transparante instrument dat men heeft om deze zaak te onderzoeken. Dat is ongeveer letterlijk wat u hebt gezegd, minister: het meest transparante instrument. Dan is de grote vraag waarom deze meerderheid weigert om dat meest transparante instrument in te zetten. Het enige antwoord op die vraag, beste collega's, – ik moet daar niet ver voor zoeken – kan zijn dat men geen

transparantie wil. Dat is het enige antwoord dat men kan geven op de vraag waarom men het meest transparante middel niet wil inzetten.

Als we nu niet stemmen om de onderzoekscommissie mogelijk te maken, dan weet iedereen in de zaal hier dat we het over de zomer zullen tillen. Dat is waar deze discussie over gaat natuurlijk. Gaan we ze nu mogelijk maken? Gaan we de hand aan de ploeg slaan of gaan we het over de zomer tillen? Ik denk dat het over de zomer tillen een nieuwe stap is in de operatie doofpot waar ik het daarnet over had. Ik denk dat we die stap niet moeten zetten.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voor alle duidelijkheid, een onderzoekscommissie kan haar nut hebben. Mijn fractie staat daar niet aversief tegenover. Wij hebben alleen aangegeven dat in het verzamelen van informatie het ons wenselijk leek om ons als parlement eerst te informeren met hoorzittingen. Maar, minister, u hebt een administratie onder u. In die zin begrijp ik de vraag van collega Tobback. Er is de Milieu-inspectie, naast de mensen die u kunt aansturen. U hebt de regering aan wie u kunt vragen om u bij te springen om uit te zoeken hoe de vork aan de steel zit. Dan kunnen wij vragen om eens te komen rapporteren in de commissie. Die mogelijkheid is er ook. Het is niet alleen aan het parlement om eventueel via een onderzoekscommissie dingen op te vragen, want dan moeten wij finaal toch hetzelfde doen.

Ik heb gevraagd of u indicaties hebt van zwaarwichtige problemen die zouden verantwoorden dat wij een onderzoekscommissie zouden oprichten. In de commissie hebt u al vele insteken gegeven dat u daartoe bereid bent, maar het is misschien nu wel het moment om nog eens uit te leggen wat u nog kunt doen om die informatie te pakken te krijgen en helderheid in het dossier te scheppen.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Ik wil toch misschien nog een paar puntjes op de i zetten, zeker naar collega Janssens toe, die er in cowboystijl graag nog een schepje bovenop wil doen. Mijn pleidooi daarnet was inderdaad om, zoals collega D'Haese zei, ernstig en serieus parlementair werk te leveren. Deze ochtend is daarmee gestart. Wij hebben niet het vragenuurtje van deze namiddag of de suggestie van de minister nodig gehad om die hoorzittingen te organiseren. Het was trouwens collega Rombouts, van onze fractie, die deze ochtend zelf voor spoed en snelheid tijdens de hoorzittingen heeft gepleit. Dat zijn neutrale en objectieve feiten. Op dat vlak wil ik toch nog wel zeggen dat wij de morele superioriteit van links niet nodig hebben. *(Opmerkingen)*

Dat de meerderheidspartijen hier van alles onder de mat willen vegen, dat is absoluut niet waar. Wij hebben al een paar keer heel duidelijk gezegd dat wij ook de onderste steen naar boven willen halen en volop voor transparantie zijn. Vandaar waren wij deze voormiddag mee vragende partij voor een hoge snelheid in die hoorzittingen, waarvan – ze heeft het daarnet gezegd – de minister niet op de hoogte was. Ik vraag me af, had ze dat geweten, of zij die suggestie om een onderzoekscommissie op te richten met evenveel daadkracht had geuit.

Ik zeg het nogmaals. Voor ons is het heel duidelijk: voor de gezondheid van de mensen in Zwijndrecht en Linkeroever moet er inderdaad duidelijkheid komen. Jullie zeggen dat wij dat absoluut willen vermijden, maar wij hebben van bij het begin gezegd dat een onderzoekscommissie voor ons kan. Maar dat is een ernstig en serieus instrument. In onze ogen doen we beter eerst de hoorzittingen, zoals deze ochtend afgesproken. Ik heb de indruk dat de minister, had ze geweten dat het parlement met de hoorzittingen zijn werkzaamheden had opgestart – die

eventueel zouden kunnen leiden tot een onderzoekscommissie –, het niet zo gesteld zou hebben.

Minister, ik had graag een antwoord gehad over die hoorzittingen en op de vraag van collega Schiltz: hebt u intussen weet van nieuwe feiten waardoor u zegt dat een onderzoekscommissie absoluut nodig is?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhair Demir: Collega's, het gaat hier natuurlijk niet alleen over de OVAM, de Vlaamse Milieumaatschappij of het ANB; het gaat hier ook over het agentschap Zorg en Gezondheid, want het gezondheidsaspect speelt hier natuurlijk ook.

Wat mijn diensten betreft: ik heb er bij de OVAM op aangedrongen om heel kort op de bal te spelen in dit dossier, duidelijk sturing te geven, alles heel nauwgezet op te volgen, de nodige stappen in te bouwen voor een sluitende kwaliteitsborging voor de onderzoeken die 3M moet voeren en ook zelf de nodige controle-onderzoeken uit te voeren. Daarnaast heb ik de OVAM gevraagd – ik weet niet wat het parlement beslist, of het nu een commissie is of een hoorzitting – om ook alle transparantie te geven. Nogmaals, dat geldt niet alleen voor de OVAM, maar voor alle overheidsdiensten.

En nogmaals, collega Schiltz, ik beslis niet, en de regering evenmin, over de werkzaamheden van het parlement, voor alle duidelijkheid. Ik heb alleen willen aangeven dat ik helaas niet beschik over alle gegevens van de periode voor ik minister was. Ik geef enkel aan dat er een maximale transparantie nodig is. Ik denk dat we daar ook geen schrik voor moeten hebben. Het feit dat we vandaag de dag nog altijd op zoek zijn naar antwoorden op vragen die vijftien à zestien jaar geleden gesteld zijn, sorry, maar dat baart mij zorgen. Ik mag mij die vraag toch ook wel stellen? *(Applaus bij het Vlaams Belang, Groen, Vooruit en de PVDA)*

Ik probeer ook gewoon mijn werk te doen, collega's. Het is aan het parlement, nogmaals, om te beslissen, niet aan mij of aan wie dan ook, hoe men dat organiseert. Als men eerst hoorzittingen wil organiseren, fine, en daarna een onderzoekscommissie ... Jullie beslissen daar zelf over. Het is het parlement dat baas is over zijn werkzaamheden.

Maar voor mij is het belangrijk, en ik heb dat ook aan de OVAM gezegd, dat er gewoon duidelijkheid en transparantie moet komen. Het gaat terug tot 2004. Ik kan wel iedereen opbellen. Ik zit al weken iedereen die iets of wat met het dossier te maken heeft op te bellen, maar ik denk dat het goed is dat dat onder een goede vorm gebeurt en dat we dan ook goed kunnen gaan handelen.

Wat 3M betreft: ik heb ook aan de OVAM de opdracht gegeven om juridisch alle mogelijkheden na te gaan, welke stappen we moeten ondernemen om hen ook aansprakelijk te stellen, want het Bodemdecreet is daar heel duidelijk over. Voor de rest heb ik gewoon willen aangeven: kijk, beste collega's, ik denk dat het belangrijk is dat er transparantie is in het dossier, maar het parlement beslist daar uiteraard zelf over in welke vorm dat het dat doet. Jullie zijn baas over jullie werkzaamheden.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, minister, voorzitter, na het horen van uw laatste verklaring kan mijn fractie niet anders dan het verzoek van de oppositie tot een onderzoekscommissie steunen. *(Applaus bij Open Vld, het Vlaams Belang, Groen, Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Collega Schiltz, ik vind dat dat getuigt van een heel groot politiek inzicht, op een moment dat een minister – en ik denk dat dat toch niet licht te nemen is – hier als antwoord op de vragen vanuit het parlement zegt dat ze niet alle informatie boven krijgt. Ik vind het trouwens ook niet normaal dat de minister hier in het halfroond komt zeggen dat ze de dading van een aantal jaren geleden nog altijd niet gezien heeft. Dan denk ik inderdaad dat een parlement niets anders kan doen dan zeggen dat er een onderzoekscommissie komt. (*Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA*)

De voorzitter: Collega's, kunnen we dan nu overgaan tot de stemming?

De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik vraag vijf minuten schorsing.

De voorzitter: Oké, geen probleem. We schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 21.13 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 21.49 uur.*

De voorzitter: Collega's, ik stel voor dat we overgaan tot de stemming over het al dan niet aanvullen van de agenda met de motie van de collega's van de Vooruit- en de Groenfractie.

De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik wil nog iets zeggen. Wij gaan als meerderheid dit aanvullen van de agenda goedkeuren. We weten dat dit niet het installeren van die onderzoekscommissie is. Daar zijn we het over eens, denk ik. Ons standpunt blijft nog altijd dat de logische volgorde is dat er hoorzittingen komen, zoals vanmorgen afgesproken. De minister wist dat niet. Het lijkt ons nog altijd belangrijk om die hoorzittingen te hebben. En in een volgende fase, wat we eigenlijk al met z'n drieën de hele namiddag hebben gezegd, kunnen we dan naar die onderzoekscommissie overgaan, als we die elementen uit de hoorzittingen hebben. Dat is nog altijd ons standpunt, maar ik denk dat we ons nu inderdaad kunnen beperken tot het toevoegen aan de agenda van dit punt. We kunnen dan inderdaad zien – richting volgende week zal dat dan waarschijnlijk zijn – hoe het een en ander in de praktijk op muziek kan worden gezet.

De voorzitter: De stemming over de motie staat vandaag niet op de agenda, want die kan ten vroegste 48 uur na deze stemming plaatsvinden.

Collega's, kunnen we dan overgaan tot de stemming over het voorstel tot aanvulling van de agenda met de motie? (*Instemming*)

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot aanvulling van de agenda wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot aanvulling van de agenda niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

112 leden hebben aan de stemming deelgenomen, en 112 leden zijn het eens met het voorstel tot aanvulling van de agenda.

Het voorstel tot aanvulling van de agenda is aangenomen.

Het incident is gesloten.

Bespreking

De voorzitter: Collega's, normaal gezien wil dat zeggen dat we de bespreking nu aanvatten, maar mag ik concluderen dat die bespreking eigenlijk achter de rug is? Of willen we alles nog eens herhalen wat er allemaal gezegd is? *(Nee)*

De bespreking is gesloten. *(Opmerkingen)*

Minister, u mag beschikken. *(Opmerkingen. Applaus bij het Vlaams Belang, Groen, Vooruit en de PVDA)*

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, wat betreft zorgwonen – 754 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 4

Artikelsgewijze stemmingen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 1.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
62 leden hebben ja geantwoord;
49 leden hebben zich onthouden.

Artikel 1 is aangenomen.

De redenen voor onthouding zijn genoegzaam bekend? *(Instemming)*

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 4, van Leo Pieters, Bart Claes, Sam Van Rooy en Chris Janssens, op artikel 2.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

113 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
90 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 5, van Leo Pieters, Bart Claes, Sam Van Rooy en Chris Janssens, op artikel 2.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

113 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
90 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 2.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

113 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
63 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben neen geantwoord;
27 leden hebben zich onthouden.

Artikel 2 is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 6, van Leo Pieters, Bart Claes, Sam Van Rooy en Chris Janssens, op artikel 3.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

113 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
90 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 3.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

112 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
62 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben neen geantwoord;
27 leden hebben zich onthouden.

Artikel 3 is aangenomen.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 4 tot en met 11.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

113 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
63 leden hebben ja geantwoord;
50 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 4 tot en met 11 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

113 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
63 leden hebben ja geantwoord;
50 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006, het Mestdecreet van 22 december 2006 en het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen, wat betreft het opheffen van administratieve beroepsmogelijkheden – 755 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 33.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

113 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
63 leden hebben ja geantwoord;
50 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 1 tot en met 33 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 10

Ziehier het resultaat:

112 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
62 leden hebben ja geantwoord;
50 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz over het federale wetsontwerp betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie – 843 (2020-2021) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
90 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

**MOTIE betreffende een belangenconflict van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Immanuel De Reuse en Suzy Wouters over het ongrondwettelijk usurperen van Vlaamse bevoegdheden door het federale wetsontwerp betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie
– 821 (2020-2021) – Nr. 1**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie betreffende een belangenconflict.

Stemming nr. 12

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
94 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 16 juni 2021 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 22.10 uur.*

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Afwezig met kennisgeving

Joris Nachtergaele: ambtsverplichtingen;

Hannelore Goeman, Freya Perdaens, Nadia Sminate: bevallingsverlof;

Sihame El Kaouakibi, Steve Vandenberghe: gezondheidsredenen.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried

Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenbove, Jeremie Vaneckhout, Wim Verheyden, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenbove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van

dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline

Gennez, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

Stemming nr.7:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Emily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr.8:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen

Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr.9:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Chris Steenwegen, Els

Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr.10:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr.11:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck,

Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Jos D'Haese, Tom De Meester, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.12:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez